

INSTYTUT SZKOLENIOWO - BADAWCZY

Diagnoza
lokalnych problemów
i zagrożeń społecznych mieszkańców
Gminy Stupsk

Stupsk, sierpień 2023 r.

Spis treści

1. Metryka Gminy Stupsk.....	2
2. Wprowadzenie do badań.....	2
3. Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży.....	6
3.1 Problemy badawcze.....	6
3.2 Technika i narzędzia badawcze.....	6
3.3. Badania populacji	7
3.4. Miejsce i termin badania.....	9
3.5 Rezultaty badań.....	9
3.5.1 Młodzi Polacy i alkohol	9
3.5.2 Młodzież z terenu Gminy Stupsk, a substancje psychoaktywne	12
3.5.3 Młodzi Polacy i narkotyki.....	20
3.5.4 Młodzież a narkotyki.....	21
3.5.5 Młodzież a uzależnienia behawioralne.....	26
3.5.6 Problematyka przemocy w opinii dzieci i młodzieży.....	39
4. Lokalne zagrożenia społeczne w grupie dorosłych mieszkańców Gminy Stupsk	47
4.1 Badana populacja	47
4.2 Miejsce i termin badań	50
4.3 Rezultaty badań	50
4.3.1 Najważniejsze problemy społeczne w opinii dorosłych mieszkańców Gminy Stupsk	50
4.3.2 Spożywanie alkoholu oraz związane z nim inne problemy społeczne	63
4.3.3 Narkotyki w środowisku lokalnym	68
4.3.4 Uzależnienia behawioralne wśród dorosłych mieszkańców Gminy Stupsk.....	71
4.3.5 Przemoc	80
5. Wnioski i rekomendacje	86

1. Metryka Gminy Stupsk

Stupsk – wieś w Polsce, położona w województwie mazowieckim, w powiecie mławskim, w gminie Stupsk. Miejscowość jest siedzibą gminy Stupsk. Stupsk leży około 11 km na południowy wschód od Mławy, przy trasie kolejowej linii nr 9 (Warszawa-Gdańsk).

Gmina Stupsk ma obszar 118,04 km², w tym: użytki rolne: 82% i użytki leśne: 13%
Gmina stanowi 10,08% powierzchni powiatu.

Gmina Stupsk położona jest na obszarze Północnego Mazowsza, na terenie Ziemi Zawkrzeńskiej, która stanowi zachodnią część Wysoczyzny Ciechanowskiej. Gmina Stupsk leży na trasie Mława-Ciechanów. Graniczy od północy z gminą Szydłowo, od wschodu z gminą Grudusk, od południa z gminami Regimin i Strzegowo, od zachodu z gminą Wiśniewo. Gmina Stupsk jest gminą rolniczą. Użytki rolne zajmują 9523 ha, a lasy 1471 ha. Położenie na szlaku kolejowym Warszawa-Gdańsk sprzyja rozwojowi gminy i podnosi jej atrakcyjność. Głównym zajęciem mieszkańców jest rolnictwo, chociaż obserwuje się wzrastające zainteresowanie rozwojem działalności usługowej, handlowej i produkcyjnej.

W gminie w ostatnich latach nastąpił znaczny rozwój infrastruktury obejmującej budowę sieci wodociągowej, gazowej, kompleksową telefonizację gminy oraz modernizację dróg.

Według stanu na 31 grudnia 2022 roku, liczba ludności gminy Stupsk wyniosła 4663 osoby, z czego 2370 osób stanowiły kobiety, a 2293 osób mężczyźni.

Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 19%, osoby w wieku produkcyjnym 63%, a w wieku poprodukcyjnym 18%. W latach 2018-2022 liczba ludności spadła o 3%.

2. Wprowadzenie do badań

W celu przeprowadzenia diagnozy zagrożeń społecznych na terenie Gminy Stupsk przeprowadzono **badania ankietowe**.

Badania ankietowe to jedna z metod stosowanych w naukach społecznych. Metoda ta polega na uzyskiwaniu danych poprzez zadawanie pytań na podstawie specjalnie przygotowanego kwestionariusza - uzyskiwanie odpowiedzi przez ankietera od wybieranych na podstawie odpowiednio dobieranych prób badawczych respondentów. Badania ankietowe przeprowadza się zawsze na próbie reprezentatywnej, wykorzystuje się kwestionariusz

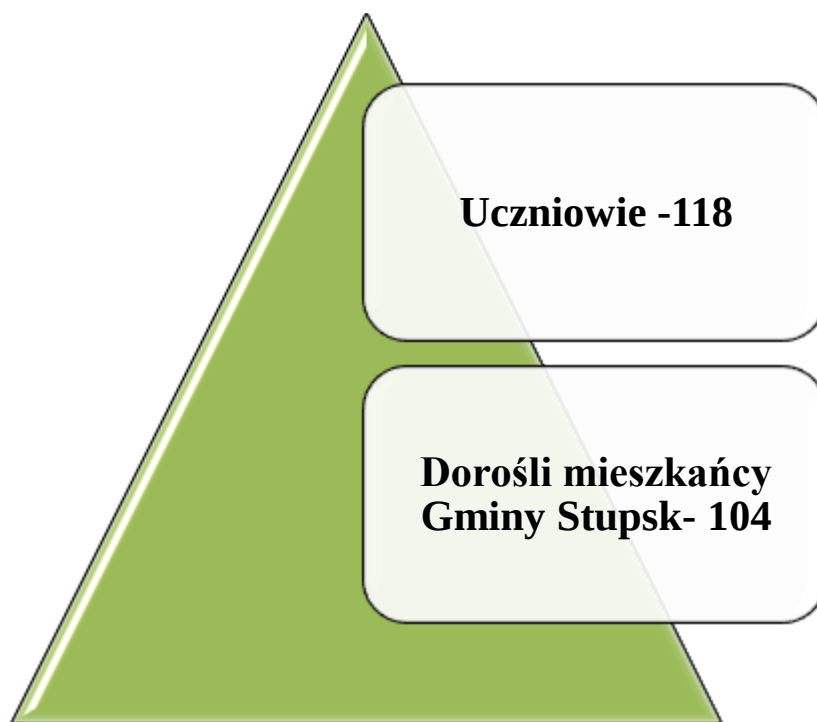
wywiadu lub **kwestionariusz ankiety** w bardzo standaryzowanych wersjach. Materiały zebrane w badaniach ankietowych są opracowywane w sposób ilościowy.

Badanie to objęło trzy wybrane grupy mieszkańców:

- ✓ uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych,
- ✓ dorosłych mieszkańców gminy

Łącznie w badaniu wzięło udział 222 osoby.

Liczbowo przedstawia się to następująco:

Zakres prac badawczych odnosił się do zdiagnozowania następujących problemów:

- **Problemu alkoholowego (alkoholizmu)** – według WHO (World Health Organization) to „wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą” (T. Pilch, Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, str. 92). Problem alkoholowy jest jednym z najpoważniejszych i najpowszechniejszych problemów społeczeństwa polskiego. Nadużywanie alkoholu, jak i uzależnienie od jego spożywania, implikuje szereg szkód zarówno dla jednostki korzystającej z jego właściwości, jak i osób żyjących w otoczeniu

osoby patologicznie pijące. Wszelkie działania redukujące tego typu szkody i zapobiegające powstawaniu i mnożeniu się problemów alkoholowych stanowią niezbędną aktywność dla przywrócenia równowagi zdrowotnej wszystkich osób uwikłanych w uzależnienie jednostki oraz przywrócenia tejże do powrotu do prawidłowego pełnienia ról społecznych: ucznia, rodzica, pracownika, partnera, kolegi, sąsiada, obywatela itd., a przede wszystkim do realizacji zadań życiowych związanych z pełnieniem każdej z tych ról.

- **Problemu nikotynowego** - Nikotyna w organizmie wywołuje zmiany w funkcjonowaniu ośrodkowego układu nerwowego. Regularnie dostarczana powoduje zwiększenie liczby receptorów nikotynowych w mózgu, ale przy tym stają się one mniej wrażliwe na jej działanie. W takim przypadku mówimy o wzroście tolerancji na nikotynę, co w konsekwencji oznacza konieczność przyjmowania coraz większych dawek dla uzyskania efektu (wyrzutu dopaminy). Z tego powodu odstawienie nikotyny wiąże się z szeregiem nieprzyjemnych objawów i niestety zwiększa ryzyko powrotu do palenia.
- **Problemu narkotykowego (narkomania)** – według ustawy z dnia 29 lipca 2005r. przeciwdziałaniu narkomanii, narkomania to: „stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”. W niniejszym raporcie zwrócono uwagę przede wszystkim na następujące kwestie związane z owym zjawiskiem: rozpowszechnienie i dostępność narkotyków oraz dopalaczy, skalę problemu wśród dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy.
- **Problemu dotyczącego uzależnień behawioralnych** – uzależnieniami behawioralnymi, inaczej nazywane czynnościowymi, nazywamy grupę objawów związanych z wielokrotnym, długotrwałym i utrwalonym powtarzaniem konkretnej czynności. Działanie takie ma na celu zredukowanie złego samopoczucia i wewnętrznego napięcia poprzez osiągnięcie uczucia przyjemności, zaspokojenia, radości czy nawet euforii przez osobę wykonującą daną czynność. Zazwyczaj są to zachowania akceptowane społecznie. Wspólną cechą wszystkich uzależnień jest zaburzona kontrola impulsów, którym osoba z takimi problemami nie jest w stanie się oprzeć, a poddanie się im przynosi poczucie ulgi. **Szczególnie często uzależnienia behawioralne dotyczą dzieci oraz młodzieży.** Jednym z częstszych takich zaburzeń jest nałogowe korzystanie z zaawansowanych technicznie urządzeń do wymiany danych, takich jak komputery i smartfony.

Przykładami najczęstszych uzależnień behawioralnych są:

- ✓ zakupoholizm,
 - ✓ patologiczny hazard,
 - ✓ kompulsywne objadanie się,
 - ✓ ortoreksja – nadmierna koncentracja na zdrowym jedzeniu,
 - ✓ pracoholizm,
 - ✓ uzależnienie od używania komputera i gier komputerowych,
 - ✓ sieciaholizm – uzależnienie od użytkowania sieci internetowej,
 - ✓ fonoholizm – uzależnienie od telefonu komórkowego,
 - ✓ tanoreksja – uzależnienie od opalania się w solarium,
 - ✓ bigoreksja – przesadna dbałość o sylwetkę poprzez ćwiczenia fizyczne, restrykcyjną dietę, stosowanie sterydów anabolicznych,
- **Problemu dotyczącego przemocy domowej** – przemoc domowa, zgodnie z ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw – to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:
- ✓ narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
 - ✓ naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
 - ✓ powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
 - ✓ ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
 - ✓ istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

Aby analiza ta była bardziej miarodajna, badaniem objęto różne grupy wiekowe respondentów. Analiza i interpretacja danych pozwoliła na sformułowanie wniosków oraz rekomendacji, względem planowanych przyszłych działań profilaktycznych na terenie Gminy Stupsk.

3. Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży

Zagrożenie dzieci i młodzieży substancjami psychoaktywnymi jest szczególnie niepokojącym zjawiskiem, mającym miejsce w dzisiejszej rzeczywistości. Wymaga ono diagnozowania i podejmowania środków zaradczych. Celem podjętych badań była próba określenia obszaru zagrożenia substancjami psychoaktywnymi wśród młodzieży wybranych szkół oraz rozmiaru badanego zjawiska. W szczególności miano na celu pozyskanie informacji na temat obecności substancji psychoaktywnych w środowisku młodych ludzi, ich poczucia zagrożenia oraz doświadczenia w tym zakresie.

Substancje psychoaktywne są to takie środki chemiczne, które poprzez swoje działanie na organizm człowieka, powodują zmiany w jego samopoczuciu oraz zmieniony (zafałszowany) odbiór otaczającej go rzeczywistości. Przyjmowanie tych substancji wiąże się z bardzo dużym prawdopodobieństwem uzależnienia się.

W Polsce obowiązuje podział **substancji psychoaktywnych** na trzy główne grupy: alkohol, opiaty, leki uspokajające i nasenne (działające głównie rozluźniająco, uspokajająco, nasennie) kanabinoles i inne substancje halucynogenne, lotne rozpuszczalniki (działające głównie euforycznie, powodujące omamy, urojenia).

3.1 Problematyka badawcza

Problematyka badawcza koncentrowała się wokół zagadnień dotyczących przyjmowania substancji psychoaktywnych, głównie alkoholu i narkotyków, a także wiedzy młodych ludzi na temat ich dostępności na terenie Gminy Stupsk. Respondenci pytani byli także o motywy sięgania po substancje psychoaktywne oraz o opinie na temat wiedzy ich rodziców na powyższy temat. W badaniach zostało również poruszone zagadnienie dotyczące uzależnień behawioralnych, szczególnie tych, które związane są z korzystaniem z Internetu oraz urządzeń elektronicznych i ich wpływ na życie młodych oraz dorosłych mieszkańców gminy.

3.2 Technika i narzędzie badawcze

Techniką uzyskania materiału badawczego zastosowaną w omawianym badaniu była **anonimowa ankieta**. Ankietowani byli poinformowani o anonimowości przeprowadzanych badań, co jest bardzo ważne w kontekście poruszanej tematyki. Zagadnienia dotyczące uzależnień są trudne, bywa, że młodzież nie chce otwarcie rozmawiać, dlatego ważne jest, by

respondenci mieli świadomość tego, że dane wykorzystane będą tylko w kontekście prowadzonych badań.

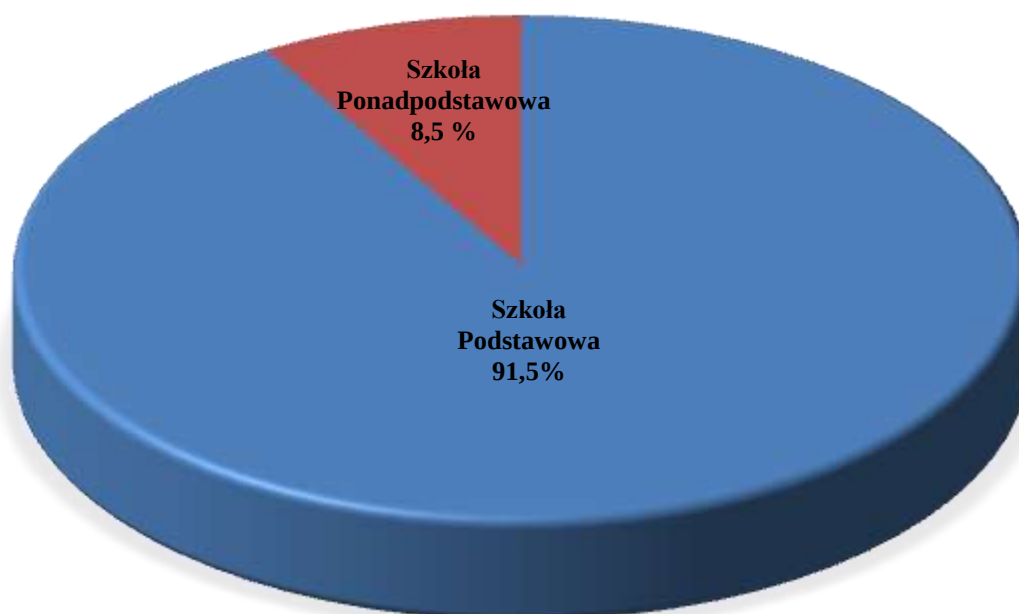
Kwestionariusz ankiety dla uczniów szkół podstawowych składał się z 39 pytań. Zgodnie z europejskim standardem badanych zapytano o doświadczenia związane z używaniem substancji psychoaktywnych w ciągu 30 dni przed badaniem, co jest wskaźnikiem bieżącego używania.

3.3 Badania populacji

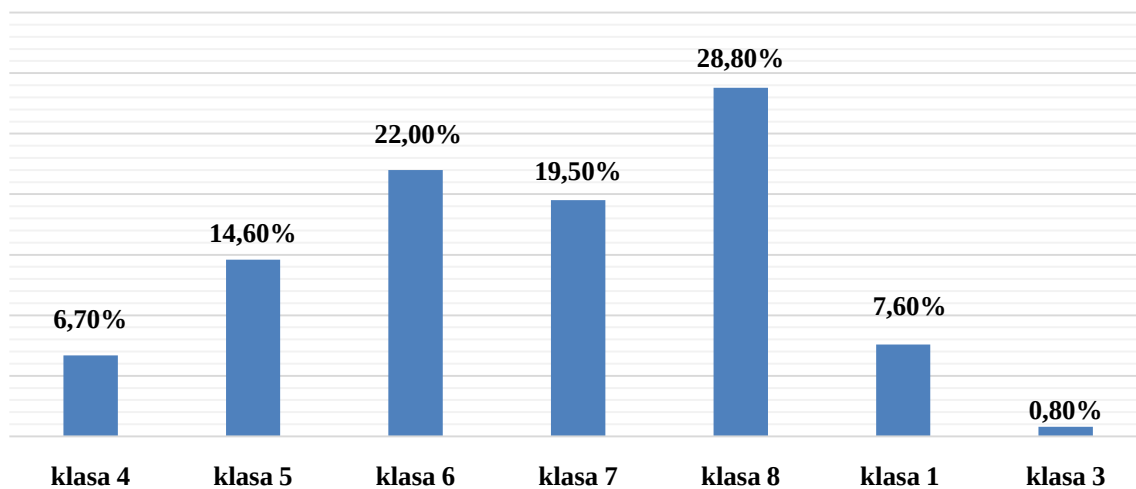
Pierwszą grupę objętą badaniami stanowili uczniowie niżej wymienionych szkół:

1. Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Morawach,
 2. Szkołą Podstawowa im. Jana Pawła II w Stupsku,
 3. Szkoła Podstawowa im. Rtm. Witolda Pileckiego w Wyszynach Kościelnych.
- oraz młodzież szkół ponadpodstawowych z terenu Gminy Stupsk.

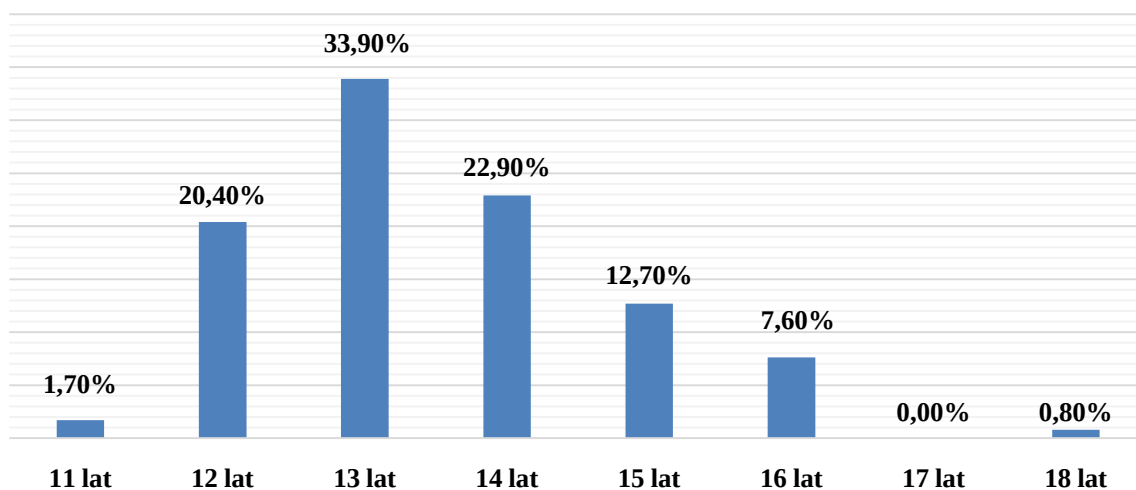
1. Nazwa szkoły

2. Klasa

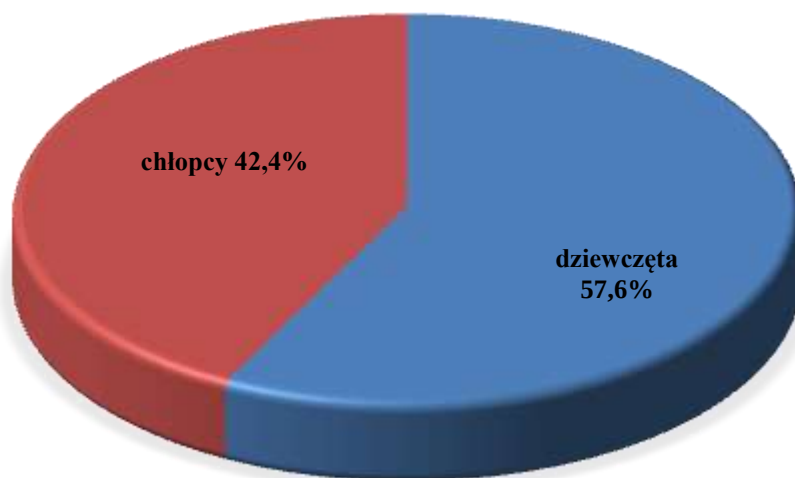

3. Wiek

Badanie zostało przeprowadzone na grupie badawczej liczącej łącznie 118 osób. Grupę uczniów stanowiło: dziewczęta – 57,6% oraz chłopcy – 42,4%.

4. Płeć

3.4 Miejsce i termin badania

Badanie zostało przeprowadzone w II kwartale 2023 roku. Ankiety zostały przeprowadzone internetowo poprzez platformę Survio jak również w tradycyjnej, papierowej formie.

3.5 Rezultaty badań

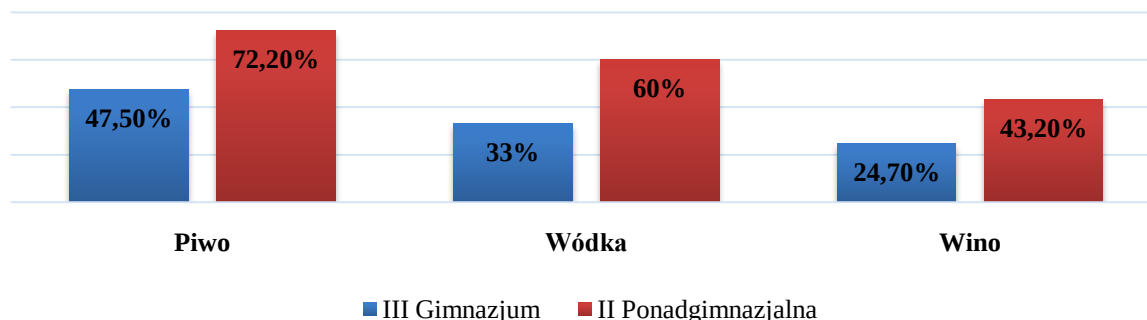
3.5.1 Młodzi Polacy i alkohol

Na wstępie naszej diagnozy przedstawiamy wybrane wyniki z ogólnopolskiego badania dotyczącego picia napojów alkoholowych przez młodzież - ESPAD - przeprowadzonego w 2019 roku. Są to na chwilę obecną najbardziej aktualne badania opublikowane w Polsce. Objęto nim uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych.

Jak pokazały wyniki dotychczasowych badań ogólnopolskich picie alkoholu przez młodzież stało się niemal statystyczną normą. Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak ma to miejsce w dorosłej części społeczeństwa. Próby picia ma za sobą 84,9% uczniów z młodszej

grupy badawczej i 96,6% uczniów ze starszej grupy badawczej. Preferencje spożywanych napojów alkoholowych są podobne wśród chłopców, jak i wśród dziewcząt, zarówno w młodszej jak i starszej grupie. Najbardziej popularnym napojem wśród chłopców i wśród dziewcząt jest piwo, potem wódka i wino.

Używanie przez młodzież różnych rodzajów napojów alkoholowych

Badania ESPAD 2019

Zaprezentowane dane ilustrują skalę problemu związanego z używaniem alkoholu przez współczesną młodzież. Warto je traktować jako dyrektywę do intensyfikacji działań profilaktycznych w szkołach. Wynika z nich również, iż osoby pracujące z młodzieżą stają w obliczu kolejnych problemów wychowawczych. Picie alkoholu staje się bowiem zachowaniem powszechnym wśród młodzieży i nie dotyczy ono już tylko tzw. trudnej młodzieży i osób dorastających w rodzinach dysfunkcyjnych. Poza tym w okresie ostatnich lat wzrosły wskaźniki picia alkoholu przez dziewczęta, nieznacznie tylko różniąc się od poziomu wskaźnika chłopców.

Młodzież pije z wielu różnych powodów. Najczęściej za przyczynę picia alkoholu uznaje się presję otoczenia i trudność radzenia sobie z sytuacjami namawiania przez rówieśników. Powodem mogą też być negatywne wzorce prezentowane przez dorosłych. Dzieci od najmłodszych lat patrzą na pijących rodziców i nabierają przeświadczenia, że to nic złego. Na pytanie dlaczego piją, często mówią, że alkohol pomaga im w pozbyciu się stresu i pozwala im zapomnieć o kłopotach w domu lub w szkole. Niekiedy robią to na złość rodzicom lub nauczycielom. Jest to czasami także forma zachowań autoagresywnych. Pijąc alkohol zyskują pozorne uznanie w oczach rówieśników. Jest to dla nich sposób na uzyskanie akceptacji kolegów i koleżanek.

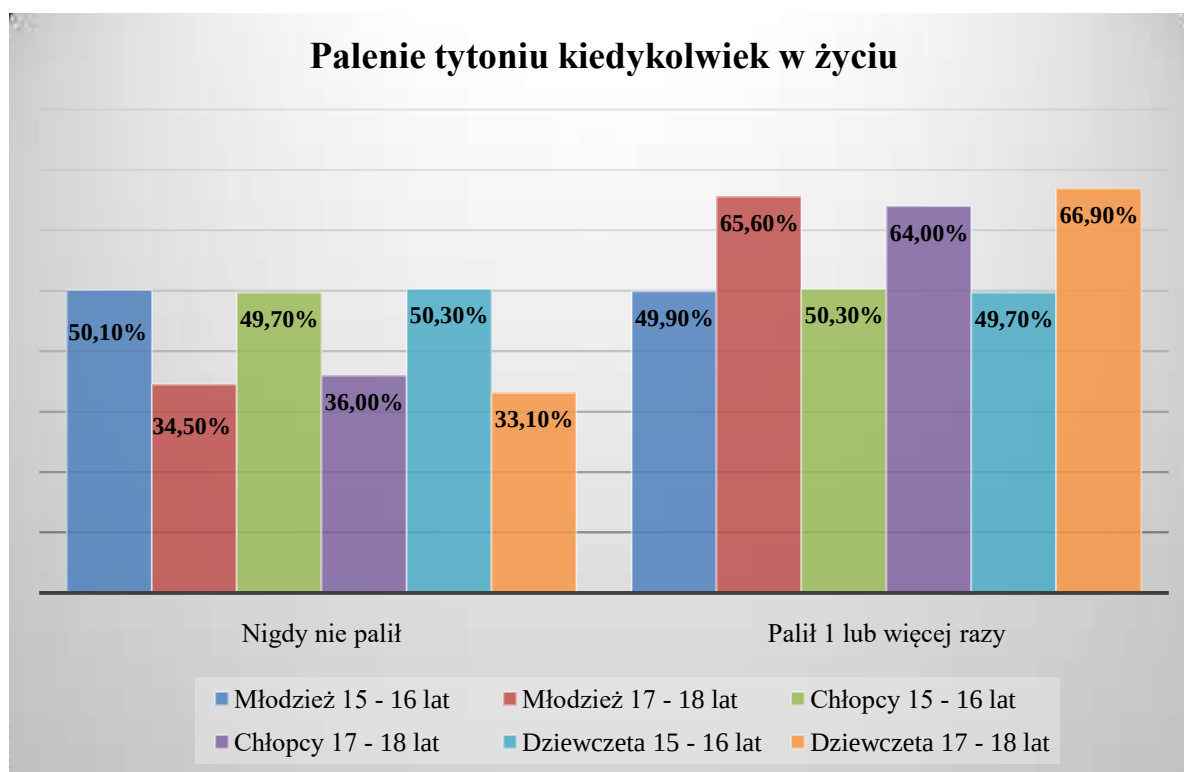
Dla dzieci i młodzieży alkohol wydaje się atrakcyjny, bo uważają, że bez niego nie ma dobrej zabawy. Nie przejmują się zdrowiem, konsekwencjami uzależnienia i problemami, które może wywoływać, uważając, że to ich nie dotyczy, a ponieważ brakuje im wiedzy na

temat skutków oddziaływania alkoholu na organizm i psychikę człowieka, alkohol zbiera wśród młodzieży znaczne żniwo. Niestety nawet pomimo szeroko prowadzonych działań profilaktycznych oraz prób przekazywania młodzieży wiedzy na temat skutków picia alkoholu, młodzi ludzie podejmują niewłaściwe decyzje.

Znaczący wpływ na sięganie przez młodzież po napoje alkoholowe, zwłaszcza te niskoprocentowe, mają media. Reklamy przekonują, że piwo to napój orzeźwiający, który kojarzy się z zabawą, energią, młodością. Okazuje się, że aż 82% młodzieży uważa, że piwo nie jest alkoholem. Reklamy piwa pojawiające się w czasie największej oglądalności, przedstawiają ludzi szczęśliwych, zrelaksowanych, otoczonych przyjaciółmi. Młodzi identyfikując się z bohaterami reklam, chcą spędzać czas podobnie. Browary dążą, by ich wizerunek odbierany był pozytywnie, wbrew zakazowi ustawodawcy sponsorują sport, akcje charytatywne, organizują pikniki i biesiady, po to, by przyciągnąć młodego człowieka, chcąc pozyskać nowego potencjalnego konsumenta.

W ostatnich latach pojawiły się nowe grupy konsumentów – nastoletnie kobiety, które łatwiej przyswajają sobie nowe trunki, nie przywiązując wagi do tradycji alkoholowych, są nośnikami nowych wzorów picia. Dyskoteka, koncert, klub muzyczny - to miejsca, w których wypada bywać (jest to modne i na czasie), a są one nierozdzielnie związane z konsumpcją alkoholu.

Próby palenia tytoniu w czasie całego życia podejmowało 51,9% uczniów z młodszej i 74,2% uczniów ze starszej grupy. Jednak należy odróżnić uczniów, których doświadczenia z paleniem są incydentalne od tych, którzy podejmowali próby kilkakrotnie. Grupy osób, które paliły nie więcej niż 5 razy w swoim życiu liczą 23,2% 15- i 16-latków i 20,9% uczniów starszych. Z kolei wśród osób najczęściej podejmujących próby palenia, u których wyszło ono poza fazę eksperymentowania, czyli 40 razy lub więcej, grupy te liczą 16,1% dla 15- i 16-latków i 34,5% dla uczniów szkół średnich.

Badania ESPAD 2019

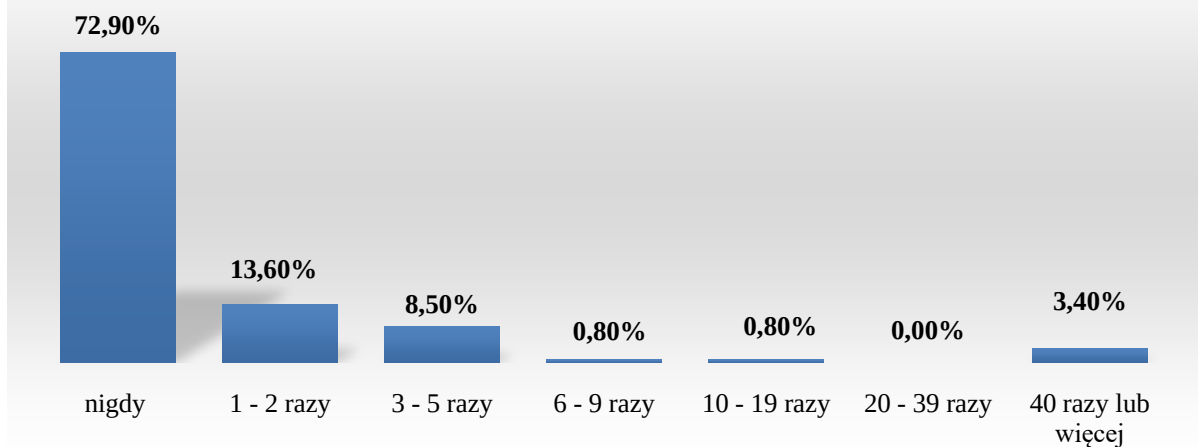
3.5.2. Młodzież z terenu Gminy Stupsk, a substancje psychoaktywne

Mimo prowadzonych na szeroką skalę działań profilaktyczno-edukacyjnych, dotyczących szkodliwości spożywania alkoholu i konsekwencji, jakie niesie ze sobą jego nadużywanie, nadal pozostaje on najbardziej rozpowszechnioną i najbardziej dostępną substancją psychoaktywną dla młodzieży. Zwłaszcza alkohole niskoprocentowe traktowane są często przez młodych ludzi, jako swego rodzaju forma rozrywki. Nie widzą oni zagrożenia i nie trafia do nich argument, że jest to ta sama substancja psychoaktywna, tyle że w różnym stężeniu procentowym.

Z młodzieżą poruszono również problematykę palenia papierosów, która jak się okazuje nadal pozostaje aktualną. Według badań ESPAD 2019 w czasie całego życia jakiegokolwiek doświadczenie z paleniem miało 49,9% uczniów klas trzecich gimnazjalnych i 65,5% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych.

Badania wśród młodzieży rozpoczęliśmy od poproszenia uczniów o odpowiedź na pytanie, czy zdarzyło im się palić papierosy.

5. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić papierosy?

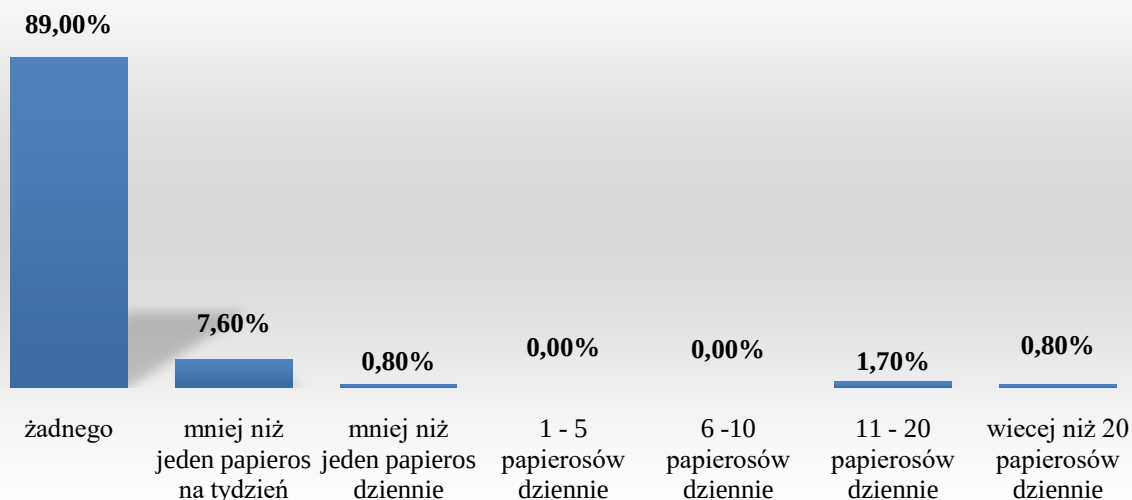
Badania wskazują, że 72,9% ankietowanych uczniów nigdy w życiu nie paliło papierosów.

13,6% młodych ludzi paliło 1 – 2 razy, 8,5% po papierosa sięgnęło 3 – 5 razy, 0,8% badanych uczniów paliło papierosy 6 – 9 razy i 10 - 19 razy w życiu i 3,4% paliło 40 razy lub więcej.

Warto tu zaznaczyć, że palenie papierosów (i bliźniaczych wyrobów) jest szkodliwe, a ponadto ich używanie przez osobę nie mającą ukończonych 18 lat może być uznane za przejaw demoralizacji. To z kolei skutkuje konsekwencjami, zarówno dla osoby niepełnoletniej (nie karnymi, a mającymi na celu „przywrócenie do porządku”), a nawet jej rodziców.

Bardzo popularne wśród młodzieży są od jakiegoś czasu e-papierosy, natomiast należy pamiętać, że w ich przypadku nikotyna także działa szkodliwie na organizm młodego człowieka. Dodatkowo pojawia się coraz więcej naukowych opracowań wskazujących na szkodliwość działania e-papierosów, nie tylko jeśli chodzi o nikotynę, ale i pozostałe substancje chemiczne zawarte w tzw. liquidach.

6. Ile papierosów wypaliłeś/aś (jeśli wogóle) w ciągu ostatnich 30 dni?

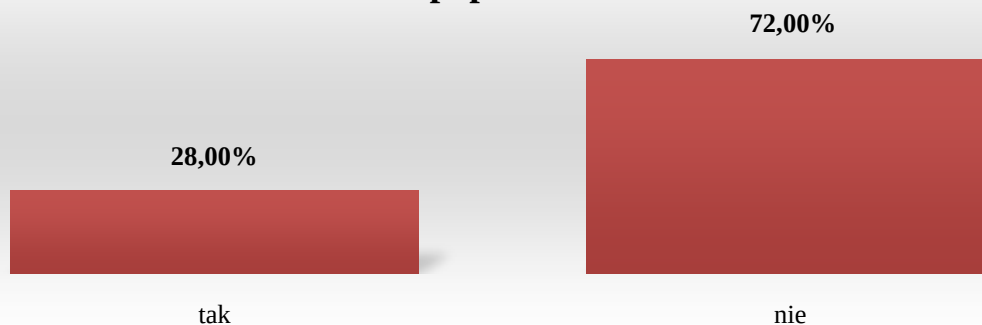

Młodzi ludzie określili w kolejnym pytaniu ile papierosów wypalili w ciągu ostatnich 30 dni.

89,0% w ciągu ostatnich 30 dni nie wypaliło żadnego papierosa. Mniej niż jeden papieros na tydzień paliło 7,6% badanych. 0,8% uczniów wskazuje, że paliło mniej niż jeden papieros dziennie, ale i też więcej niż 20 papierosów dziennie. 1,7% wskazuje, że w ciągu ostatnich 30 dni wypaliło od 11 – 20 papierosów dziennie.

Z uwagi na fakt, że bardzo popularne wśród młodzieży są od jakiegoś czasu e-papierosy zapytaliśmy badanych czy kiedykolwiek sięgnęli po tego rodzaju używkę.

7. Czy paliłeś/aś kiedykolwiek w życiu e-papierosa?

28,0% badanych uczniów odpowiedziało twierdząco, a 72,0% ankietowanych nigdy nie paliło e-papierosów.

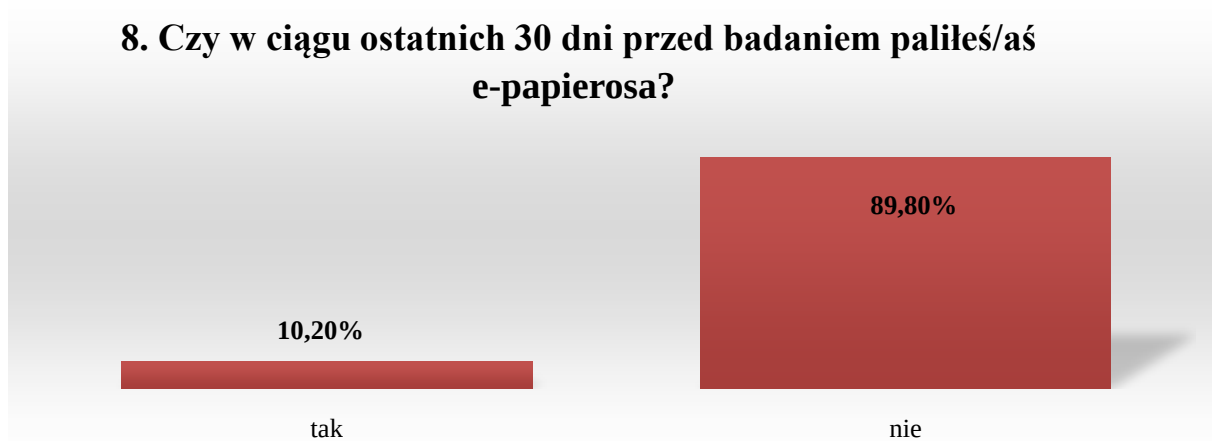
Aerozol z e-papierosa, który użytkownicy wdychają i wydychają z urządzenia, może zawierać szkodliwe i potencjalnie szkodliwe substancje, takie jak:

- nikotyna,
- bardzo drobne cząsteczki, które mogą być wdychane głęboko do płuc,
- aromaty, takie jak diacetyl,
- lotne związki organiczne,
- substancje chemiczne powodujące raka,
- metale ciężkie, takie jak nikiel, cyna i ołów.

Większość e-papierosów zawiera nikotynę, która ma znaczny wpływ na zdrowie:

- jest silnie uzależniająca,
- jest toksyczna dla rozwijających się płodów,
- może uszkadzać rozwój mózgu u nastolatków i młodych dorosłych,
- stanowi zagrożenie dla zdrowia kobiet w ciąży i ich rozwijających się dzieci.

Oprócz nikotyny, aerozol e-papierosa może zawierać inne substancje szkodliwe dla organizmu. Należą do nich substancje chemiczne powodujące raka oraz drobne cząsteczki, które docierają głęboko do płuc.

Uczniów zapytaliśmy czy w ostatnich 30 dniach przed badaniem palili e-papierosa. Negatywnie na powyższe pytanie odpowiedziało 89,8% uczniów. 10,2% badanych w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem paliło e-papierosa.

Podobnie jak w przypadku alkoholu, także jeśli chodzi o papierosy nie można lekceważyć skali zjawiska. Należy stanowczo podkreślić, że w działaniach edukacyjnych i profilaktycznych prowadzonych wśród dzieci i młodzieży powinien pojawić się także temat szkodliwości palenia tytoniu.

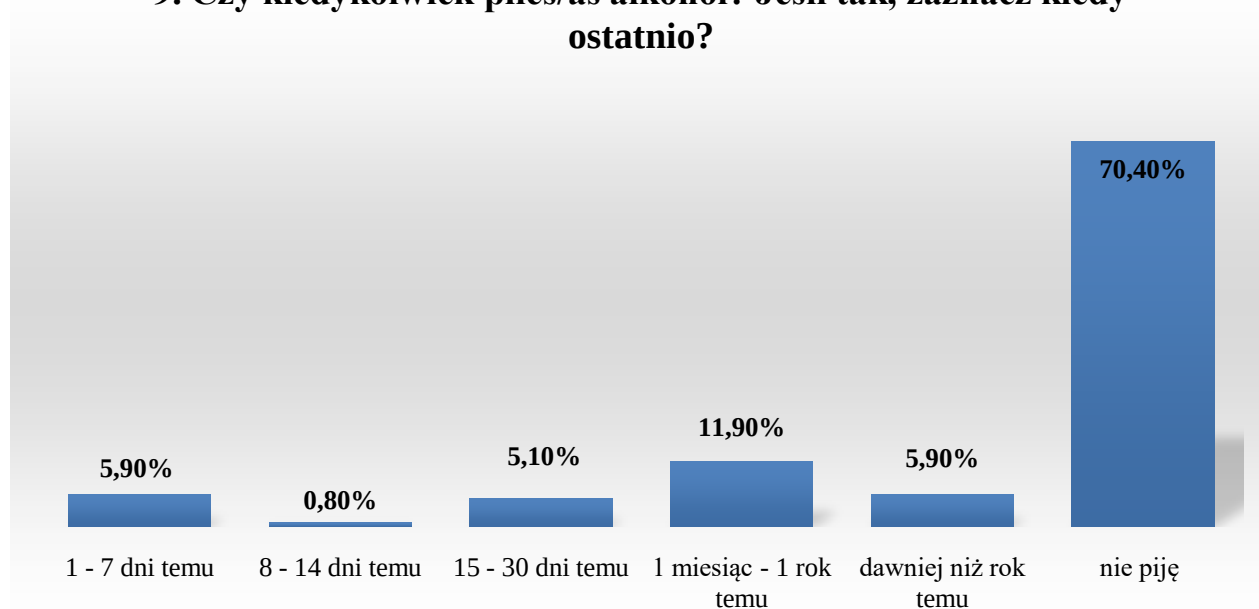
Kolejne pytania dotyczyły spożywania przez młodzież alkoholu. Zapytaliśmy młodych ludzi, czy kiedykolwiek pili alkohol.

Twierdząco odpowiedziało 29,6% badanych.

Z tego 5,9% piło alkohol 1 – 7 dni temu oraz dawniej niż 1 rok temu. 8 – 14 dni temu – 0,8%, i 15 – 30 dni temu – 5,1%, w okresie 1 miesiąca do 1 roku temu alkohol spożywało 11,9% badanych.

Dla przypomnienia, młodzież biorąca udział w badaniu, to głównie uczniowie szkół podstawowych (tylko jeden z badanych uczniów miał ukończony 18 rok życia).

9. Czy kiedykolwiek piłeś/aś alkohol? Jeśli tak, zaznacz kiedy ostatnio?

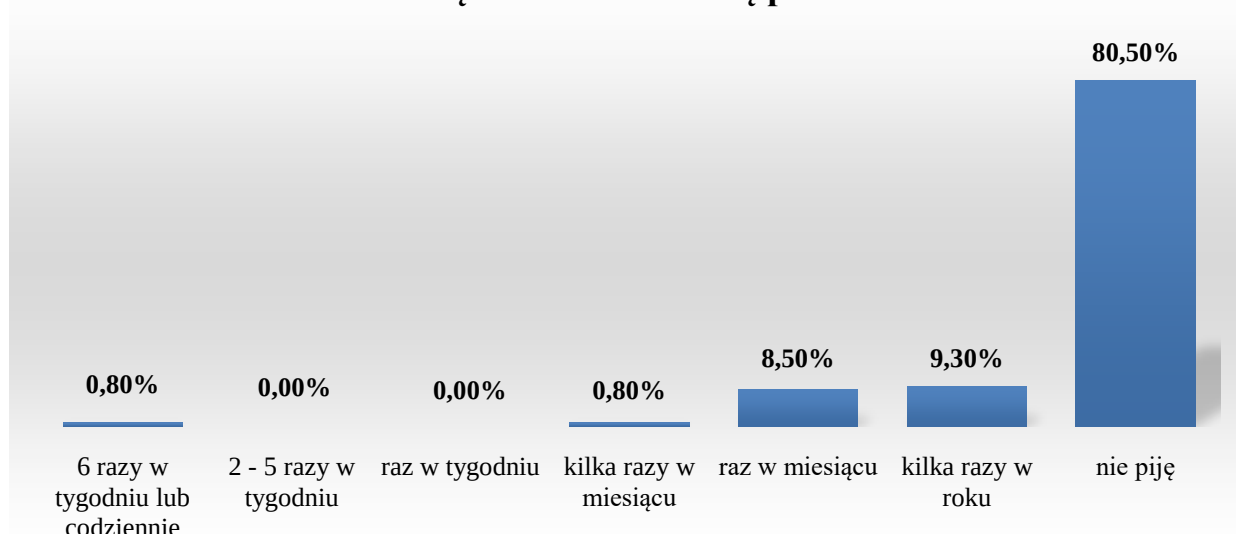

Aby sprecyzować informacje dotyczące sięgania przez młodzież po alkohol zapytaliśmy uczniów, jak często zdarzało im się pić alkohol.

Największa grupa, bo 80,5% badanych odpowiedziała, że nie dotyczy jej to pytanie.

Uczniowie odpowiedzieli, że alkohol zdarza im się pić 6 razy w tygodniu lub codziennie oraz kilka razy w miesiącu – 0,8%, raz w miesiącu 8,5%. Kilka razy w roku alkohol spożywa 9,3% młodych ludzi biorących udział w badaniu.

10. Jak często zdarzało Ci się pić alkohol?

Warto przy tym pamiętać, że dla dzieci poniżej 15 roku życia, (a takie w szczególności, właśnie m. in. brały udział w badaniu), nawet niewielka ilość alkoholu, niegroźna dla dorosłych, jest niebezpieczna, dlatego, że zaburza ich procesy rozwojowe. Dotyczy to nie tylko rozwoju biologicznego, ale też emocjonalnego, intelektualnego i społecznego.

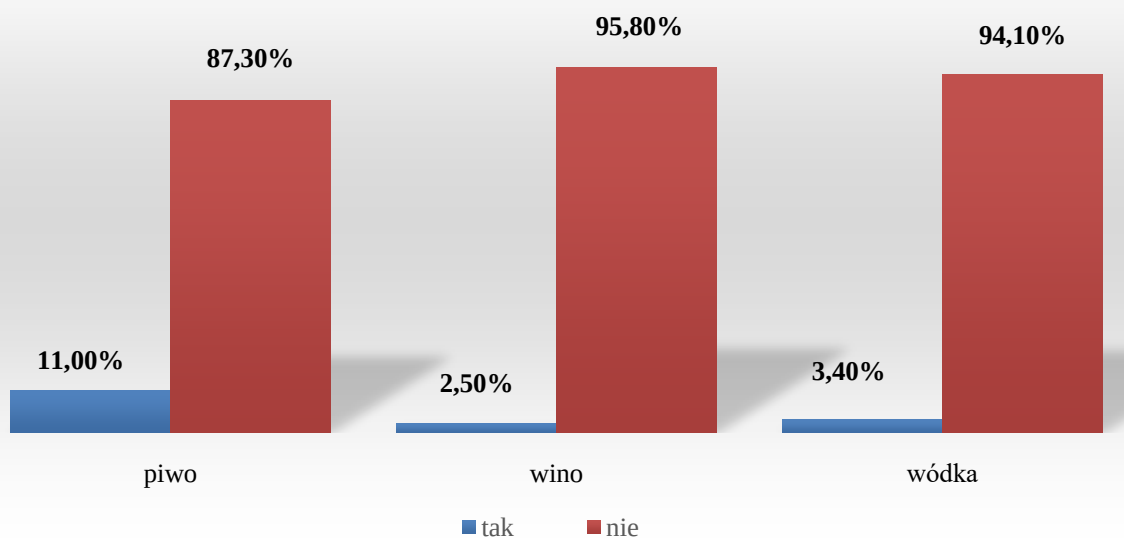
Jest to zatem problem, nad którym warto się zastanowić i podjąć działania edukacyjno-profilaktyczne w tym zakresie.

Zapytaliśmy także młodych respondentów o to, kiedy ostatnio pili alkohol i jaki alkohol spożywali.

Zgodnie z europejskim standardem, doświadczenia związane z używaniem alkoholu w ciągu 30 dni przed badaniem są wskaźnikiem bieżącego używania. Odpowiedzi udzielali uczniowie, którzy wcześniej zadeklarowali picie alkoholu.

Większość badanych uczniów to osoby, które nie mają ukończonego osiemnastego roku życia. Na podstawie art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi istnieje zakaz sprzedaży i podawania alkoholu osobom, które nie ukończyły 18 roku życia.

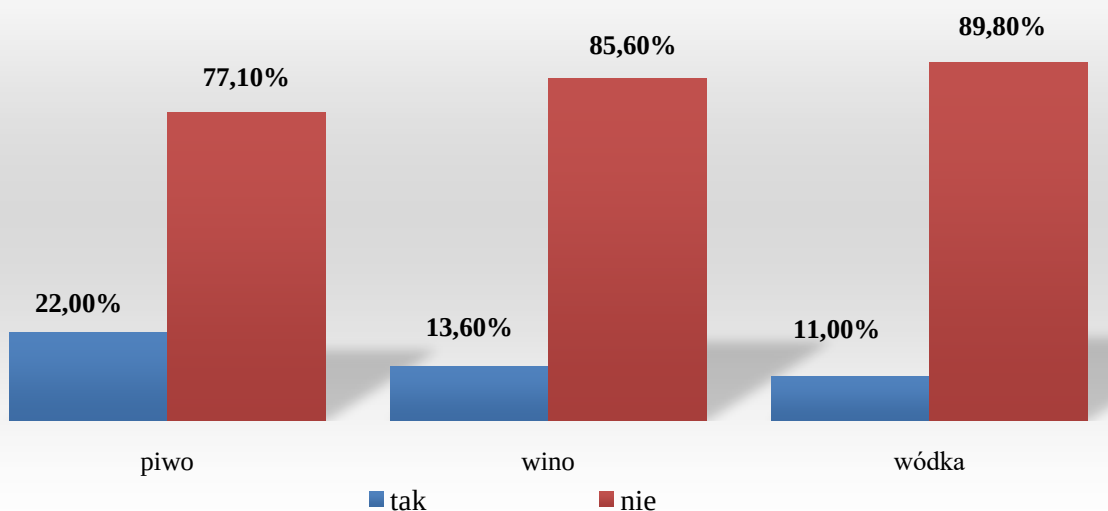
11. Czy w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem spożywałeś/aś?

Najpopularniejszym napojem alkoholowym wśród młodych ludzi z Gminy Stupsk jest piwo (11,0%), wódka (3,4%) oraz wino (2,5%). Po te alkohole respondenci sięgnęli w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem.

W przypadku spożywania alkoholu przez młodzież w okresie ostatnich 12 miesięcy 22,0% uczniów spożywało piwo, 13,6% wino i 11,0% sięgnęło po wódkę.

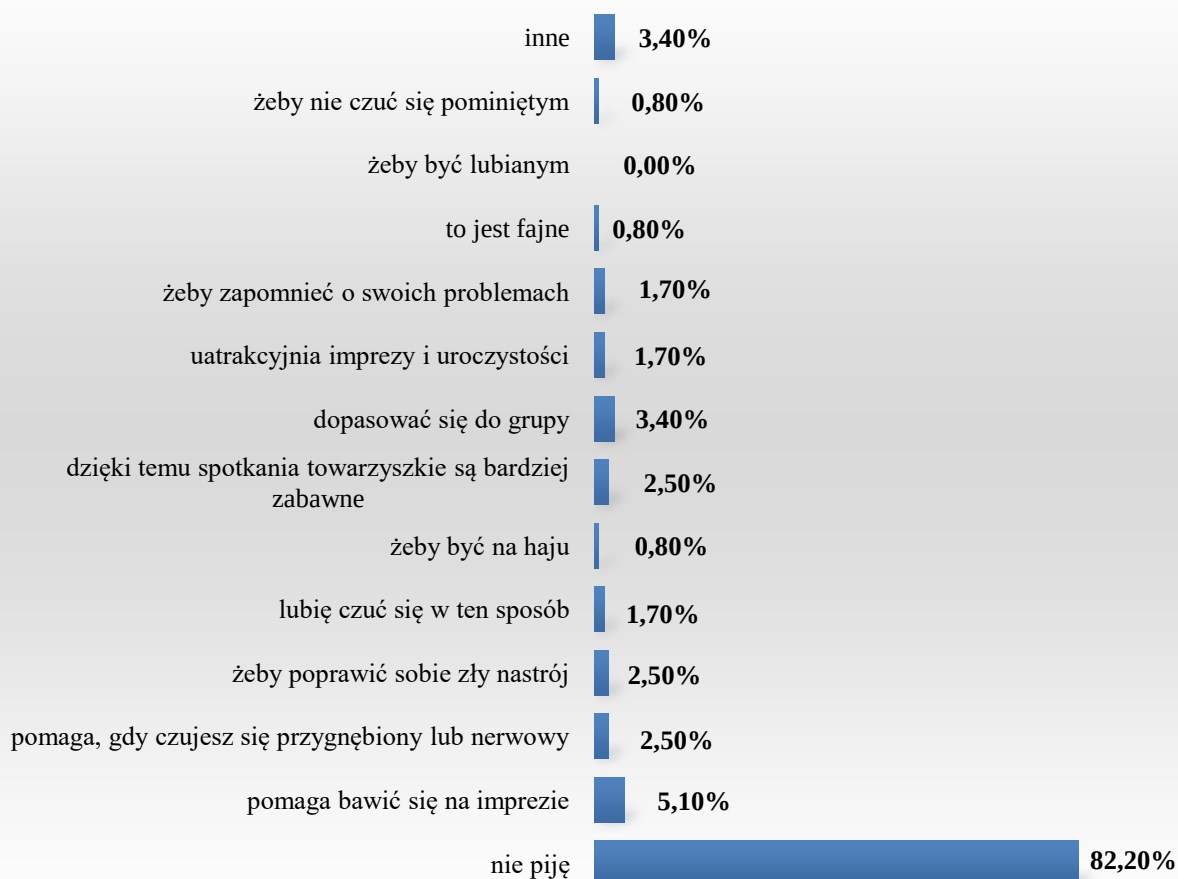
12. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem spożywałeś/aś?

Zapytaliśmy uczniów szkół Gminy Stupsk, o ich opinię na temat powodów sięgania przez młodzież po alkohol.

5,1% uczniów uważa, że alkohol pomaga bawić się na imprezie. 3,4% twierdzi, że młodzież sięga z innych powodów niż wymienione w pytaniu oraz pije, aby dopasować się do grupy. 2,5% badanych wskazuje, że alkohol pomaga poprawić sobie zły nastrój, pomaga, gdy czujesz się przygnębiony lub nerwowy oraz dzięki alkoholowi spotkania towarzyskie są bardziej zabawne. 1,7% młodzieży lubi czuć się w ten sposób, alkohol uatrakcyjnia imprezy i uroczystości oraz, że alkohol pomaga zapomnieć o swoich problemach. 0,8% uczniów po alkohol sięga żeby być na haju, bo jest to fajne oraz żeby nie czuć się pominiętym.

13. Z jakiej przyczyny sięgasz po alkohol?

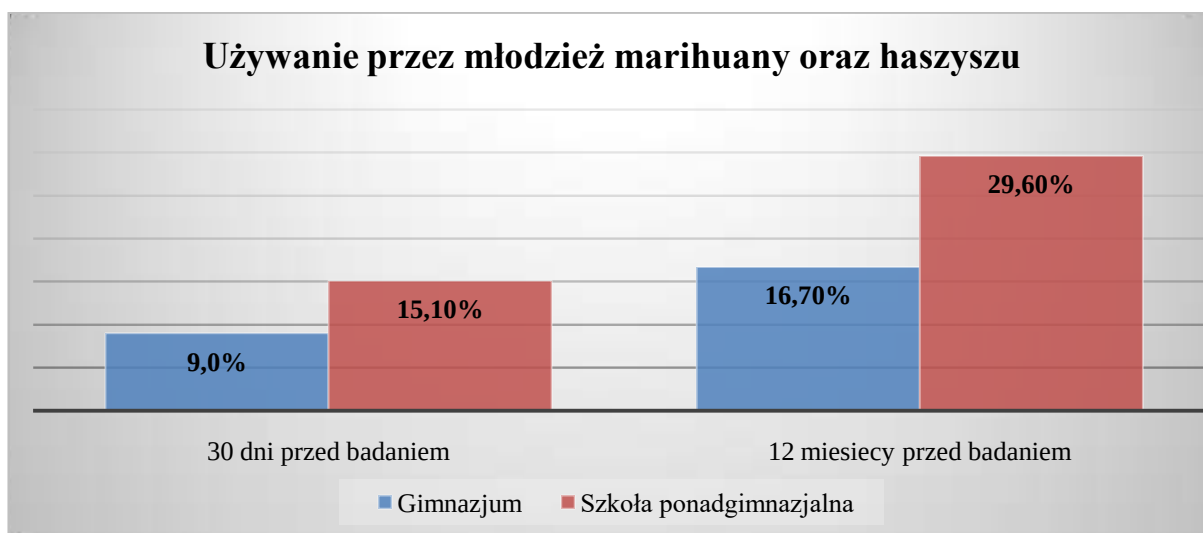
3.5.3. Młodzi Polacy i narkotyki

Działanie narkotyków na młody organizm różni się od ich wpływu na człowieka dorosłego – jest zdecydowanie silniejsze. Wynika to z mniejszej masy ciała, niedojrzałości organizmu, a szczególnie układu nerwowego. Narkotyki zmieniają sposób, w jaki odbierane są bodźce zewnętrzne, zmieniają odczuwanie bólu oraz pogarszają zdolność kontroli i oceny swoich zachowań. Skutki tych zmian mogą być zarówno bezpośrednie, takie jak wypadki, narażenie na niechciany kontakt seksualny, uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego, jak i odroczone w czasie, jakimi są straty społeczne czy uzależnienie. Bardzo dużo zależy od rodzaju narkotyku, jego dawki, częstotliwości i sposobu używania oraz odpowiedzi organizmu. Oznacza to, że skutki brania narkotyków bywają naprawdę trudne do przewidzenia.

Badania przeprowadzone na terenie Polski wskazują, że problem narkotykowy dotyczy coraz większej liczby młodych osób. Zgodnie z wynikami badań ESPAD z 2019 roku do szerokiej grupy innych niż alkohol i tytoń substancji psychoaktywnych należą takie substancje legalne jak: leki przeciwbólowe i nasenne, czy substancje wziewne oraz szeroka gama substancji nielegalnych. Pod pojęciem substancji nielegalnych rozumiemy tu substancje, których produkcja i handel są czynami zabronionymi przez prawo. W języku publicystyki substancje te często nazywane są narkotykami.

Dane pokazują, że wśród uczniów klas gimnazjalnych na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia eksperymentowania znajdują się marihuana i haszysz (24,1%).

Wśród uczniów klas starszych - ponadgimnazjalnych na pierwszym miejscu również znajdują się również marihuana i haszysz (46,3%).

Badania ESPAD 2019r.

Rozpowszechnienie podejmowania prób z substancjami psychoaktywnymi innymi niż alkohol i tytoń zależne jest od płci. Związek między używaniem substancji a płcią występuje na obu poziomach nauczania – gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne. Chłopcy częściej deklarują próby używania praktycznie wszystkich substancji poza lekami uspokajającymi i nasennymi. Eksperymentowanie z lekami uspokajającymi i nasennymi znacząco bardziej rozpowszechnione jest wśród dziewcząt. Jednak próby łączenia alkoholu z tabletkami spotyka się tak samo często wśród dziewcząt, jak wśród chłopców.

Wyniki badań ESPAD pokazały nam kilka interesujących zmian na scenie narkotykowej kraju. Przede wszystkim odnotowuje się niewielki spadek odsetka uczniów, którzy deklarowali używanie przetworów konopi (marihuany lub haszyszu). W 2019 roku odnotować jednak trzeba wyraźny wzrost dostępności przetworów konopi, podczas gdy dostępność narkotyków syntetycznych pozostaje w trendzie spadkowym, przynajmniej jeśli za wskaźnik przyjmiemy deklarację bardzo łatwego dostępu.

W 2019 roku w badaniach ESPAD po raz kolejny zapytano młodzież o używanie „dopalaczy”. Rozszerzono także ankietę o dodatkowe pytania na ich temat, w celu zgłębienia ich niechlubnego fenomenu. Można stwierdzić analizując wyniki aktualnych badań i wyniki z lat poprzednich, że odsetek uczniów sięgających po „dopalacze” uległ zmniejszeniu. Podczas, gdy w 2015 roku do używania „dopalaczy” kiedykolwiek w życiu przyznawało się 10,3% uczniów gimnazjum i 12,6% uczniów szkoły ponadgimnazjalnej, tak w roku 2019 było to kolejno 5,2% oraz 5,3%. Używanie „dopalaczy” jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

3.5.4 Młodzież a narkotyki

Mimo iż temat tzw. dopalaczy w ostatnim czasie nieco ucichł, nie oznacza to, że problem zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych przez młodych ludzi zniknął. Na podstawie obserwacji można jedynie stwierdzić, że zmienia się „popularność” poszczególnych substancji. A młodzież niestety nadal w narkotykach szuka rozrywki, zapomnienia, ucieczki od problemów. Niezależnie od motywacji, jak również od środków, jakie młodzi ludzie przyjmują, narkotyki stanowią ciągle śmiertelne zagrożenie.

Moje dziecko na pewno by tego nie zrobiło — tak myśli większość rodziców przekonanych o tym, że problem uzależnienia od środków zmieniających świadomość nie dotyczy ich rodziny. Tymczasem po narkotyki i dopalacze sięgają również dobrzy uczniowie, z którymi nie było do tej pory problemów wychowawczych. Dlaczego to robią? Na jakie

elementy życia dziecka zwrócić uwagę, by móc zapobiec temu, by dziecko rozpoczęło przygodę ze środkami psychoaktywnymi?

Kolejnym, istotnym pytaniem jakie zadaliśmy uczniom szkół Gminy Stupsk, dotyczyło ich osobiście. Zapytaliśmy, czy kiedykolwiek używali środki psychoaktywne.

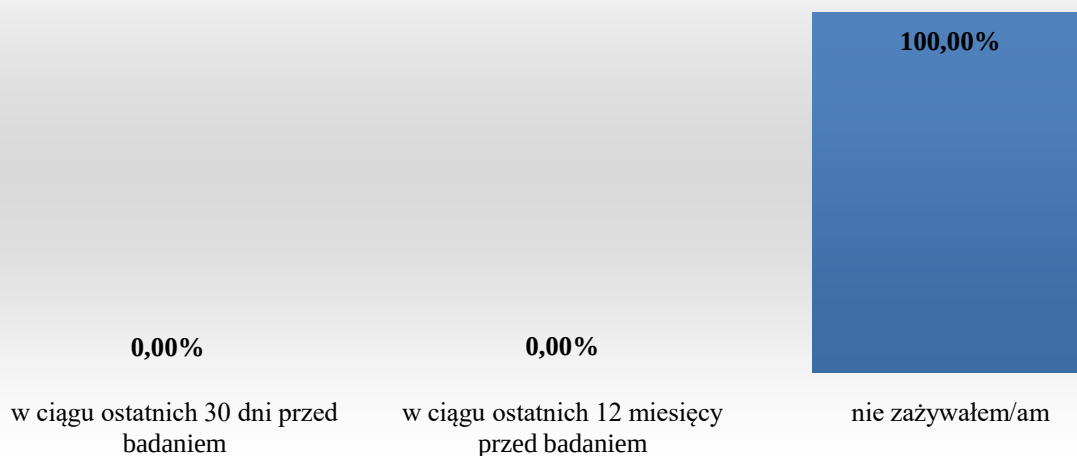
Negatywnie na to pytanie odpowiedziało 100% badanej młodzieży.

14. Czy zdarzyło Ci się kiedykolwiek używać środków psychoaktywnych?

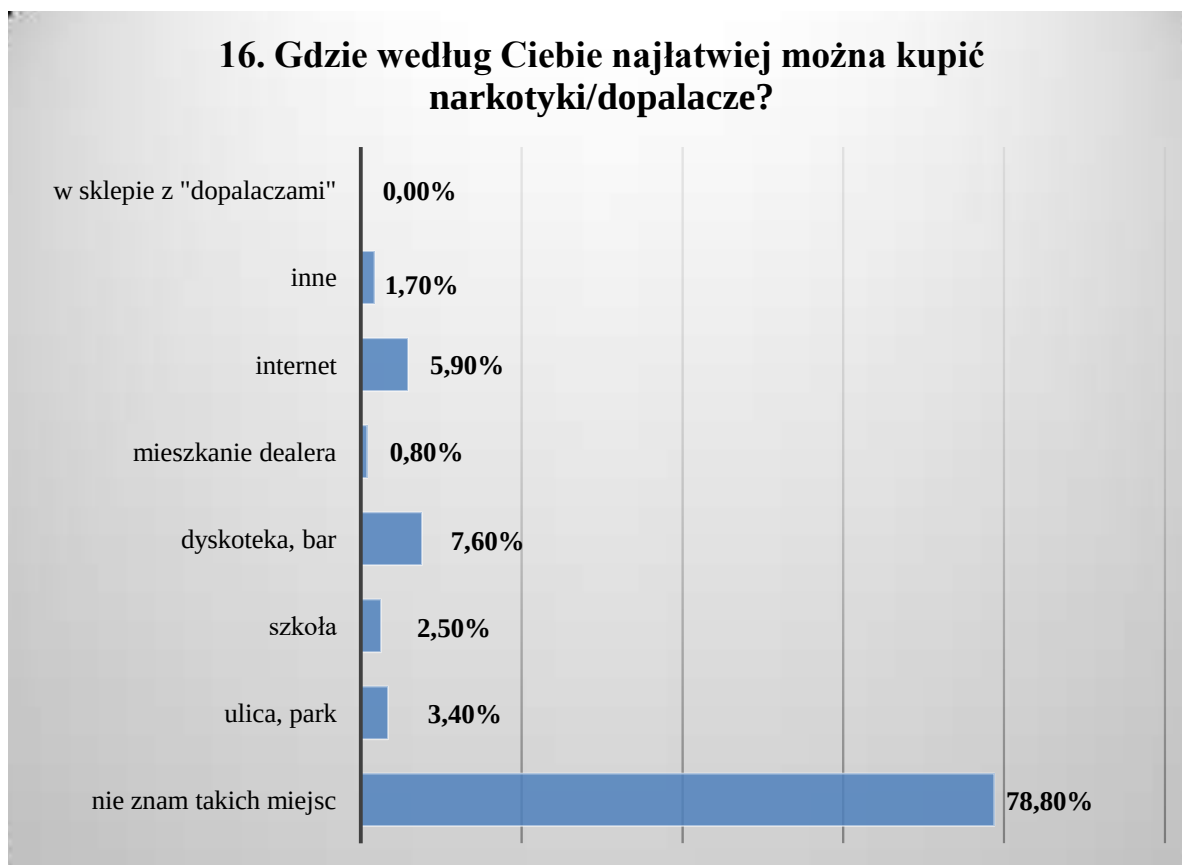

Zapytaliśmy także młodych respondentów o to, kiedy ostatnio zażywali narkotyki. Zgodnie z europejskim standardem, doświadczenia związane z używaniem narkotyków w ciągu 30 dni przed badaniem są wskaźnikiem bieżącego używania. Młodzież również odpowiedziała (100%), że nie zażywali narkotyków.

15. Kiedy ostatnio zażywałeś/aś środki psychoaktywne?

Zapytaliśmy również badanych, gdzie według nich najłatwiej można kupić narkotyki/dopalacze.

78,8% badanej młodzieży z terenu Gminy Stupsk nie zna takich miejsc gdzie można kupić narkotyki czy dopalacze. Na inne miejsca niż wymienione w pytaniu wskazuje 1,7% ankietowanych.

2,5% uczniów mówi o szkole i Internecie, jako o miejscu, gdzie najłatwiej można kupić substancje psychoaktywne, a 3,4% wskazuje na park, ulicę, 7,6% na dyskotekę i bar, 0,8% na mieszkanie dealera. 5,9% wspomina o Internecie.

Następnie młodzież miała wypowiedzieć się na temat łatwości zakupu substancji psychoaktywnych na terenie Gminy Stupsk.

W Polsce od lat istnieją liczne ograniczenia w zakresie sprzedaży różnych kategorii produktów osobom niepełnoletnim. Głównie dotyczą one handlu detalicznego napojów alkoholowych oraz wyrobów tytoniowych.

Przepisy szczegółowo określają przypadki komu i kiedy sprzedawca może odmówić sprzedaży wspomnianych produktów.

Jeśli chodzi o napoje alkoholowe, to ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wskazuje, że zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych:

- osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości,
- osobom do lat 18,
- na kredyt lub pod zastaw.

Warto dodać, że do napojów alkoholowych objętych tymi ograniczeniami należą produkty przeznaczone do spożycia, które zawierają alkohol etylowy pochodzenia rolniczego w stężeniu przekraczającym 0,5% objętościowych alkoholu. Zatem np. piwa bezalkoholowe (do 0,5% obj.) formalnie nie podlegają pod te zakazy sprzedaży.

Do sprzedaży papierosów stosuje się inną regulację – ustawę z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (ustawa antytytoniowa). Wprowadza ona zakaz sprzedaży wyrobów tytoniowych, papierosów elektronicznych lub pojemników do tych produktów osobom niepełnoletnim (które nie mają ukończonych 18 lat).

17. Czy uważasz, że w Twojej Gminie łatwo można zakupić:						
odpowiedzi	niemożliwe	bardzo trudne	dosyć trudne	dosyć łatwe	bardzo łatwe	nie wiem
papierosy	11,0%	9,3%	6,8%	22,0%	20,3%	30,5%
piwo	8,5%	10,2%	5,9%	23,7%	21,2%	30,5%
wino	10,2%	11,0%	8,5%	21,2%	14,4%	34,7%
wódka	13,7%	11,0%	7,6%	16,1%	16,9%	35,6%
marihuana lub haszysz	40,7%	5,1%	4,2%	0%	0%	50,8%
amfetamina	39,0%	14,4%	3,4%	0%	0%	51,7%
metamfetamina	40,7%	12,7%	3,4%	0%	0%	51,7%
leki uspakajające lub nasenne	23,7%	15,3%	2,5%	9,3%	7,6%	50,0%
escasy	38,1%	2,5%	3,4%	0%	0%	55,9%
kokaina	39,8%	4,2%	2,5%	0,8%	0%	51,7%
dopalacze	39,0%	4,2%	2,5%	2,5%	0%	51,7%

Bardzo łatwo (20,3%) oraz dosyć łatwo (22,0%), wg badanych na terenie Gminy Stupsk można zakupić papierosy. Podobnie wygląda sytuacja z zakupem napojów

alkoholowych. Bardzo łatwo (21,2%) i dosyć łatwo (23,7%) można zakupić piwo, bardzo łatwo (14,4%) i dosyć łatwo (21,2%) można zakupić wino, bardzo łatwo (16,9%) i dosyć łatwo (16,1%) można zakupić wódkę na terenie Gminy Stupsk.

W przypadku pozostałych substancji psychoaktywnych bardzo łatwo (7,6%) i dosyć łatwo (9,3%) można zakupić leki uspokajające lub nasenne, dopalacze - dosyć łatwo (2,5%) i kokainę – dosyć łatwo (0,8%).

Warto zwrócić uwagę na fakt, że młodzi ludzie na terenie Gminy Stupsk mogą kupić zarówno papierosy jak i alkohol. Sprzedaż ich, osobom poniżej 18 roku życia jest zabroniona prawem. Wskazane byłyby częstsze kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania art. 15 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zapytaliśmy uczniów ze szkół Gminy Stupsk o to, ile według nich, osób z ich otoczenia m. in. pali papierosy. Młodzież odpowiedziała, że większość (5,9%), sporo (11,0%) i kilka osób (46,6%).

Napoje alkoholowe piją: większość i sporo (7,6%) oraz kilka osób (39,8%). Upija się większość (2,5%), sporo (4,2%) i kilka osób (14,4%).

W przypadku palenia marihuany i haszyszu na kilka osób wskazuje 5,1%.

Branie leków uspokajających lub nasennych (bez przepisu lekarza) – kilka osób (4,2%), ecstasy – kilka osób (0,8%), używanie środków wziewnych - kilka osób – 3,4%,

Wskazania użycia substancji psychoaktywnych wskazują, że należy rozważyć wprowadzenie długofalowych działań profilaktycznych na poziomie szkół podstawowych, w celu wyeliminowania lub ograniczenia zażywania substancji psychoaktywnych przez młodzież.

18. Ile osób z Twojego otoczenia:						
odpowiedzi	nie wiem	nikt	kilka osób	sporo	większość	wszyscy
pali papierosy	17,8%	18,6%	46,6%	11,0%	5,9%	0%
pije napoje alkoholowe	27,9%	16,9%	39,8%	7,6%	7,6%	0%
upija się	41,5%	36,4%	14,4%	4,2%	2,5%	0%
pali marihuanę lub haszysz	46,6%	46,6%	5,1%	0%	0%	0%
bierze środki uspokajające lub nasenne (bez przepisu lekarza)	55,1%	39,8%	4,2%	0%	0%	0%
bierze ecstasy	58,5%	39,8%	0,8%	0%	0%	0%
używa środków wziewnych	59,3%	36,4%	3,4%	0%	0%	0%

Powszechnie uważa się, że skuteczna profilaktyka jest optymalnym sposobem hamowania rozwoju lub ograniczania skali zjawisk uznanych za uciążliwe społecznie. Głównie z tego względu jest znacznie bardziej opłacalna niż kosztowne działania zaradcze, konieczne w sytuacji, gdy wzrasta skala niepożądanych zjawisk. Zgodnie z takim rozumieniem profilaktyka używania substancji psychoaktywnych, to zmniejszanie ryzyka ich używania oraz związanych z tym problemów, poprzez opóźnienie lub przeciwdziałanie inicjacji, niedopuszczanie do poszerzania się kręgu osób – szczególnie ludzi młodych, eksperymentujących z legalnymi i nielegalnymi substancjami.

3.5.5 Młodzież, a uzależnienia behawioralne

Do grupy uzależnień behawioralnych zaliczają się rozbudowane i różnorodne objawy związane z częstym i powtarzalnym wykonywaniem tych samych czynności lub całych grup czynności. Najczęściej ich powtarzanie wywołuje pozytywne odczucia u osób z uzależnieniami behawioralnymi, takie jak przyjemność, euforia, zaspokojenie czy ulga.

W obecnie stosowanej klasyfikacji chorób, uzależnienia behawioralne zaliczane są do zaburzeń nawyków i popędów.

Zestaw zachowań i czynności, których notoryczne powtarzanie może przerodzić się w uzależnienie behawioralne, rozrasta się od momentu wyodrębnienia tej grupy zaburzeń. Do najczęstszych uzależnień od wykonywanych czynności zaliczają się uzależnienia od:

Internetu, hazardu, gier komputerowych, jedzenia, pracy, zakupów, telefonu komórkowego, telewizora, seksu, opalania, zdrowego jedzenia i stylu życia, praktyk religijnych, troski o sylwetkę, odchudzania, ćwiczeń fizycznych, makijażu i troski o wygląd, zabiegów medycznych i kosmetycznych.

Notoryczne powtarzanie tych zachowań można uznać za uzależnienia behawioralne. Specyficzną cechą jest fakt, że osoby dotknięte uzależnieniami behawioralnymi nie są w stanie opanować potrzeby ich powtarzania. Są to więc zachowania, które zaburzają prawidłowe funkcjonowanie organizmu człowieka. Wiążą się z narastającym lękiem, niepokojem i napięciem spowodowanym brakiem możliwości wykonywania określonej czynności. Często mechanizmem powodującym powstanie uzależnień behawioralnych jest potrzeba nagrody, czyli osiągnięcia przyjemności. Jej zaspokojenie może wiązać się z różnymi zachowaniami, których wykonanie przynosi poczucie spełnienia i redukuje wewnętrzne napięcie. Z tego powodu, uzależnienia behawioralne można rozpatrywać jako rodzaj uzależnień psychicznych.

Uzależnienia behawioralne charakteryzują się następującymi cechami: silna potrzeba powtarzalnego wykonywania określonych czynności, niemożność zrezygnowania z podjęcia danej czynności, pojawienie się objawów typowych dla syndromu odstawienia, w sytuacjach, gdy wykonywanie danej czynności nie może zostać zrealizowane, rezygnacja z innych źródeł sprawiających satysfakcję (np. udziału w życiu towarzyskim, rodzinnym), wzrastająca tolerancja na doznawanie przyjemności, intensywność wykonywania określonej, zaburzonej czynności wzrasta z czasem, ogólny nastrój i samopoczucie zależy od możliwości wykonywania danej czynności, uciążliwe nawroty w przypadku prób zaprzestania wykonywania danej czynności.

Należy zwrócić uwagę, że osoby dotknięte uzależnieniami behawioralnymi wykazują identycznie objawy, co osoby uzależnione od przyjmowania substancji chemicznych. W obu przypadkach występuje nadmierna potrzeba zaspokojenia określonej potrzeby, połączona z utratą kontroli nad nią i podporządkowaniu jej swojego codziennego życia. Mimo tych podobieństw wiele z uzależnień behawioralnych jest społecznie akceptowanych lub uznawanych za normę. Sytuacja ta dotyczy przede wszystkim pracoholizmu, czy uzależnienia od diety i odchudzania, które w niektórych grupach społecznych są obowiązującymi normami.

Dzieci również mogą cierpieć z powodu uzależnień behawioralnych. Najczęściej dotyczą one potrzeby korzystania z telefonu komórkowego, ćwiczeń fizycznych, dostępu do Internetu lub telewizora, grania w gry komputerowe.

W przypadku dzieci częstym objawem i potencjalną przyczyną wystąpienia uzależnień behawioralnych jest osłabiona, niewystarczająca więź z rodzicami lub pozostałymi członkami rodziny. Również inne zaburzenia występujące w trakcie procesu wychowawczego mogą przekładać się na uzależnienie od wykonywania określonej czynności. Ocenia się, że dzieci, które wychowywały się w atmosferze przemocy fizycznej lub były pozbawione więzi z rodzicami, mają większą tendencję do uzależnień behawioralnych.

Badając problem uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży Gminy Stupsk zapytaliśmy ankietowanych o sposoby spędzania czasu wolnego.

Każdy lubi mieć czas wolny, ale obecnie bardzo trudno wygospodarować sobie choćby jedną wolną chwilę. Rzucając się w wir obowiązków bagatelizujemy swoje potrzeby i stawiamy na obowiązki.

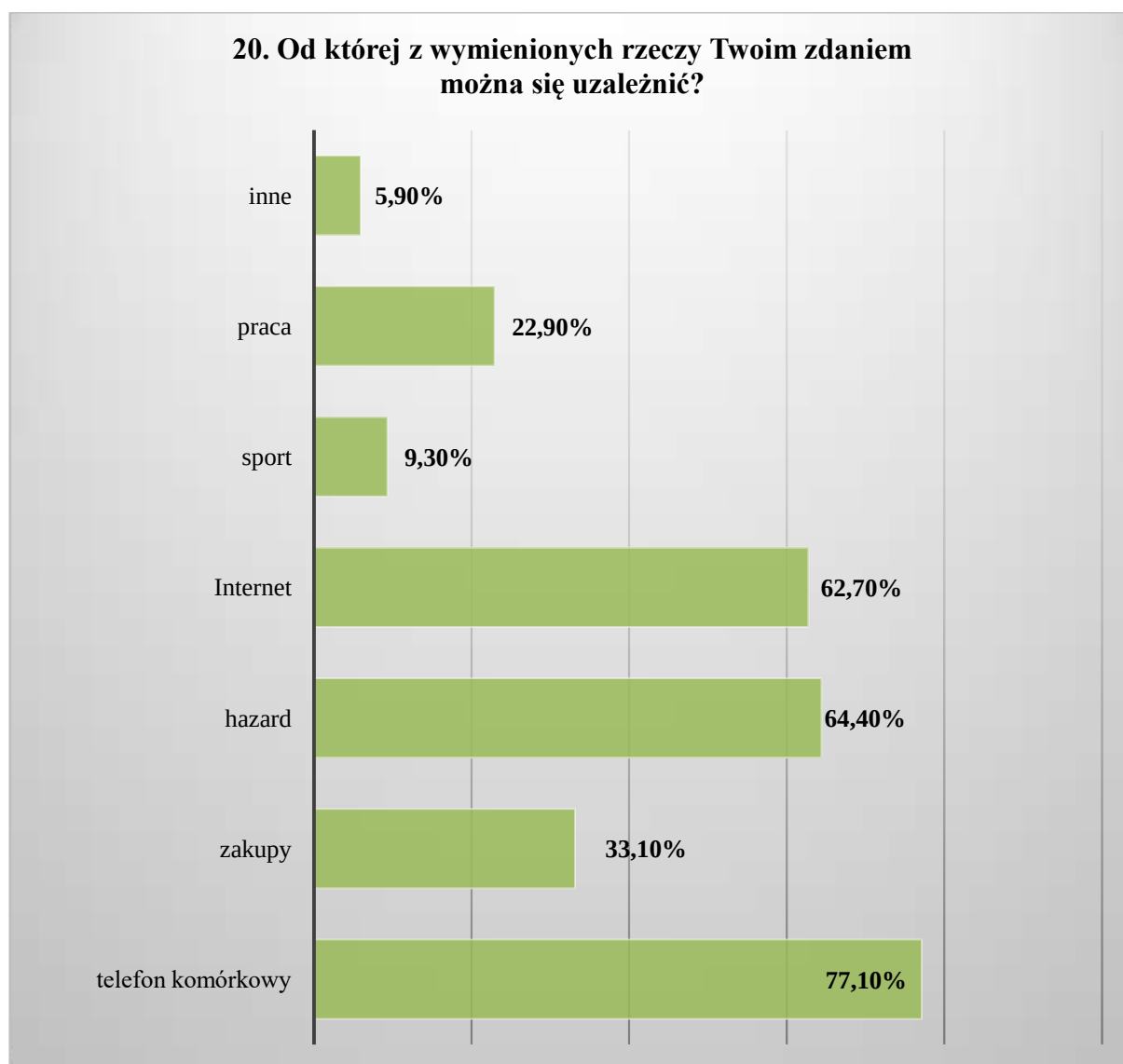
Czas wolny – to czas, który zostaje do rozdysponowania po wykonaniu czynności obowiązkowych takich jak: praca, nauka, czynności fizjologiczne czy inne obowiązkowe czynności pozazawodowe.

Najwięcej bo, 55,1% badanych uczniów wskazało, że w czasie wolnym wychodzą z przyjaciółmi wieczorem, 38,1% uprawia sport, 36,4% używa Internetu dla przyjemności. 28,8% czyta książki i 27,9% gra w gry na komputerze lub konsoli. 13,6% w czasie wolnym chodzi ze znajomymi do centrum handlowego i czas wolny spędza inaczej, a 0,8% gra na automatach w gry.

19. Jak najczęściej spędzasz swój czas wolny?

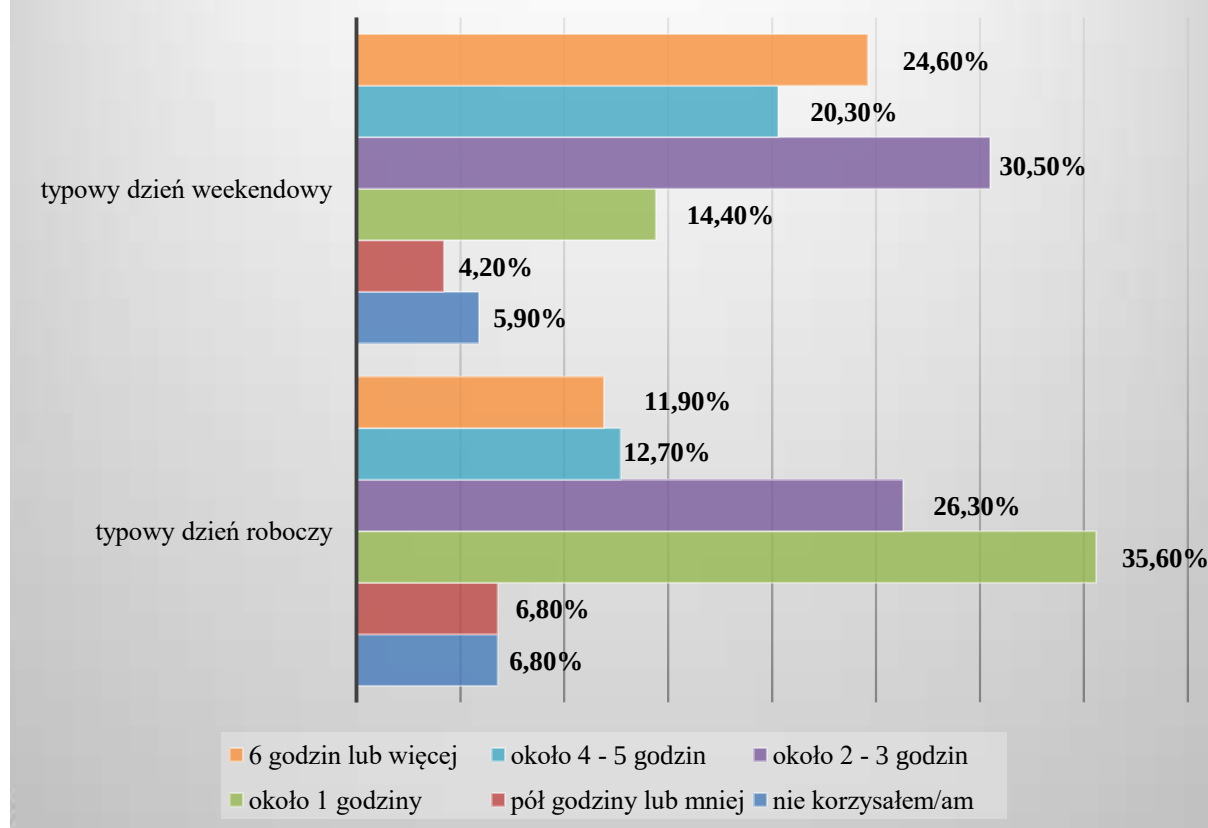
Zapytaliśmy uczniów szkół Gminy Stupsk, od której z niżej wymienionych rzeczy, według nich można się uzależnić.

77,1% respondentów wskazało na telefon komórkowy. 64,4% na hazard, a 62,7% na Internet. 33,1% badanych uczniów uważa, że można uzależnić się od zakupów. Młodzież wskazała również, że praca (22,9%) i sport (9,3%) też mogą uzależnić człowieka. O innych zachowaniach, od których można się uzależnić mówi 5,9% badanych.

Spytaliśmy również ile czasu badani spędzili w mediach społecznościowych w czasie ostatnich 7 dni.

21. Ile czasu spędziłeś/aś w mediach społecznościowych w czasie ostatnich 7 dni?

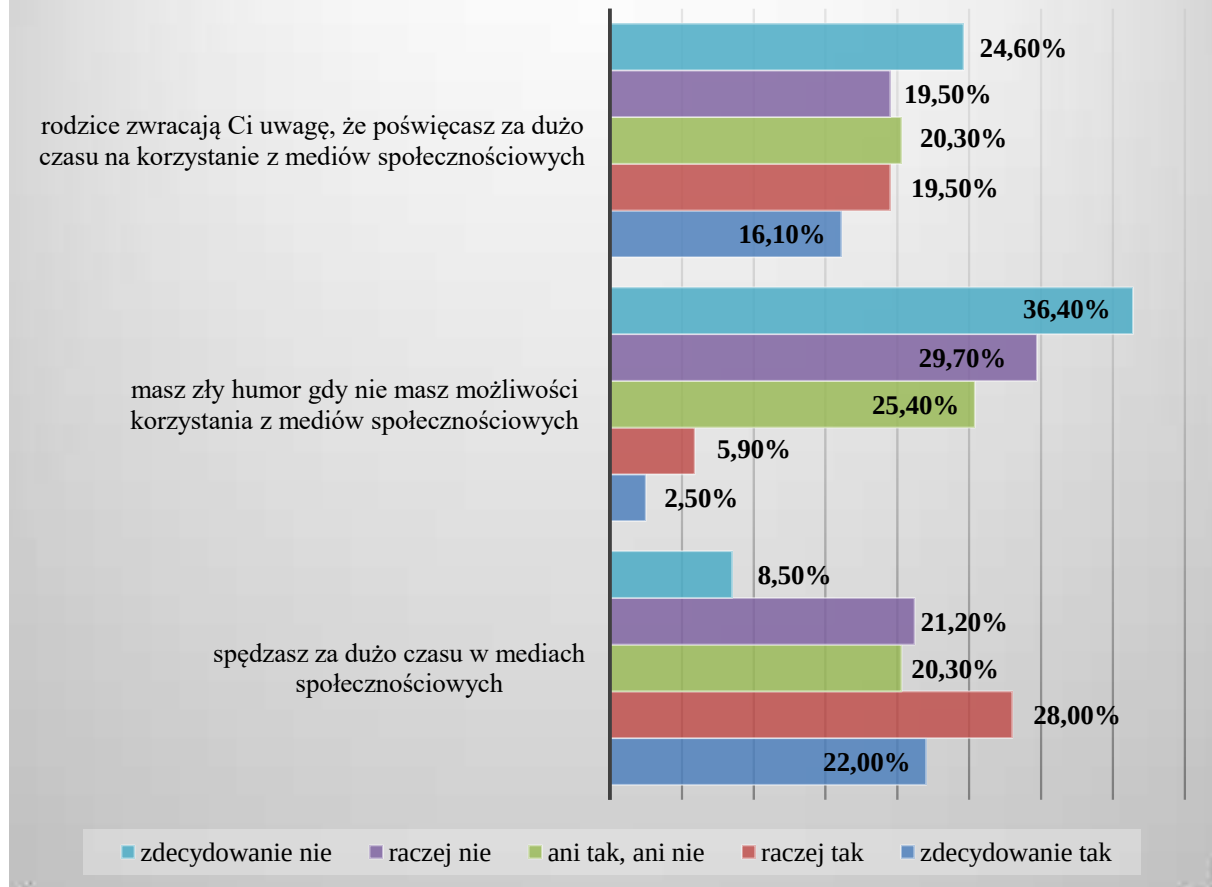

W typowy dzień weekendowy młodzież w mediach społecznościowych spędza 6 godzin i więcej – 24,6%, około 4 – 5 godzin – 20,3%, a około 2 – 3 godzin – 30,5% badanych.

Podobnie wygląda to w typowy dzień roboczy, kiedy to 6 godzin i więcej spędza czas w mediach społecznościowych 11,9% badanych, około 4 – 5 godzin – 12,7% i 26,3% około 2 – 3 godzin.

W wielu przypadkach media społecznościowe mogą być bardzo pożyteczne dla młodzieży. Jednak z wielu badań i obserwacji wiadomo, że nadmierna konsumpcja socjal mediów wiąże się u wielu młodych osób z obniżeniem samooceny, narażeniem na ataki cyberprzemocy i innymi negatywnymi skutkami.

22. Czy zdarza Ci się, że

Z obserwacji młodych ludzi wiemy, że media społecznościowe są dla nich ważne i jak pokazały wcześniej cytowane dane, spędzają w nich wiele czasu. Kolejne pytanie dotyczyło trzech kwestii:

- zwracania uwagi przez rodziców, że badani poświęcają za dużo czasu na korzystanie z mediów społecznościowych, zdecydowanie nie odpowiedziało 24,6% i raczej nie 19,5% badanych.
- posiadania złego humoru, gdy badany nie ma możliwości korzystania z mediów społecznościowych i w tym przypadku zdecydowanie nie odpowiedziało 36,4% badanych i raczej nie – 29,7%,
- spędzania za dużo czasu w mediach społecznościowych i zdecydowanie tak odpowiedziało 22,0% badanych oraz raczej tak – 28,0%,

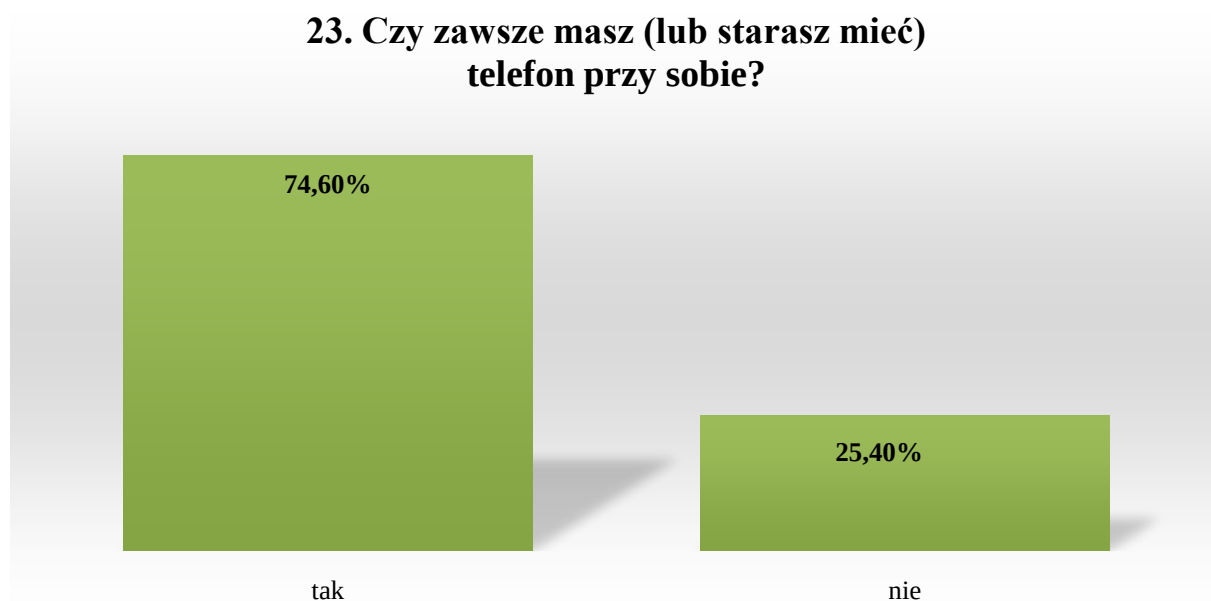
Trudno wyobrazić sobie dzisiejsze funkcjonowanie zarówno młodzieży, jak i dorosłych bez dostępu do mediów społecznościowych. Bardzo często jest tak, że realne

życie przenosi się w świat wirtualny – mamy więcej znajomych na portalach społecznościowych niż w rzeczywistości spotykamy.

Nomophobia to proponowana nazwa fobii związanej z brakiem dostępu do telefonu komórkowego. Została ona uznana za objaw lub syndrom problematycznego korzystania z mediów cyfrowych w zdrowiu psychicznym. Nazwa określa dyskomfort psychiczny lub zaburzenie lękowe polegające na strachu przed utratą kontaktu ze smartfonem i możliwością skorzystania z sieci.

Termin pojawił się po raz pierwszy podczas badania z 2008 r., które przeprowadziła poczta w Wielkiej Brytanii, sprawdzając lęki osób korzystających z telefonów komórkowych. Badanie wykazało, że prawie 53% użytkowników telefonów komórkowych w Wielkiej Brytanii jest zaniepokojonych, gdy zgubi lub straci telefon, wyczerpie im się bateria lub gdy nie mają zasięgu.

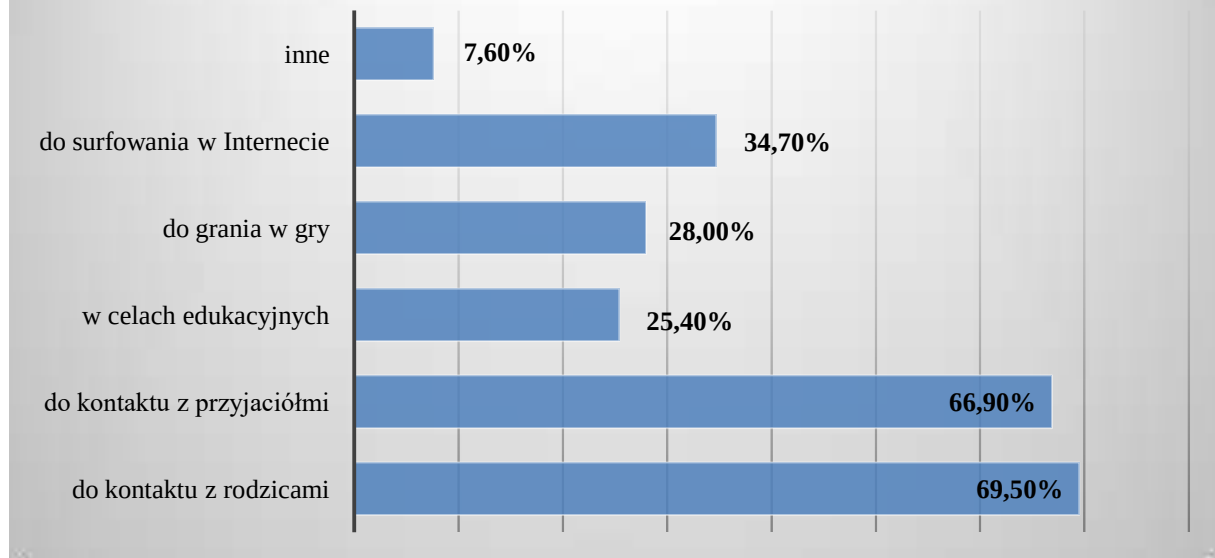
Uczniów szkół Gminy Stupsk zapytaliśmy czy zawsze mają telefon komórkowy przy sobie. Na to pytanie twierdząco odpowiedziało 74,6% badanych. 25,4% nie ma zawsze telefonu przy sobie.

Następnie zapytaliśmy respondentów w jakim celu najczęściej korzystają z telefonów komórkowych.

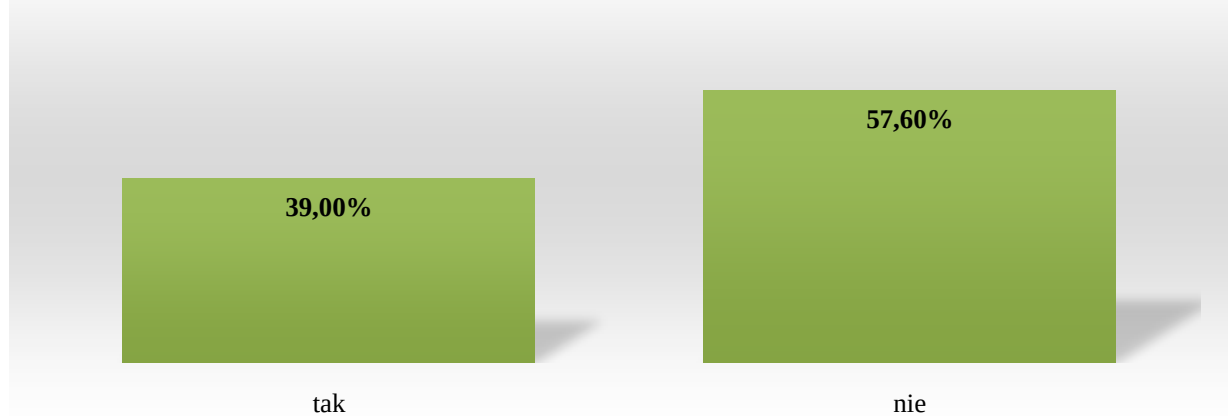
Młodzież najczęściej korzysta z telefonu komórkowego do kontaktu z rodzicami – 69,5% i do kontaktów z przyjaciółmi – 66,9%, do surfowania w Internecie – 34,7%, grania w gry – 28,0% oraz w celach edukacyjnych – 25,4%. Ponadto telefon komórkowy przez biorących udział w badaniu wykorzystywany jest do innych celów – 7,6%.

24. W jakim celu najczęściej korzystasz z telefonu komórkowego?

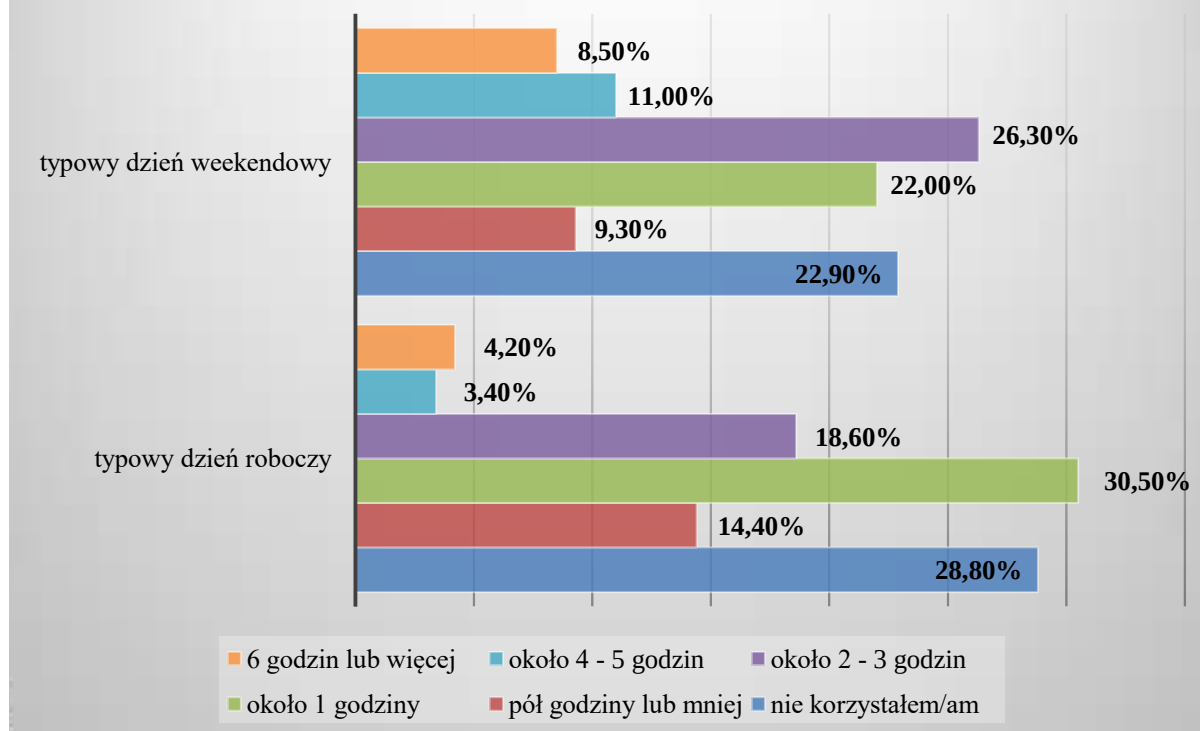
Ankietowani zostali zapytani, czy gdy zapomną zabrać ze sobą telefon czują, że czegoś im brakuje, są niespokojni. 39,0% badanych odpowiedziało twierdząco na to pytanie.

25. Czy gdy zdarza Ci się zapomnieć telefonu czujesz, że czegoś Ci brakuje, jesteś niespokojny/a?

Wiemy już, że młodzież wiele czasu spędza w mediach społecznościowych. Teraz sprawdziliśmy, ile czasu respondenci grają na urządzeniach elektronicznych.

26. Ile czasu spędziłeś/aś średnio grając na urządzeniach elektronicznych w czasie ostatnich 7 dni?

Młodzież w typowy dzień roboczy gra na urządzeniach elektronicznych 6 godzin i więcej – 4,2%, około 4 – 5 godzin – 3,4%, około 2 – 3 godzin – 18,6% i około 1 godziny – 30,5%.

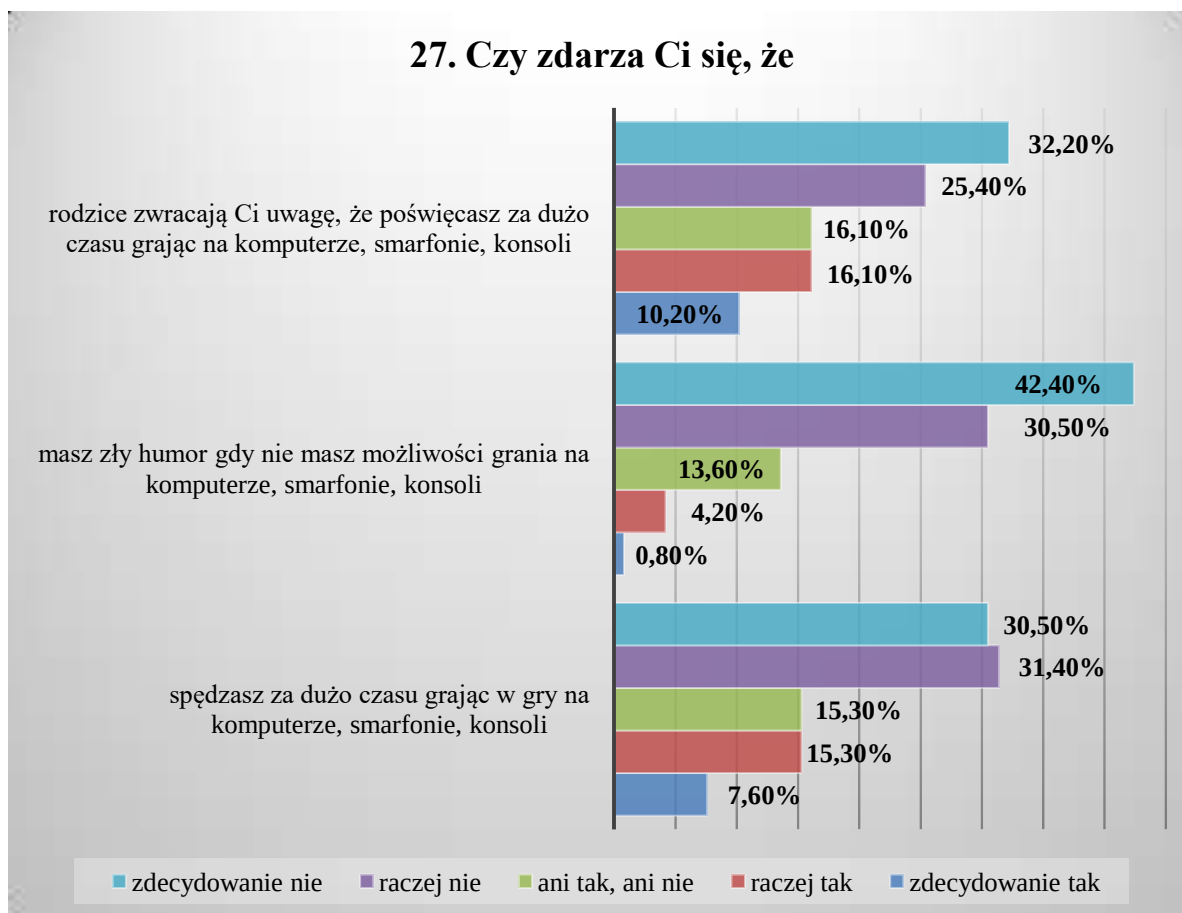
W typowy dzień weekendowy 6 godzin i więcej – 8,5%, około 4 – 5 godzin – 11,0%, około 2 – 3 godzin – 26,3% i około 1 godziny – 22,0%.

Granie może być dla nas sposobem na relaks, zwykłą rozrywką przysparzającą wiele niezapomnianych emocji w gronie przyjaciół. Jednak gry dostarczają nam często tak silnych emocji, że bardzo łatwo się w nich pogubić. Dla niektórych relaks zmienia się w ucieczkę przed mniej atrakcyjną rzeczywistością. Tu pojawiają się objawy zatracenia się w grach, a także kompulsywnego grania, które ma za zadanie rekompensować niepowodzenia z tzw. „reala”. Jednak życie to nie gra, a gra to nie życie. W grze najważniejsze jest to, by być tym, który kontroluje grę, a nie pozwalać, by gra kontrolowała nas. W większości gracze dobrze sobie z osiągnięciem tego celu radzą.

Kolejne pytanie dotyczyło trzech kwestii:

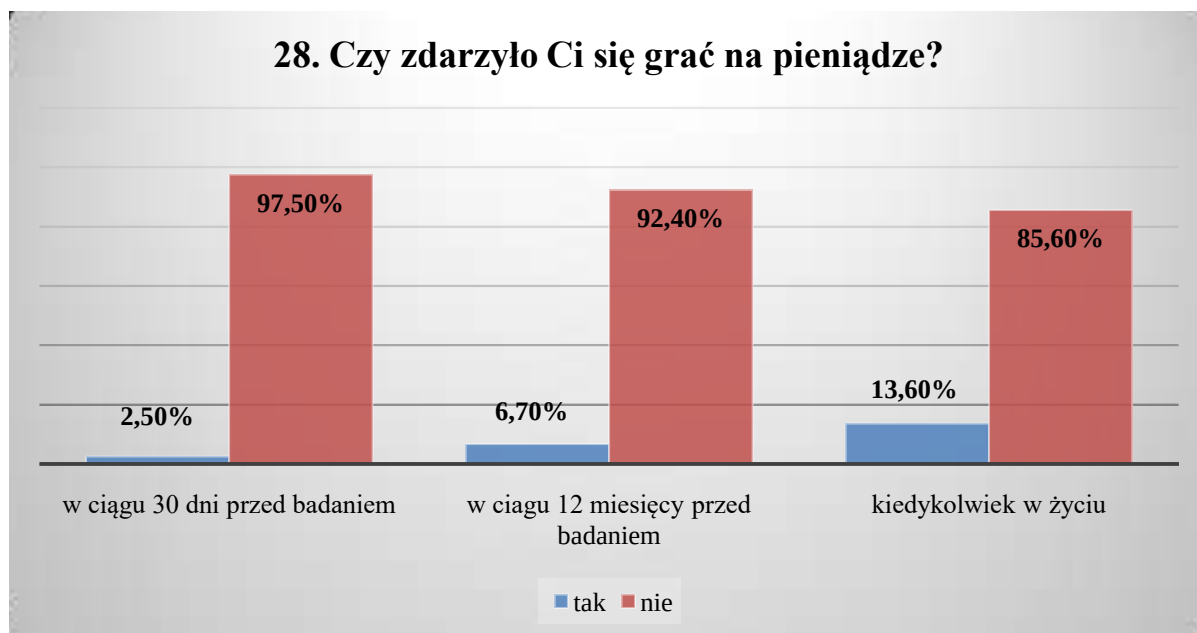
- spędzania za dużo czasu grając w gry na komputerze, smartfonie, konsoli
zdecydowanie nie odpowiedziało 30,5% badanych oraz raczej nie – 31,4%,

- posiadania złego humoru, gdy badany nie ma możliwości grania w gry na komputerze, smartfonie, konsoli i w tym przypadku zdecydowanie nie odpowiedziało 42,4% badanych i raczej nie – 30,5%,
- zwracania uwagi przez rodziców, że badani poświęcają za dużo czasu grając w gry na komputerze, smartfonie, konsoli, zdecydowanie nie odpowiedziało 32,2% i raczej nie 25,4% badanych.

Młodzież należy do grupy, która jest w sposób szczególny narażona na podejmowanie zachowań ryzykownych, w tym nałogowy hazard. Wśród dzieci i młodzieży do 18 r. ż. obserwuje się najwyższy, w porównaniu z innymi grupami wiekowymi, odsetek osób zagrożonych uzależnienia od hazardu – 12,3%. To, że młody człowiek nie gra w kasynie, czy nie obstawia wyników wyścigów konnych nie oznacza, że nie uprawia hazardu! Wszystkie gry i zakłady, np. gry na automatach, bingo, loterie pieniężne, promocyjne i fantowe, zdrapki, w których stawką są pieniądze lub inne dobra materialne, są hazardem. Granie na samym początku dostarcza ekscytacji, staje się okazją do zdobycia uznania otoczenia, wypełnia czas wolny. Bardzo szybko może się jednak okazać, że hazardowe granie jest próbą poradzenia sobie z emocjami i ucieczką od rzeczywistości.

Zapytaliśmy uczniów szkół Gminy Stupsk o to, czy zdarzyło im się grać na pieniądze

Kiedykolwiek w życiu na pieniądze grało 13,6% badanych, 6,7% grało w ciągu ostatnich 12 miesięcy i w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem w gry na pieniądze grało 2,5% ankietowanych uczniów szkół Gminy Stupsk.

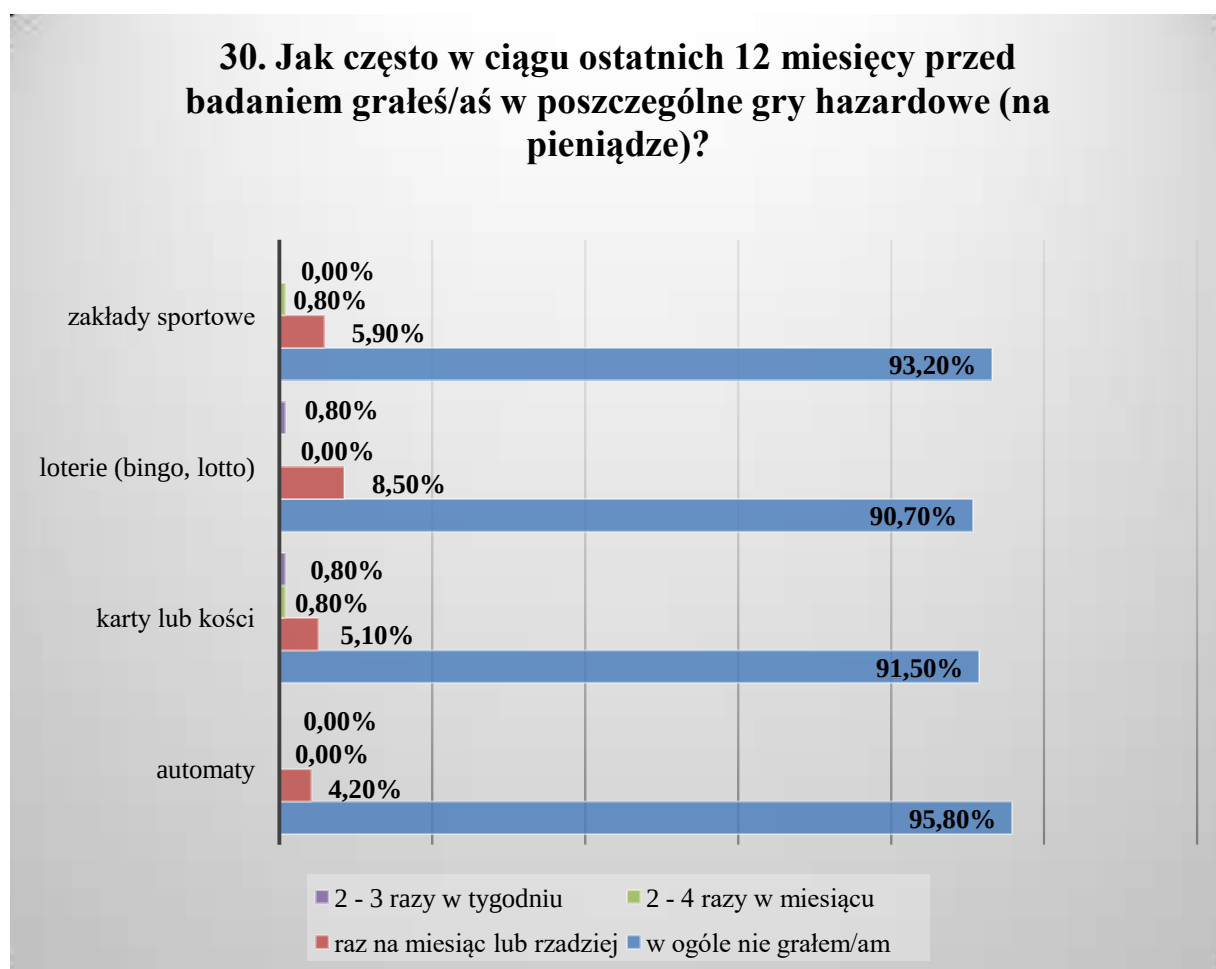
Zgodnie z obowiązującym w naszym kraju prawem, osoby do 18 roku życia obowiązuje zakaz wstępu do salonów gier oraz do punktów przyjmowania zakładów wzajemnych. Przed osiągnięciem pełnoletniości dzieci i młodzież nie mogą uczestniczyć w grach losowych, poza loteriami fantowymi i promocyjnymi. Informacja o tym zakazie powinna być zamieszczona na maszynach do gry w widocznym miejscu.

W gry hazardowe badani grają raz na miesiąc lub rzadziej – 7,6%, oraz 2 – 4 razy w miesiącu 0,8% ankietowanych

Zapytaliśmy młodzież również o to, w jakie gry hazardowe (na pieniądze) grała w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Raz w miesiącu lub rzadziej badani grali w automaty – 4,2%, 5,1% ankietowanych grało w karty i kości oraz na loterii (bingo, lotto) – 8,5%. O zakładach sportowych wspomina 5,9% młodych ludzi Gminy Stupsk.

Jeżeli nastolatek gra okazjonalnie, w każdej chwili może z tego zrezygnować nie odczuwając przymusu grania. Oznacza to, że na tym etapie hazard nie stwarza zagrożenia. Warto jednak, mimo wszystko, obserwować dziecko i rozmawiać z nim o tym, z jakimi konsekwencjami i zagrożeniami wiąże się uprawianie hazardu. Jeżeli hazardowe granie zaczyna mieć decydujący wpływ na samopoczucie dziecka i jego zachowanie oznacza to, że mamy powody do niepokoju i należy podjąć interwencję.

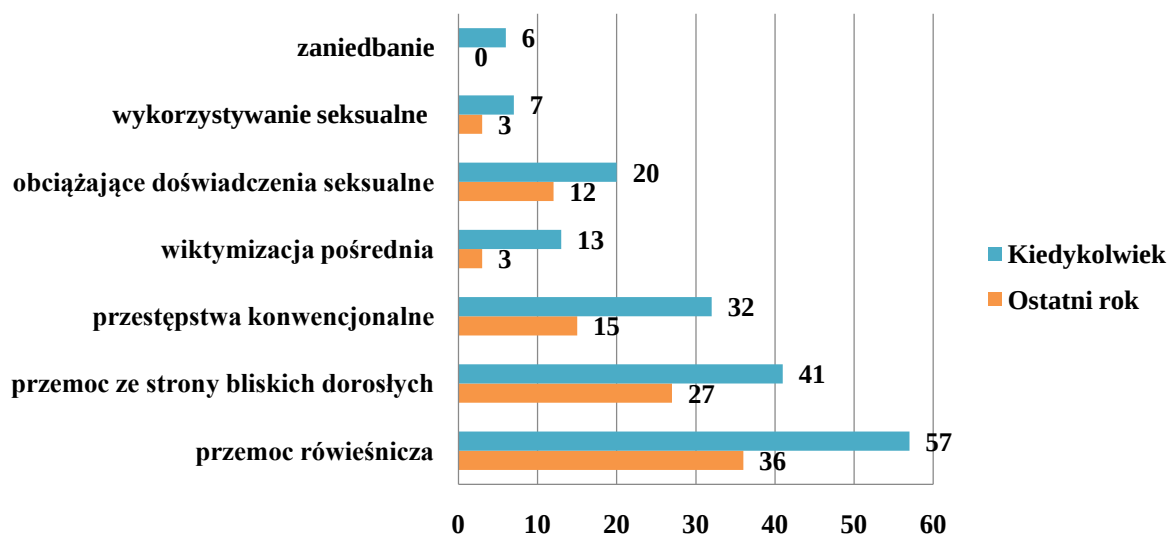
3.5.6 Problematyka przemocy w opinii dzieci i młodzieży

Zagrożenie dzieci i młodzieży przemocą, niestety zwłaszcza przemocą stosowaną wobec młodych ludzi przez najbliższych, jest szczególnie niepokojącym zjawiskiem, mającym miejsce w dzisiejszej rzeczywistości. Z badań wynika, że ofiarami przemocy domowej są przede wszystkim dzieci. Niestety większość sytuacji przemocowych wobec dzieci pozostaje ukryta „w czterech ścianach”, gdzie nie ma świadków i możliwej bezpośredniej pomocy. Dlatego też zjawisko to wymaga diagnozowania i podejmowania środków zaradczych, zanim przybierze ono jeszcze bardziej krzywdzącą formę. Celem podjętych badań, była próba określenia obszaru zagrożenia młodzieży wybranych szkół oraz rozmiaru badanego zjawiska, a także postawy młodych ludzi wobec zachowań przemocowych.

Z „Ogólnopolskiej diagnozy skali i uwarunkowań krzywdzenia dzieci” z 2018 roku, przeprowadzonej przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę wynika, że przeważająca większość polskich nastolatków – 72% doświadczyła w swoim życiu przynajmniej jednej formy krzywdzenia. W porównaniu do podobnych badań przeprowadzonych w Stanach Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii, skala krzywdzenia dzieci w naszym kraju, zwłaszcza przemocy fizycznej ze strony dorosłych jest znacząco wyższa: w Polsce odsetek osób, które przemocy doświadczyły wynosi 21%, natomiast w Wielkiej Brytanii trzy razy mniej, bo 7%.

Z tych samych badań wynika, że respondenci (młodzież w wieku 11-17 lat) najczęściej doświadczają przemocy rówieśniczej – 57%. Ofiarami przemocy ze strony bliskich osób dorosłych padło w ostatnim roku 27% badanych. Najważniejsze wyniki przedstawia wykres poniżej.

Doświadczenie głównych kategorii wiktymizacji, w ciągu całego życia i w ciągu ostatnich 12 miesięcy

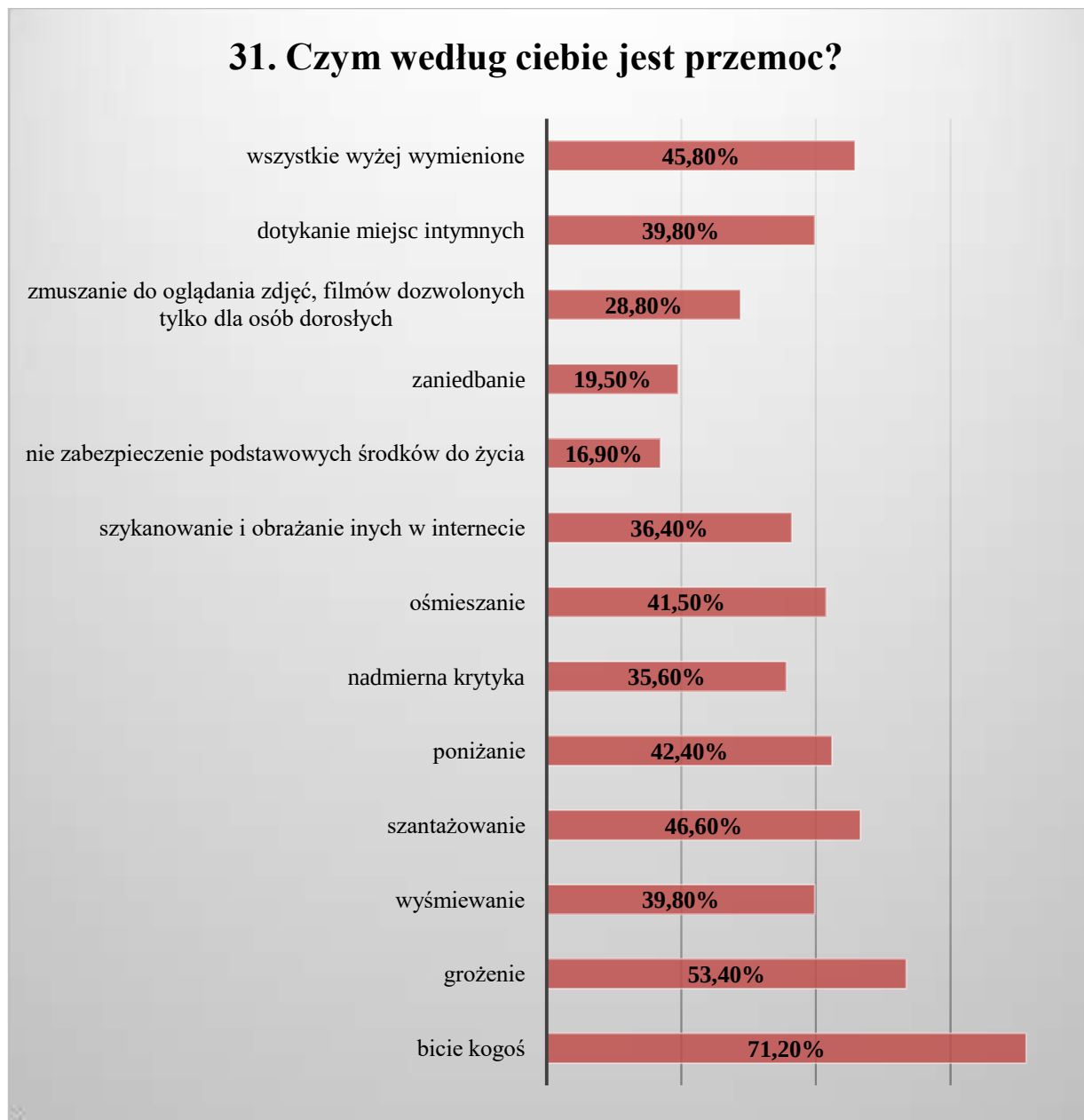
W styczniu 2012 roku weszła w życie ustawa *O wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, która została wprowadzona: „dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności” określająca wiele nowych zadań z zakresu wspierania rodziny. Warto także wspomnieć, że z dniem 13 lipca 2017 roku weszła w życie nowelizacja Kodeksu Karnego zaostrzająca m.in. kary dla sprawców przemocy wobec dzieci oraz wprowadzająca prawny obowiązek każdego obywatela do reagowania i zgłaszania sytuacji, gdy posiada on wiedzę o ciężkim przestępstwie popełnionym wobec dziecka. W dniu 9 marca 2023 roku weszła w życie ustawa o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, gdzie dziecko każdorazowo, gdy staje się świadkiem przemocy w rodzinie i najbliższym otoczeniu traktowane jest jako osoba doznająca przemocy domowej.

Około dwóch piątych dorosłych Polaków (42%) uważa, że potrzebna jest zmiana przepisów w celu zapewnienia dzieciom właściwej ochrony przed przemocą w rodzinie. Mniej więcej tyle samo osób (41%) jest natomiast zdania, że obecnie obowiązujące przepisy prawa w wystarczającym stopniu chronią dzieci, trzeba je tylko lepiej egzekwować. Zdania więc są podzielone.

Z przedstawionych danych wynika jasno, że problem przemocy wobec dzieci i młodzieży jest nadal aktualny. Należy bezsprzecznie podejmować działania mające na celu zmniejszenie, a docelowo całkowite wyeliminowanie tego zjawiska. Dlatego tak ważne jest

prrowadzenie diagnozy zjawiska, gdyż bez informacji nie można podejmować działań, ponieważ mogą okazać się niewystarczające.

W kolejnym pytaniu zadanym młodzieży Gminy Stupsk, chcieliśmy dowiedzieć się, czym według nich jest przemoc.

Przemoc naszym respondentom kojarzy się głównie z biciem kogoś – 71,2% uczniów wybrało właśnie tę odpowiedź. Trudno się z nimi nie zgodzić, jednak należy pamiętać, że przemoc to nie tylko bicie. Możemy mieć do czynienia z przemocą fizyczną ale także psychiczną (groźenie – 53,4%, szantażowanie – 46,6%, poniżanie kogoś - wybrało 42,4%, a ośmieszanie wybrało – 41,5% uczniów, wyśmiewanie - 39,8%, nadmierna krytyka - 35,6%. Przemoc ekonomiczną (nie zabezpieczenie podstawowych środków) wybrało 16,9% uczniów, zaniedbywanie – 19,5%, seksualną (dotykanie w miejscach intymnych – 39,8%,

zmuszanie do oglądania zdjęć, filmów dozwolonych tylko dla osób dorosłych – 28,8%, czy niestety popularną w ostatnim czasie cyberprzemocą – szykany i obrażanie w Internecie za przemoc uważa 36,4% uczniów. 45,8% uważa, że przemocą są wszystkie wymienione w pytaniu działania.

Uczniowie również odpowiadali na pytanie dotyczące tego, czy kiedykolwiek byli świadkami przemocy w rodzinie. W tym przypadku 15,3% badanych odpowiedziało twierdząco.

Zapytaliśmy również młodzież, czy doświadczyli przemocy ze strony swojej rodziny. 12,7% respondentów doświadczyło przemocy ze strony osób najbliższych, ze strony swojej rodziny.

Kolejne pytania dotyczą właśnie środowiska rówieśniczego i szkolnego.

Okazuje się, że aż 30,5% badanych, a więc duża grupa badanych uczniów padło ofiarą przemocy ze strony swoich kolegów, czy koleżanek. Jest to bardzo niepokojący sygnał, który powinien dotrzeć przede wszystkim do kadry pedagogicznej, by móc jak najszybciej podjąć interwencję w tej sprawie.

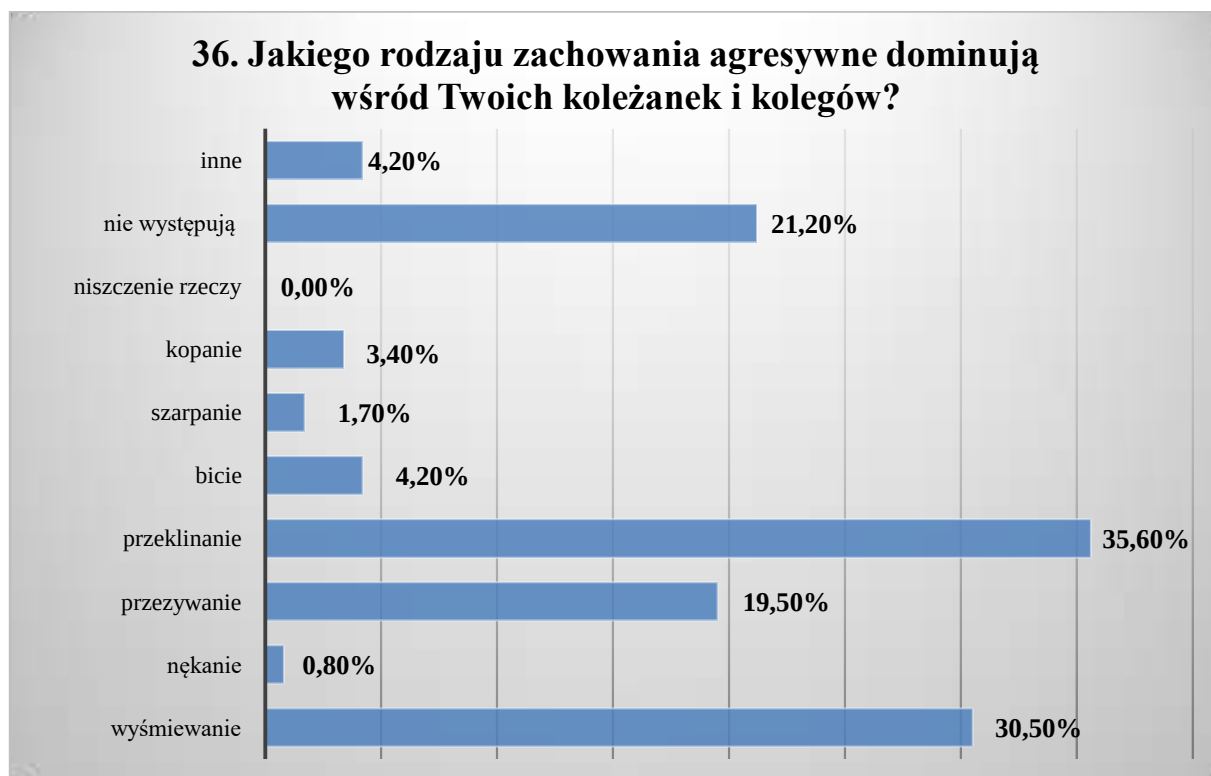
By dowiedzieć się nieco więcej zapytaliśmy młodych respondentów, jak często spotykają się z agresją w swojej szkole.

32,2% młodych ludzi twierdzi, że wcale nie spotyka się z przemocą w szkole. Z przemocą w swojej szkole rzadko (raz w miesiącu) **spotyka się 38,1% badanych**. Dość rzadko (kilka razy w miesiącu) – 11,0%, dość często (średnio raz w tygodniu) – 7,6% i **bardzo często (kilka razy w tygodniu) spotyka się 11,0% badanych młodych ludzi**.

Oznacza to, że przemoc jest widocznym i niebezpiecznym zjawiskiem, mającym miejsce także w placówkach oświatowych na terenie Gminy Stupsk.

W kolejnym pytaniu uczniowie mieli określić jakie zachowania agresywne dominują wśród ich koleżanek i kolegów.

Analizując uzyskane wyniki można stwierdzić, że wśród młodzieży dominuje przemoc psychiczna – przeklinanie (35,6%), wyśmiewanie (30,5%), czy przezywanie (19,5%) i nękanie (0,8%) - jako najczęściej wskazywane przez naszych respondentów zachowania agresywne wśród ich rówieśników. Ale też niestety uczniowie, wskazują na bicie,– 4,2%, kopanie 3,4%, czy szarpanie – 1,7%.

21,2% badanych wskazało, że żadne z wymienionych zachowań agresywnych nie dominują wśród ich kolegów i koleżanek, a 4,2% uczniów wskazuje na inne formy zachowań agresywnych.

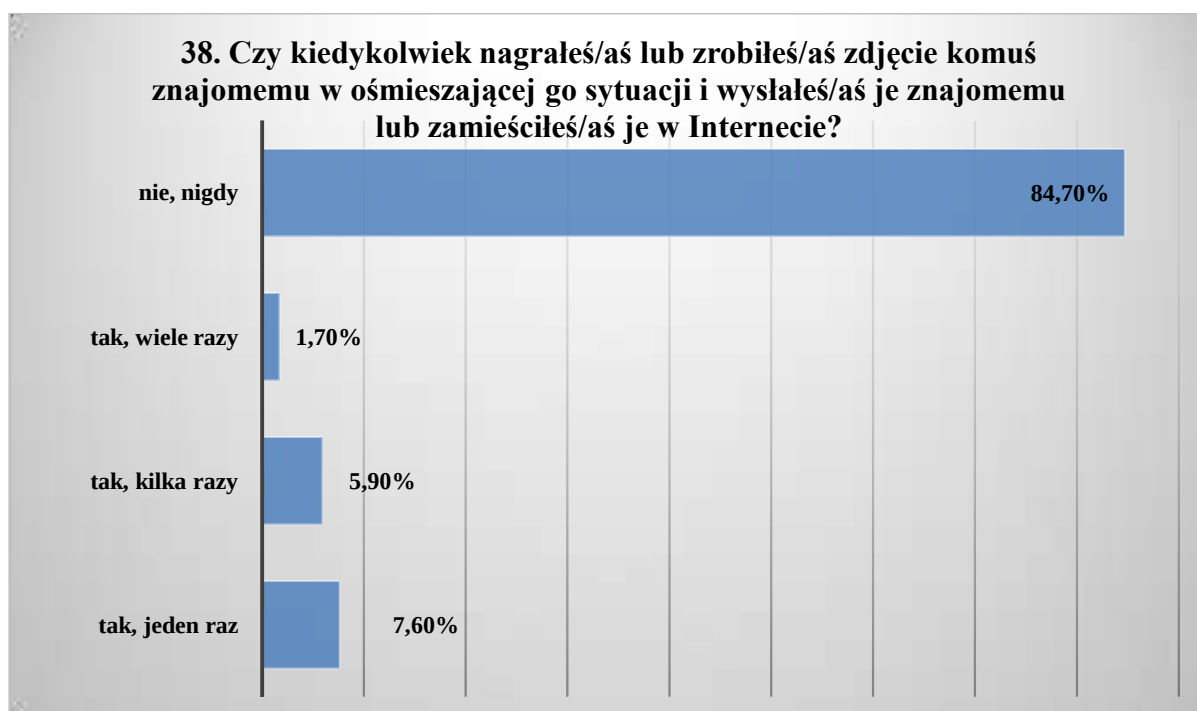
Ważnym tematem są również negatywne zachowania w przestrzeni internetowej, dlatego też zapytaliśmy uczniów szkół Gminy Stupsk, czy spotkali się z niżej wymienionymi zachowaniami w trakcie korzystania z Internetu.

Młodzież odpowiadając na pytania wskazała, że nigdy nie spotkała się z poniższymi sytuacjami – 74,6%.

Ktoś bez zgody badanych publikował ich zdjęcie w Internecie i młodzi ludzie otrzymywali wpisy z obrażającymi opiniami – 14,4%. 1,7% uczniów otrzymało wpisy z pogrózkami oraz spotkało się z innymi zachowaniami.

Również badanych zapytaliśmy o to, czy oni sami nagrali lub zrobili zdjęcie komuś znajomemu w ośmieszającej go sytuacji i wysłali je znajomym czy też zamieścili w Internecie.

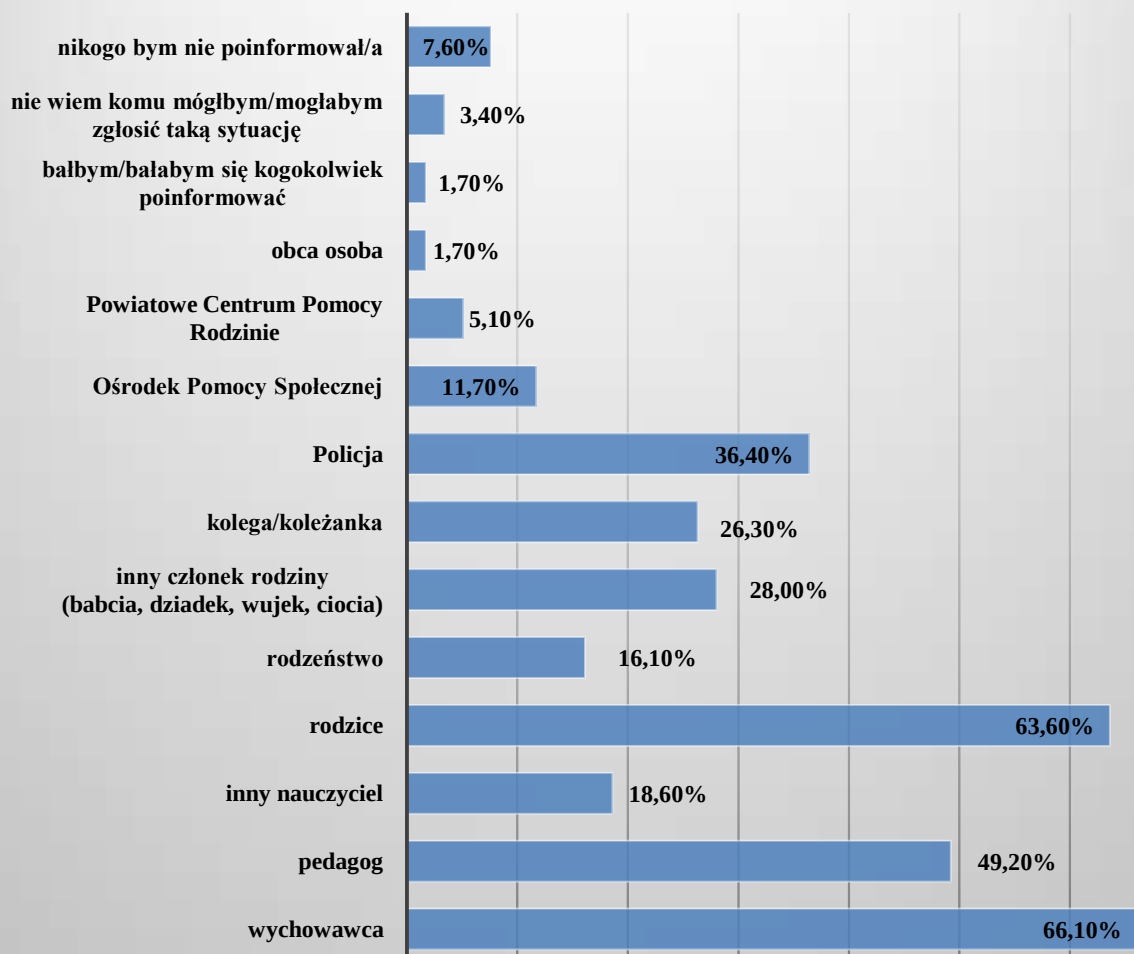

Wśród uczniów szkół Gminy Stupsk młodzież udzieliła następujących odpowiedzi: nigdy – 84,7%, wiele razy – 1,7%, kilka razy – 5,9% oraz jeden raz – 7,6%.

Kończąc badania wśród uczniów Gminy Stupsk, poprosiliśmy ich o odpowiedź na pytanie, do jakich osób czy też instytucji zwróciliby się o pomoc w sytuacji doświadczenia zjawiska przemocy w szkole, czy też w domu.

Wyniki na powyższe pytanie zawiera poniższy wykaz. Jednak warto zwrócić uwagę, że są to przede wszystkim: **wychowawca – 66,1%**, rodzice – 63,6% oraz pedagog – 49,2%.

39. Wskaż osoby i/lub instytucje do których zwróciłbyś/aś się o pomoc w sytuacji doświadczania zjawiska przemocy w szkole lub w domu?

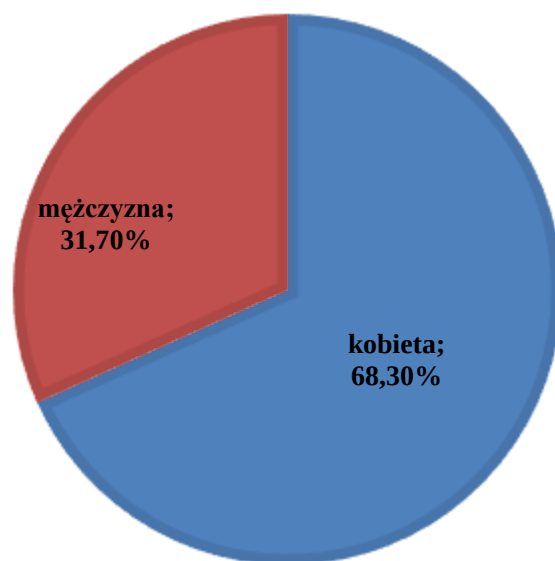

4. Lokalne zagrożenia społeczne w grupie dorosłych mieszkańców Gminy Stupsk

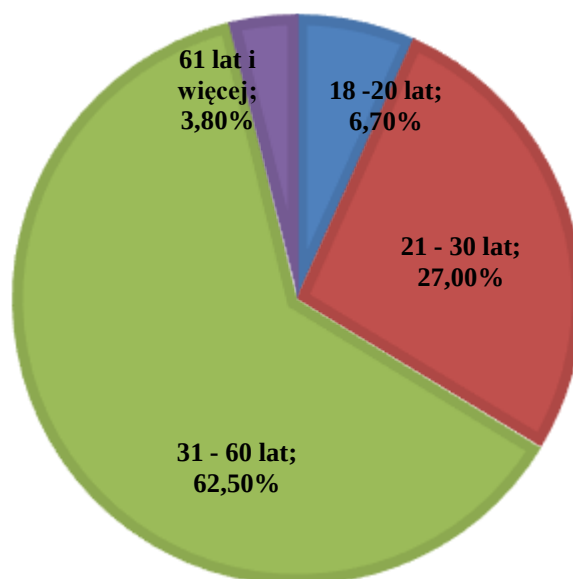
4.1 Badana populacja

Badaniem objęta została grupa 104 dorosłych mieszkańców Gminy Stupsk, z czego 68,3% stanowiły kobiety, natomiast pozostałe 31,7% stanowili mężczyźni.

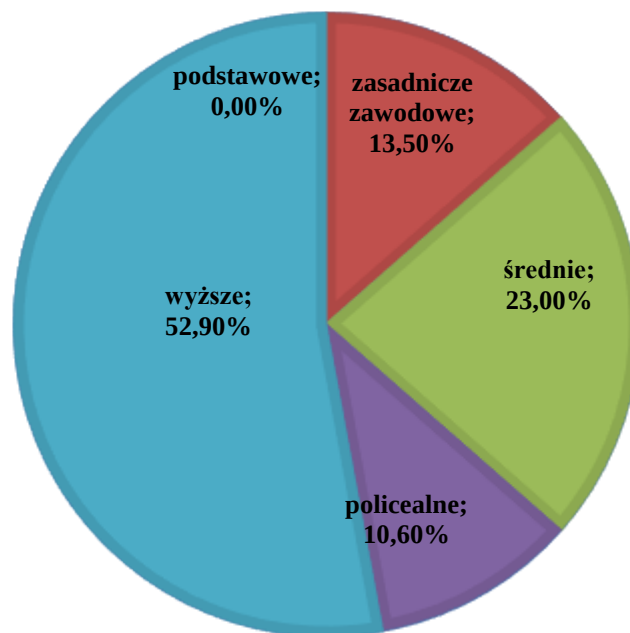
1. Płeć

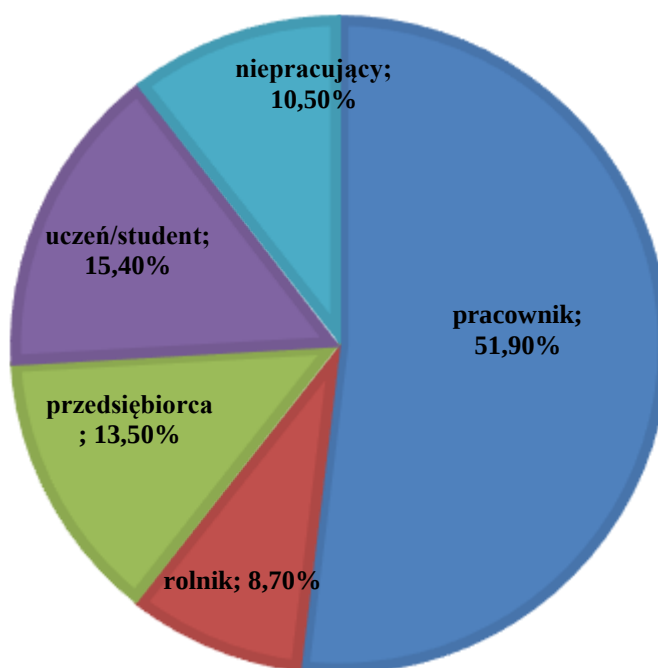
2. Wiek

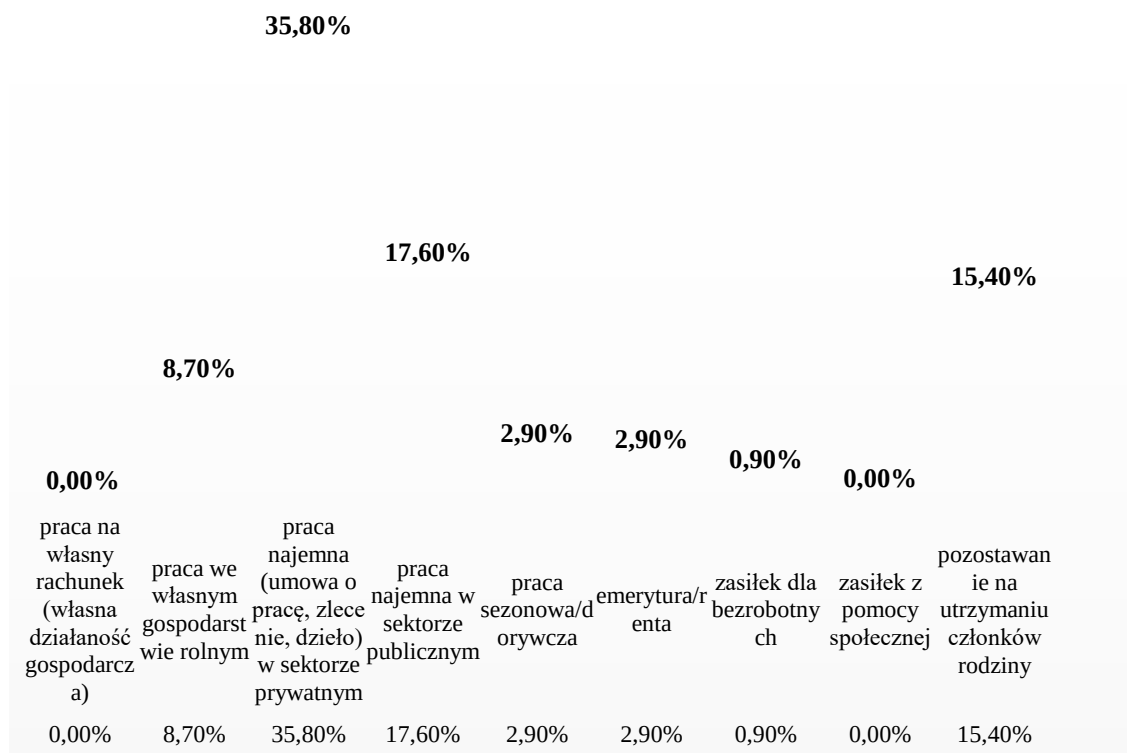
3. Wykształcenie

4. Status zawodowy

5. Główne źródło utrzymania gospodarstwa domowego

4.2 Miejsce i termin badań

Badanie przeprowadzone zostało w II kwartale 2023 roku na terenie Gminy Stupsk.

4.3 Rezultaty badań

4.3.1 Najważniejsze problemy społeczne w opinii dorosłych mieszkańców Gminy Stupsk

Problem społeczny jest to zjawisko, które dla większej lub znaczącej części pewnej zbiorowości stanowi fakt uciążliwy oraz wymagający przeciwdziałania. (M. Pacholski, A. Słaboń 2010, s.149)

Problem społeczny możemy rozpatrywać w dwóch znaczeniach:

- znaczenie szerokie – stosuje się go, gdy chcemy opisać zjawiska, które są lub mogą w przyszłości stanowić przedmiot zainteresowania socjologii lub innych nauk społecznych;
- znaczenie węższe – czyli problemy, które powstały w wyniku zjawisk, jakie są nie tylko przedmiotem refleksji uczonych, ale i przedmiotem ogólnego zainteresowania ludzi danego społeczeństwa; są to problemy niezgodne z normami przyjętymi przez ogół oraz takie, których pokonanie możliwe jest wspólnymi siłami. (J. Sztumski 2010, s. 47)

W literaturze wyróżniamy 4 cechy problemów społecznych:

1. Jako problem społeczny uznaje się w danym społeczeństwie to, co jest zjawiskiem niepożądanym, czy kłopotliwym; należy pamiętać, że to, co dla jednej wspólnoty ludzi może stanowić problem, w innej grupie osób wcale nie musi nim być; warunki społeczne, gospodarcze czy polityczne determinują postrzeganie zjawisk oraz zachowań, jako problem w danym społeczeństwie,
2. Zazwyczaj zjawiska niepożądane społecznie w pierwszej kolejności zostają zauważone przez osoby zaangażowane w życie wspólnoty, a także przez jednostki zdolne do pewnych refleksji nad zjawiskami i to właśnie oni mogą wyeksponować aspekty problemów i ich konsekwencje. W ten sposób zjawisko, które było obiektywnym spostrzeżeniem niektórych, staje się problemem społecznym, jeżeli tylko zostanie zauważone przez większą liczbę osób,
3. Aby zjawisko mogło stać się problemem społecznym musi istnieć przeświadczenie, że wspólnymi siłami jest ono do pokonania, ponieważ ludzie tylko wtedy są gotowi do zaangażowania się,
4. Problem społeczny może zostać rozwiązany tylko przez zbiorowe działanie; nie da się go rozwiązać samodzielnie nawet, jeżeli byłaby to jednostka wybitna np. reformator; do rozwikłania problemu niezbędne jest masowe poparcie społeczeństwa. (J. Sztumski 2010, s. 49)

Można wyróżnić dwa rodzaje problemów społecznych:

- **Jawny problem społeczny** – występuje w momencie, w którym dane zjawisko społeczne uznawane jest jako negatywne przez większą część społeczeństwa. Problem w takim przypadku ma szeroki zasięg, a chęć jego rozwiązania aprobowana jest przez dużą część ludzi. W ramach tego rodzaju problemu wyróżniamy dwie grupy:

1. różne formy dezorganizacji społecznej, a także zachowania odbiegające od wzorców społecznych, np. alkoholizm, przestępczość, narkotyki, choroby psychiczne, patologie życia seksualnego;
 2. problemy o charakterze "globalnym", np. kryzys ludnościowy świata, stosunki etniczne i rasowe, dezorganizacja rodziny, ubóstwo i niska pozycja społeczna,
- **Ukryty problem społeczny** – rodzaj problemu, w którym społeczeństwo nie do końca sobie zdaje sprawę z jego istnienia; mity oraz stereotypy powodują, że niektóre problemy ukryte zostają przeoczone; w takim przypadku niezbędne jest przeprowadzanie badań socjologicznych, które będą w stanie nakreślić niewidoczny dla wielu problem. (S. Nowak 2011, s. 451, 452)

Aby sprawdzić z jakimi problemami społecznymi przychodzi się mierzyć mieszkańcom Gminy Stupsk spytaliśmy ich o to, jakie problemy uważają za najważniejsze.

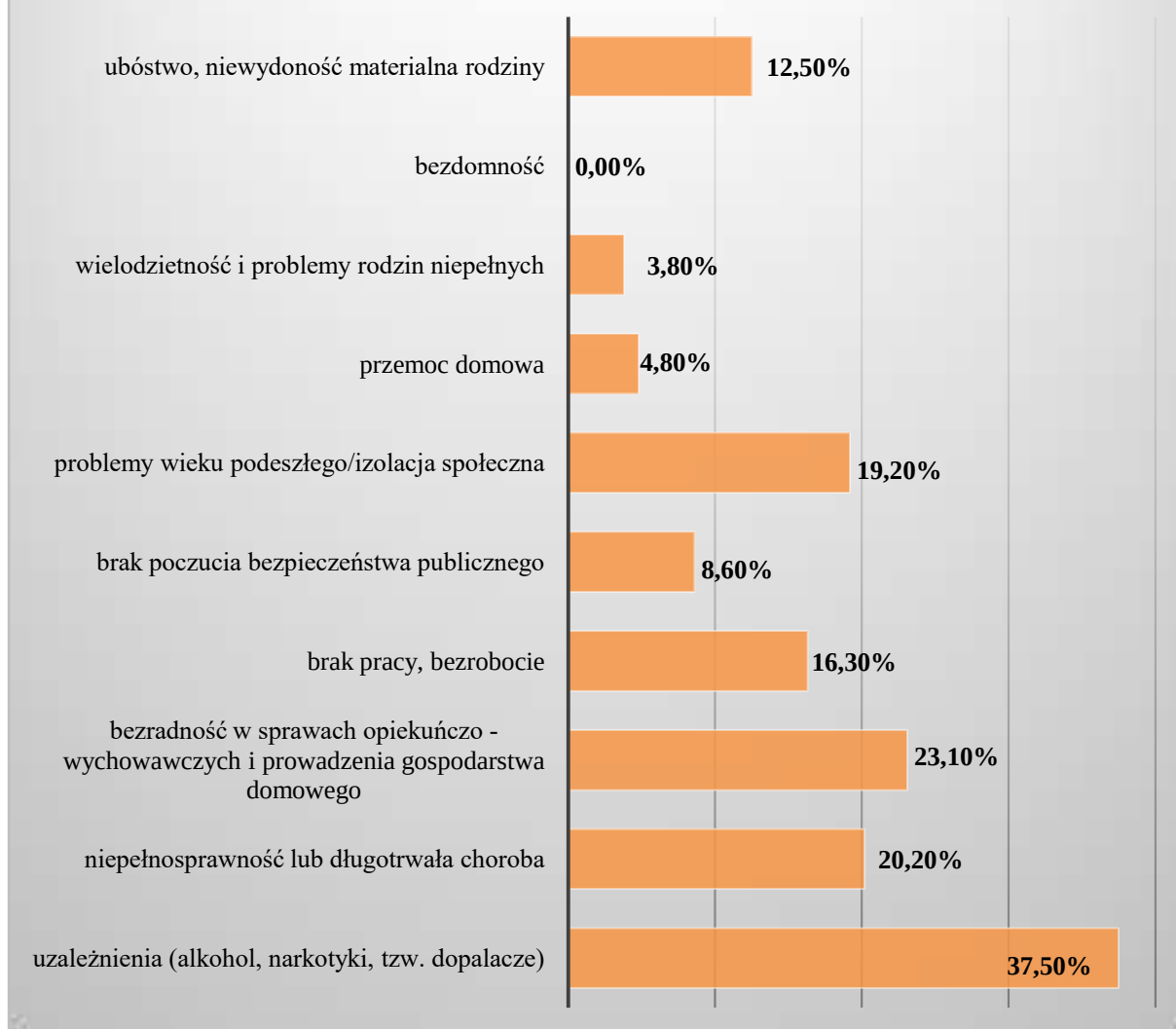
Według mieszkańców Gminy Stupsk bardzo ważnymi problemami społecznymi są: **uzależnienia (alkohol, narkotyki, tzw. dopalacze) – 37,5%, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 23,1% i niepełnosprawność i długotrwała choroba – 20.2%**

Kolejno mieszkańcy wskazali: problemy wieku podeszłego/izolacja społeczna – 19,2%, brak pracy, bezrobocie – 16,3% i ubóstwo, niewydolność materialna rodziny – 12,5%. Na brak poczucia bezpieczeństwa publicznego wskazało 8,6% badanych, przemoc domową – 4,8% i wielodzietność i problemy rodzin niepełnych – 3,8% respondentów.

Powyższe dane wskazują kierunki działań, które zdaniem mieszkańców powinny podjąć lokalne władze. Ilość udzielonych odpowiedzi i wytypowanie hierarchii ważności problemów społecznych występujących na terenie gminy Stupsk mogą stanowić bowiem istotną sugestię dla osób planujących działania zmierzające do polepszenia warunków życia w gminie. Nie należy jednak skupiać się wyłącznie na 3 pierwszych pozycjach, lecz spojrzeć na problemy lokalne w szerszej perspektywie.

Dla Gminy Stupsk będą to: uzależnienia, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz niepełnosprawność i długotrwała choroba.

6. Jakie problemy społeczne uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?

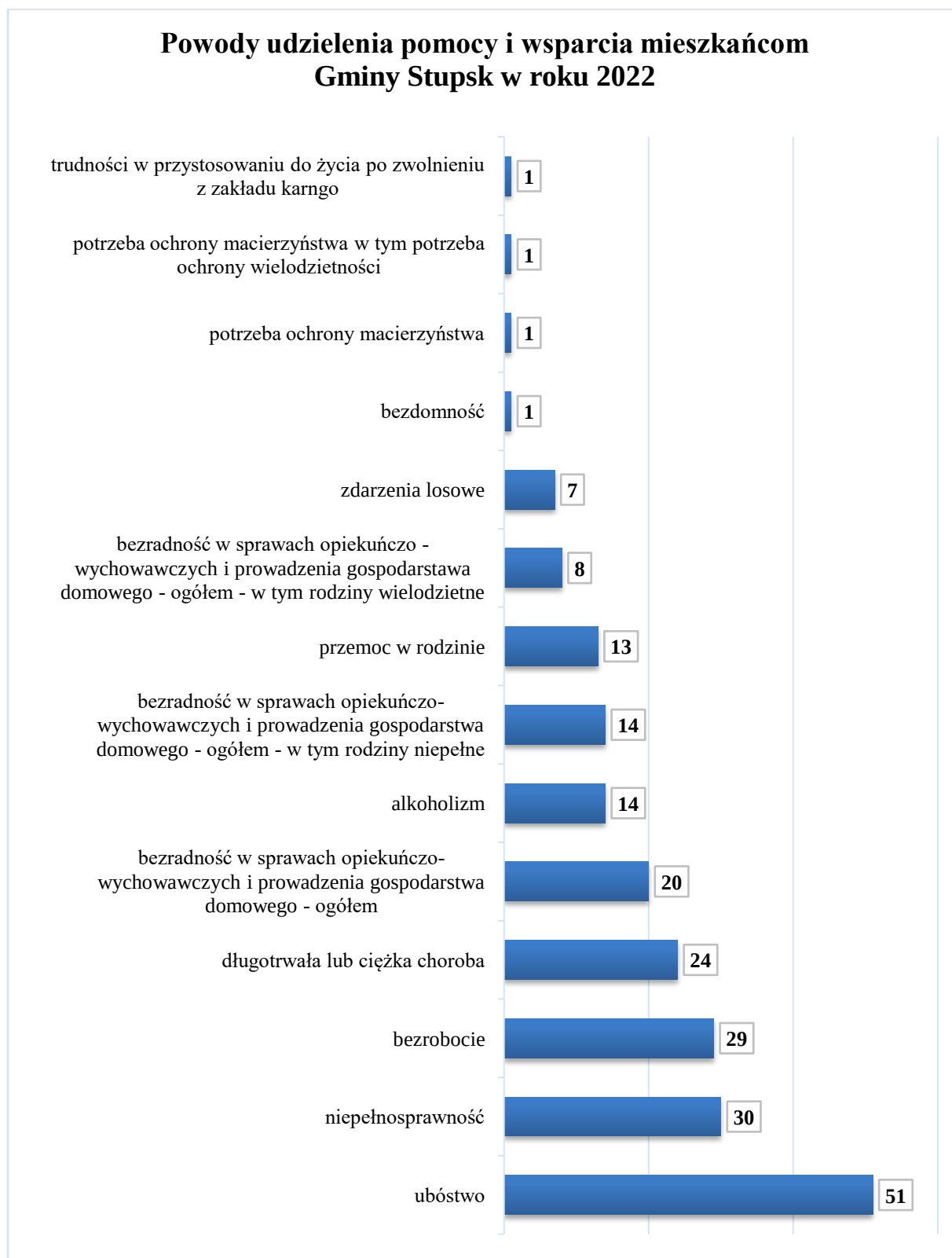

Według danych pozyskanych z dokumentu „Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Stupsk za 2022 rok” pomoc i wsparcie w gminie Stupsk w 2022 roku uzyskało 193 osoby, co stanowiło 4,14 % wszystkich mieszkańców gminy. W roku oceny, w stosunku do 2021 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 20 osób. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 9 osób.

W przypadku osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej, ich liczba osiągnęła poziom 65 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2021 o 18 osób.

W gminie Stupsk najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2022 roku było kolejno: ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

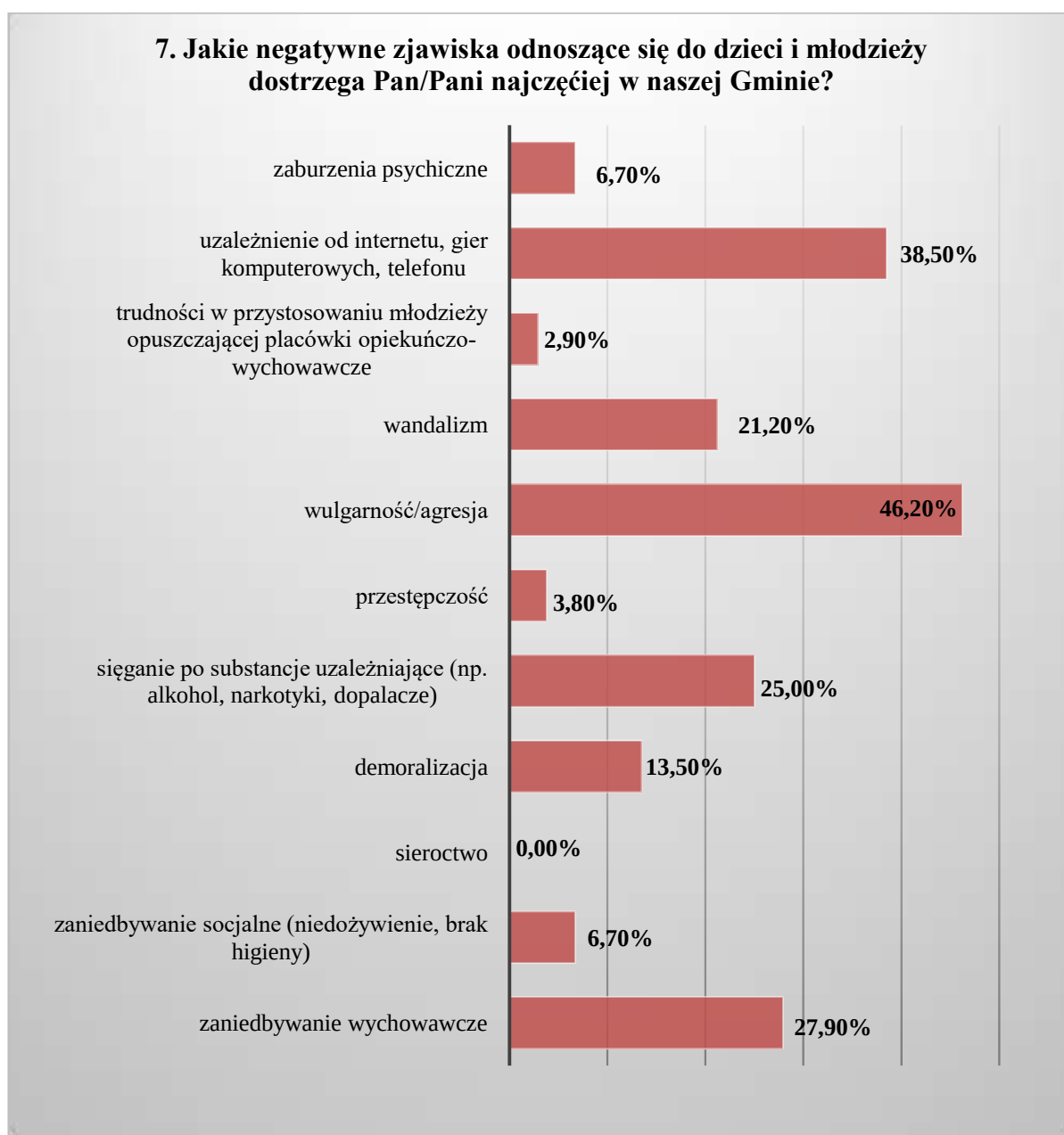
Tak więc dane Ośrodka Pomocy Społecznej w bardzo dużym stopniu korelują z opinią społeczności lokalnej Gminy Stupsk.

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Stupsk za 2022 rok.

Zapytaliśmy również mieszkańców Gminy Stupsk o dzieci i młodzież, a w szczególności rodzaje negatywnych zjawisk, które dostrzegają w odniesieniu do młodego pokolenia.

7. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pan/Pani najczęściej w naszej Gminie?

Respondenci w szczególności zwrócili uwagę na wulgarność i agresję – 46,2%, uzależnienia od internetu, gier komputerowych i telefonu – 38,5%, jak również zaniedbywanie wychowawcze – 27,9%. Zwrócono również uwagę na sięganie po substancje uzależniające – 25,0% oraz wandalizm – 21,2%

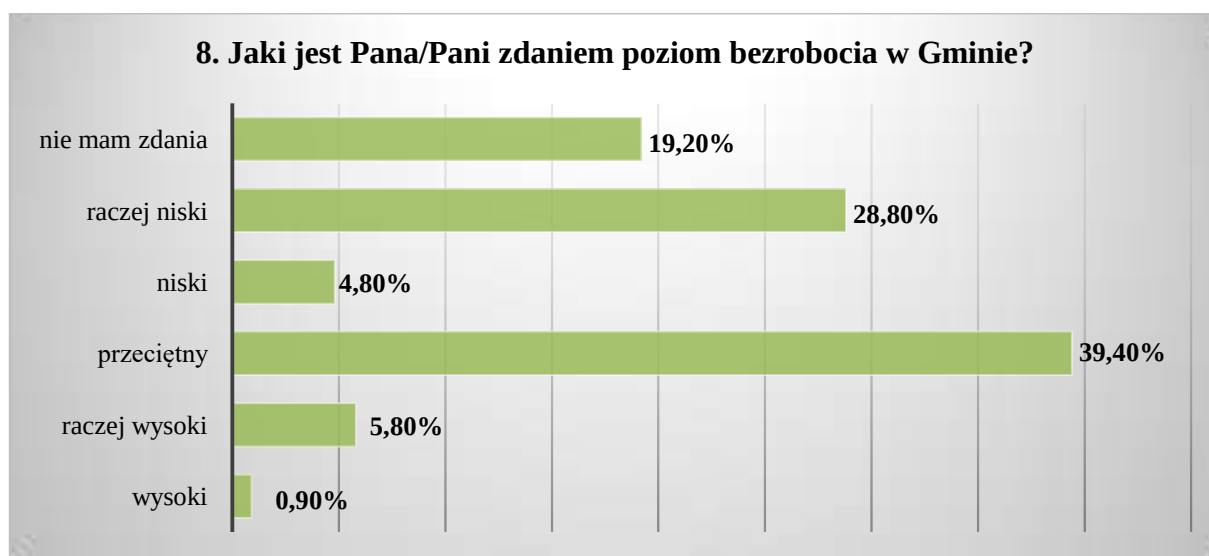
Liczba ludności gminy Stupsk wynosi 4663 osoby, z czego 2370 osób stanowią kobiety, a 2293 osób mężczyźni.

Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 19%, osoby w wieku produkcyjnym 63%, a w wieku poprodukcyjnym 18 %. W latach 2018-2022 liczba ludności spadła o 3 %.

Według stanu na 31 grudnia 2022 roku **stopa bezrobocia w gminie wyniosła 5,6 %**. Stopa bezrobocia dla powiatu wynosi 5,6 % dla województwa wynosi 4,2 %.

Liczba **osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Stupsk wynosiła 86**, w tym 53% stanowiły kobiety, 47% mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 0,90%. Są to dane z „Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Stupsk za 2022 rok”.

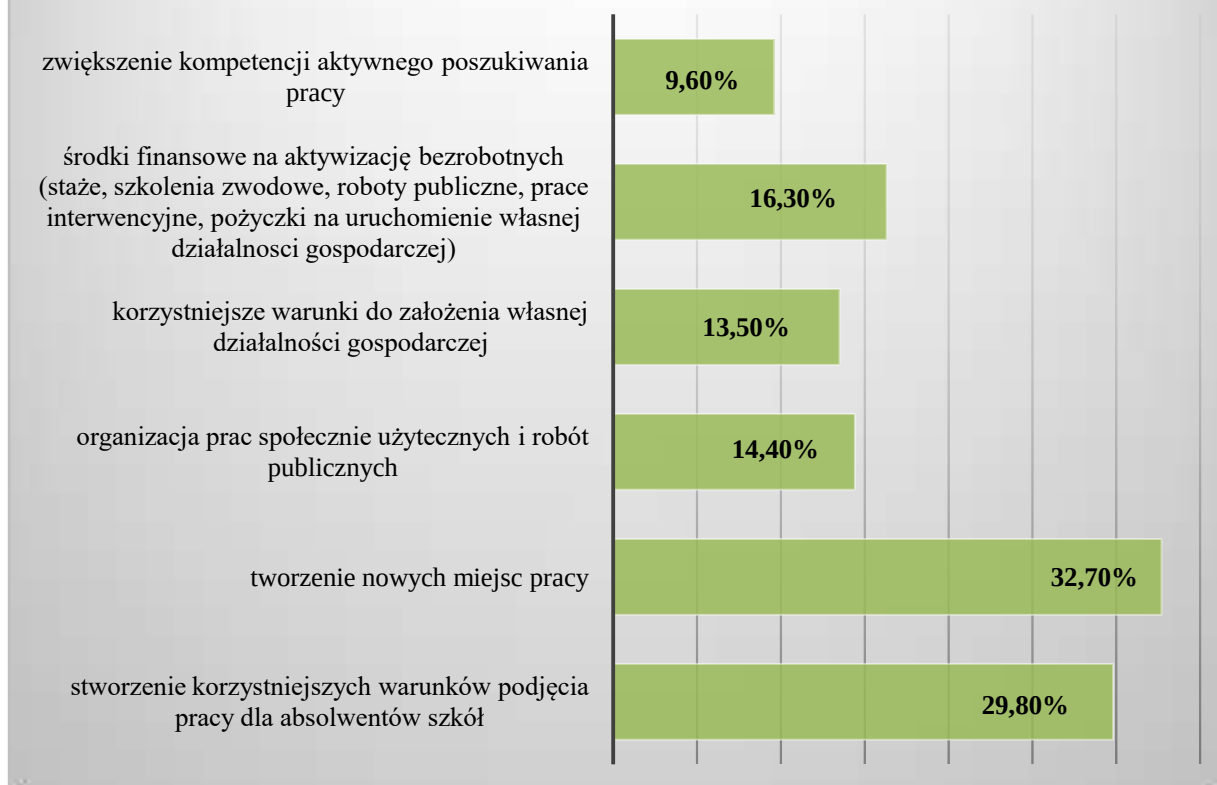
My zapytaliśmy mieszkańców Gminy, jaki jest ich zdaniem poziom bezrobocia w Gminie.

0,9% badanych uważa, że poziom bezrobocia w gminie jest wysoki, 5,8% wskazuje na raczej wysoki. 39,4% respondentów uważa, że przeciętny. O niskim poziomie bezrobocia mówi 4,8%, a o raczej niskim 28,8% mieszkańców gminy Stupsk biorących udział w badaniu. 19,2% osób nie ma w tym temacie zdania.

Odnosząc się nadal do problematyki bezrobocia zapytaliśmy mieszkańców gminy o to, jakie ich zdaniem należałoby podjąć kroki w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych.

9. Jakie Pana/Pani zdaniem kroki należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych w Gminie?

32,7% uważa, że należy tworzyć nowe miejsca pracy, a 29,8% zwraca uwagę na stworzenie korzystniejszych warunków podjęcia pracy dla absolwentów szkół. 16,3% badanych wskazuje na przeznaczenie środków finansowych na aktywizację bezrobotnych.

Wykluczenie społeczne to sytuacja, w której dana jednostka będąca członkiem społeczeństwa nie może normalnie uczestniczyć w działaniach obywateli tego społeczeństwa, przy czym ograniczenie to nie wynika z jej wewnętrznych przekonań, ale znajduje się poza kontrolą wykluczonej jednostki. Wykluczenie społeczne jest zjawiskiem wielowymiarowym i w praktyce oznacza niemożność uczestnictwa w życiu gospodarczym, politycznym jak i kulturowym, w wyniku braku dostępu do zasobów, dóbr i instytucji, ograniczenia praw społecznych oraz deprivacji potrzeb.

Często błędnie pojęcie wykluczenia społecznego utożsamia się z pojęciem ubóstwa. Mimo iż są to pojęcia pokrewne to wykluczenie społeczne jest pojęciem szerszym, gdyż oprócz niskich dochodów zwraca też uwagę na inne czynniki powodujące wyłączenie jednostek z funkcjonowania w życiu społecznym. Zależność między ubóstwem, a wykluczeniem społecznym może mieć charakter sprzężenia zwrotnego tzn. ubóstwo może powodować wykluczenie, ale i może być jego skutkiem.

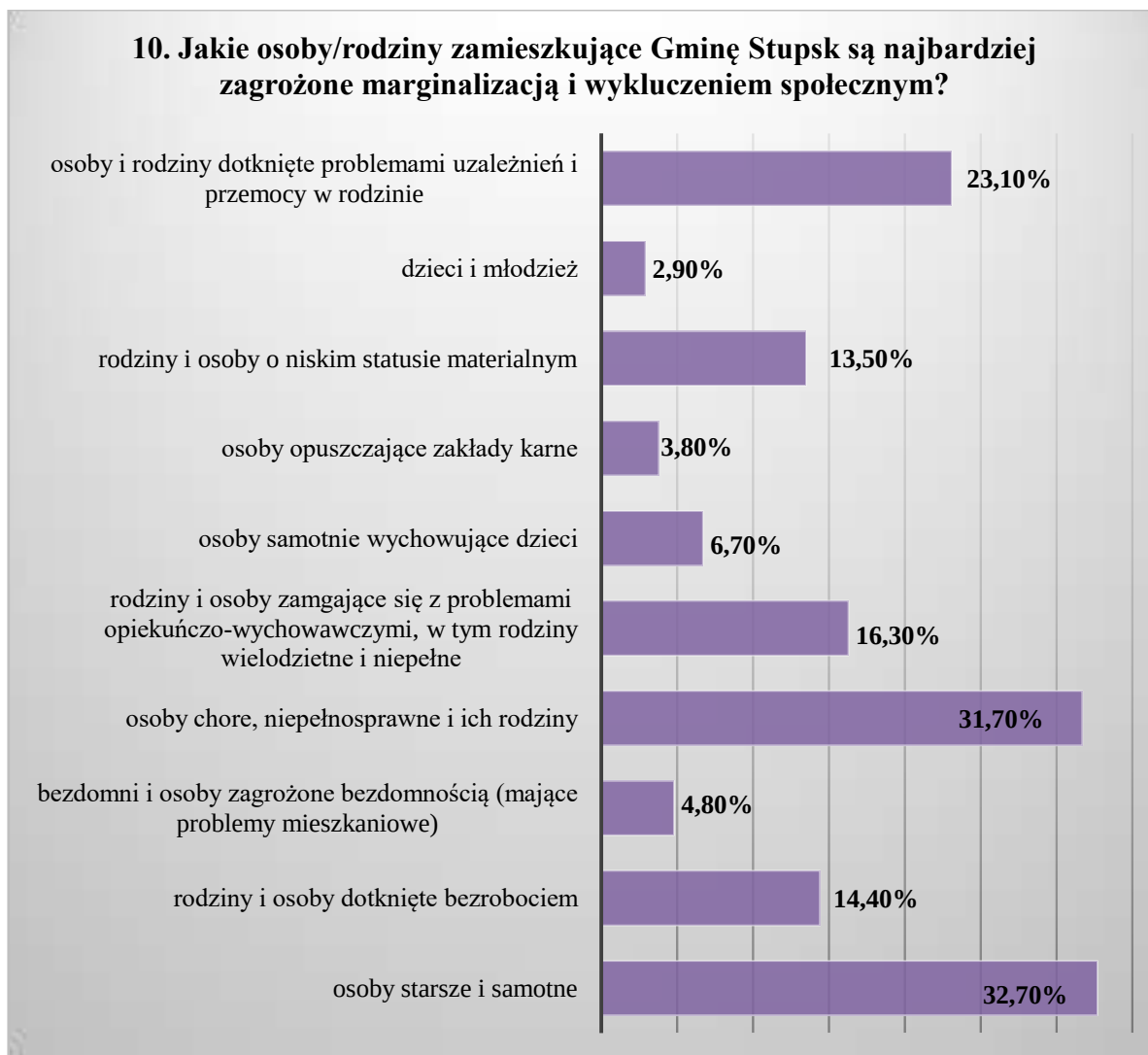
Grupami społecznymi najbardziej narażonymi na wykluczenie społeczne są:

- osoby niepełnosprawne,
- osoby chore psychicznie,
- uzależnieni,
- długotrwale bezrobotni,
- opuszczający zakłady karne i poprawcze,
- kobiety samotnie wychowujące dzieci,
- ofiary patologii życia rodzinnego,
- osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych,
- starsze osoby samotne,
- bezdomni,
- dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych oraz wychowujące się poza rodziną,
- osoby będące imigrantami oraz członkowi mniejszości narodowych (np. członkowie społeczności romskiej).

Prawdopodobieństwo dotknięcia wykluczeniem zwiększa się, gdy jednostka posiada kilka cech charakterystycznych dla wyżej wymienionych grup społecznych (np. uzależniony, długotrwale bezrobotny chronicznie chory imigrant).

W trakcie prowadzenia badań zapytaliśmy mieszkańców gminy Stupsk o to, jakie rodziny/osoby są najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

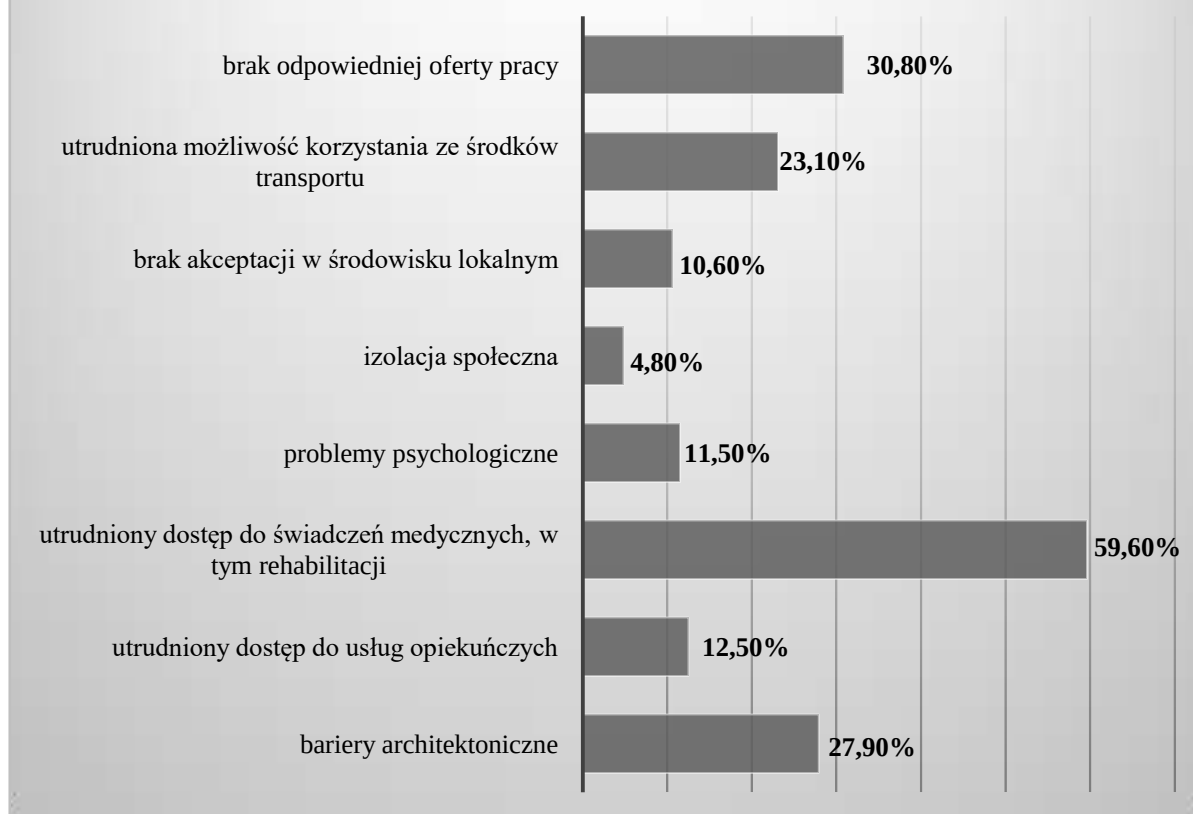
Respondenci wskazują przede wszystkim na osoby starsze i samotne – 32,7%, na osoby chore, niepełnosprawne i ich rodziny – 31,7% oraz osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie – 23,1%

Poruszony również został problem osób niepełnosprawnych i problemów społecznych, z jakimi się najczęściej spotykają.

Mieszkańcy Gminy Stupsk uważają, że osoby niepełnosprawne przede wszystkim spotykają się z utrudnionym dostępem do świadczeń medycznych, w tym rehabilitacji – 59,%, z brakiem odpowiedniej oferty pracy dla osób niepełnosprawnych – 30,8% oraz barierami architektonicznymi – 27,9%.

11. Z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne zamieszkujące Gminę Stupsk?

Wiedząc, z jakimi problemami społecznymi borykają się osoby niepełnosprawne w gminie Stupsk, należy zastanowić się nad działaniami mogącymi poprawić im komfort życia i o to też zapytaliśmy mieszkańców.

27,9% respondentów wskazuje, że pełniejszy udział w życiu społecznym osobom niepełnosprawnym zapewniłby większy dostęp do wszechstronnej rehabilitacji, mającej na celu adaptację społeczną, 26,0% mówi o zapewnieniu wczesnej diagnostyki medycznej, a 17,3% o większej liczbie ofert pracy.

12. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym Gminy?

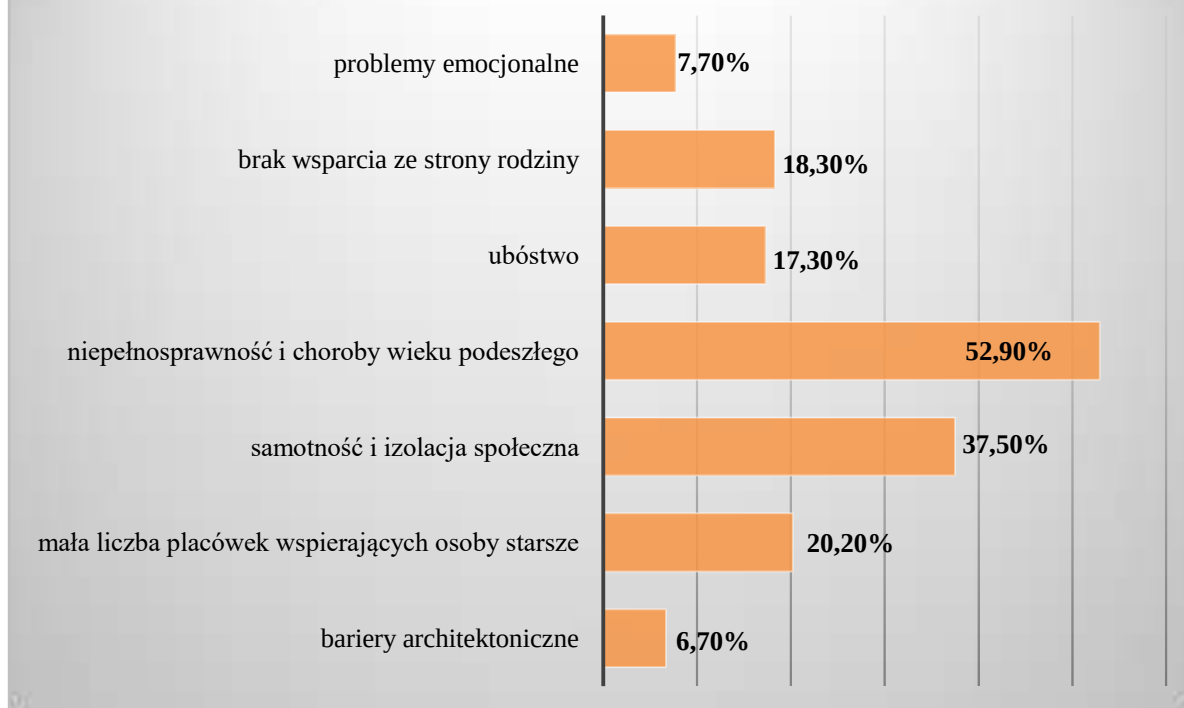

Rozważając problemy społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy gminy Stupsk zapomnieć nie można o osobach starszych.

W kolejnym pytaniu to właśnie o nich zapytaliśmy mieszkańców gminy.

Badani wskazują, że osoby starsze borykają się z niepełnosprawnością i chorobami wieku podeszłego – 52,9%, z samotnością i izolacją społeczną – 37,5% oraz małą liczbą placówek wspierających osoby starsze – 20,2%.

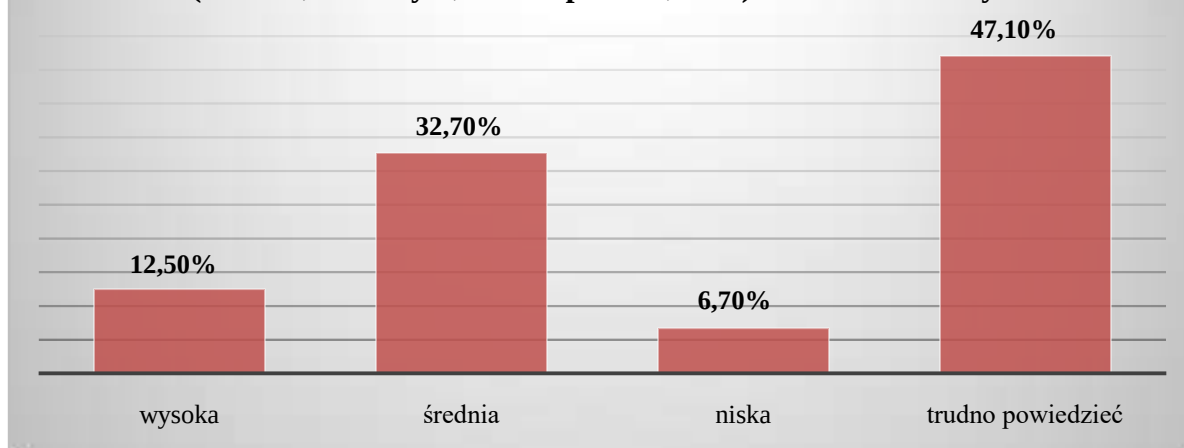
13. Jakie problemy dotyczą najczęściej osoby starsze?

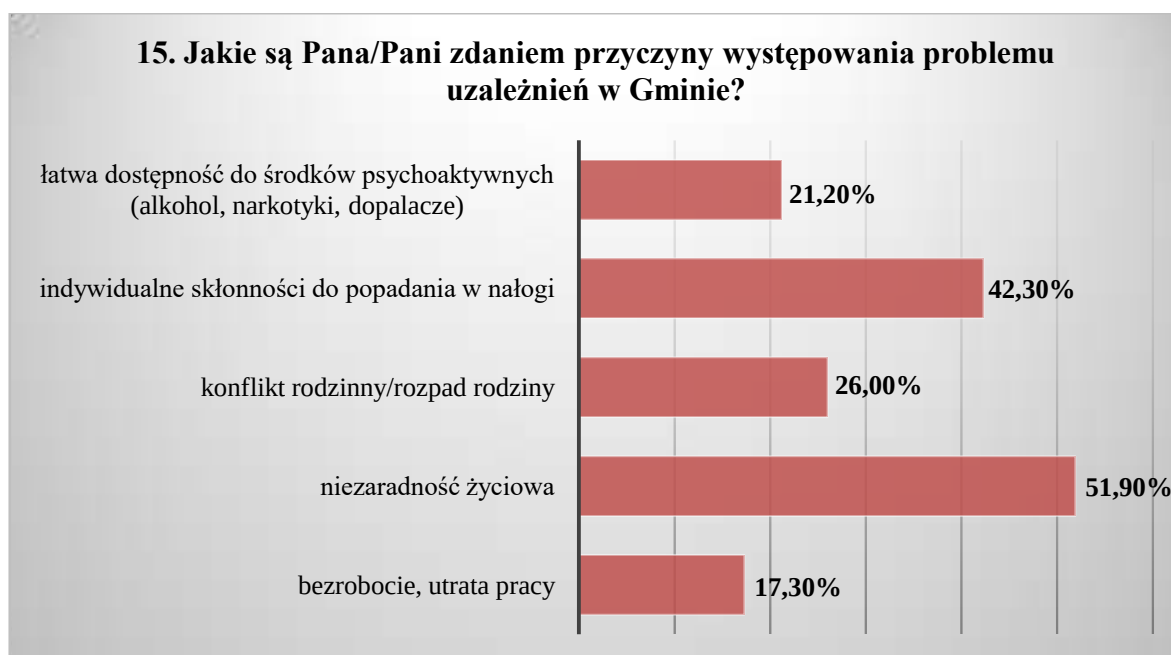

Należy zwrócić uwagę również na uzależnienia. Ankietowani zostali zapytani o skalę problemu uzależnień na terenie Gminy.

Aż 12,5% uważa, że problem uzależnień w Gminie jest wysoki, 32,7% wskazuje na poziom średni, 6,7% mówi o niskim, a 47,1% uważa, że trudno powiedzieć.

14. Jaka Pana/Pani zdaniem jest skala problemu uzależnień (alkohol, narkotyki, tzw. dopalacze, inne) na terenie Gminy?

Respondenci uważają, że głównymi przyczynami występowania problemu uzależnień w gminie są: niezaradność życiowa – 51,9%, indywidualne skłonności do popadania w nałogi – 42,3% oraz konflikty rodzinne, czy też rozpad rodziny – 26,0%.

4.3.2 Spożywanie alkoholu oraz związane z nim inne problemy społeczne

Przyjęło się sądzić, że Polacy piją alkohol często, w dużych ilościach. Należałoby więc wnioskować, że istnieje społeczne przyzwolenie, norma, która nie potępia częstego spożywania alkoholu, lecz przeciwnie – czyni je społecznie akceptowalnym wzorem postępowania. Ponad połowa Polaków (56%) deklaruje, że pije alkohol okazjonalnie, mniej niż co dziesiąty badany spożywa go często (8%), a co trzeci unika okazji do picia alkoholu lub w ogóle nie bierze go do ust (33%). W stosunku do badania z 2010 roku nieznacznie zmniejszył się odsetek deklarujących częste picie (z 11% do 8%), a nieco więcej ubyło całkowitych abstynentów (z 22% do 16%). Wzrósł więc udział osób spożywających alkohol czasami, z dobrej okazji, ale nie często (z 50% do 56%).

Obecnie Polacy najczęściej piją piwo (25% przynajmniej raz w tygodniu), następnie wino (29% raz w miesiącu lub częściej), a w trzeciej kolejności – wódkę (24% co najmniej raz w miesiącu). W zdecydowanej większości ankietowani spożywają alkohol w domu. Dużo mniej robi to w pubie, barze (9%) lub w restauracji (8%), której popularność znacząco wzrosła w porównaniu z 2010 rokiem. Głównie w restauracji alkohol spożywają badani

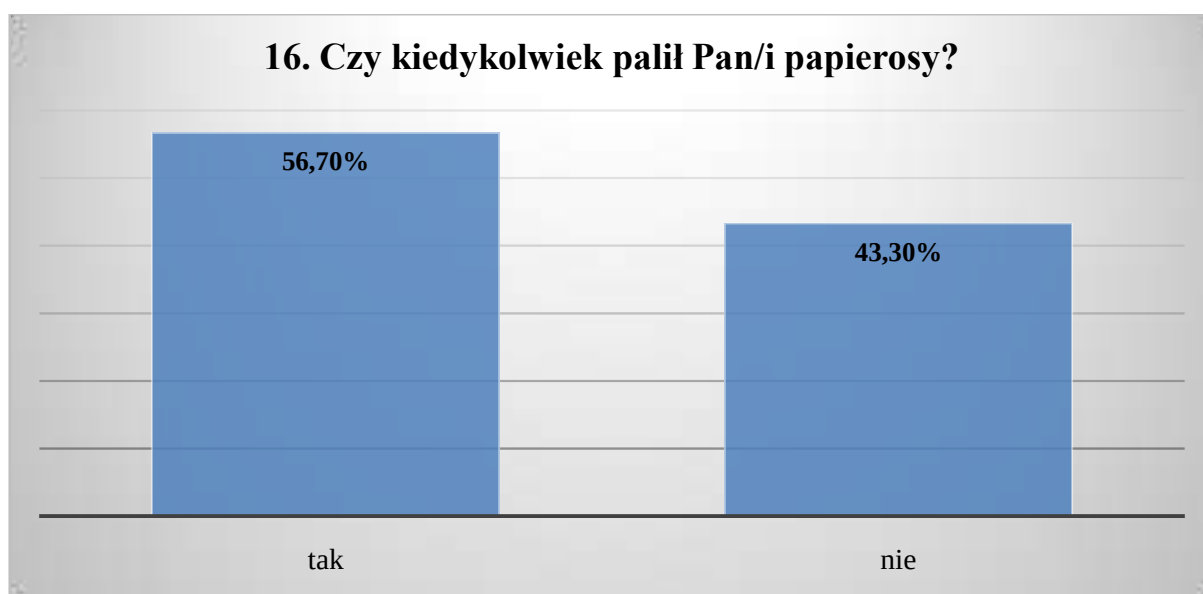
o najwyższych dochodach na osobę w gospodarstwie domowym, przedstawiciele średniego personelu, techników oraz kadry kierowniczej i specjalistów z wyższym wykształceniem.

W ciągu ostatnich 9 lat praktycznie nie zmieniło się to, z kim Polacy spożywają alkohol. Stosunkowo najczęściej ze znajomymi piją go uczniowie i studenci, najmłodsi badani oraz osoby w wieku 35–44 lata, a częściej z rodziną niż ze znajomymi alkohol spożywają rolnicy, osoby powyżej 65 roku życia i emeryci.

Z dorosłymi respondentami gminy Stupsk poruszyliśmy tematykę palenia papierosów. W dalszym ciągu jest to nałóg, do którego najczęściej przyznają się Polacy.

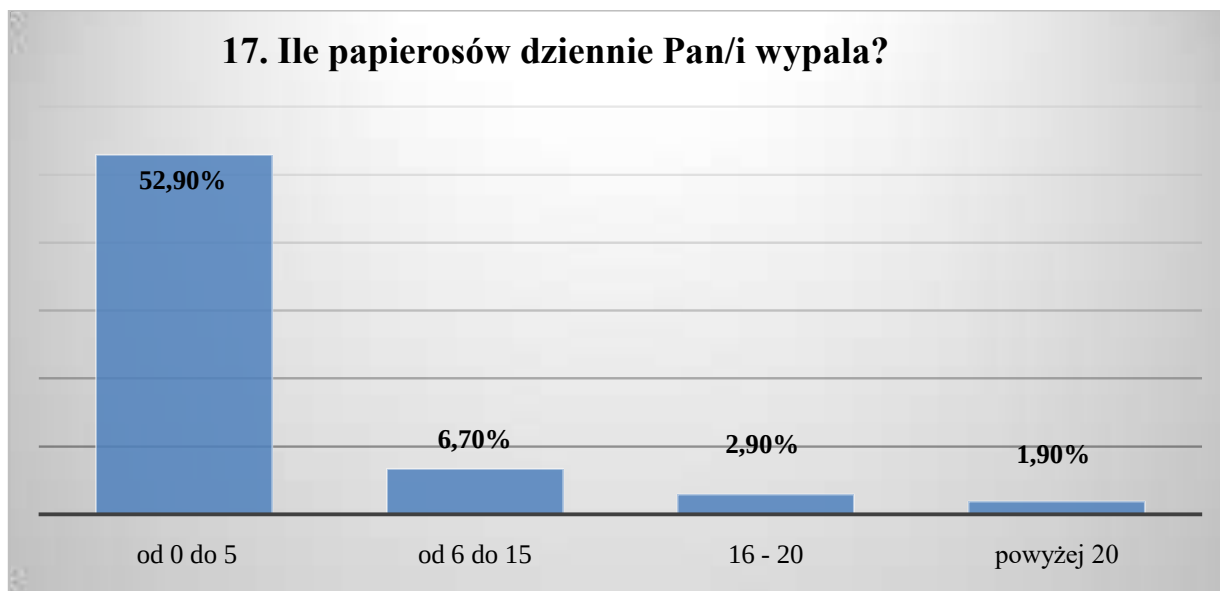
Przypomnijmy, że według badań Głównego Inspektoratu Sanitarnego z 2019 roku wynika, że do nałogowego (codziennego) palenia przyznaje się ponad jedna piąta Polaków – 21%. Odsetek palaczy jest nieznacznie mniejszy niż w poprzednich latach, kiedy prowadzono badania (2011 r. – 31%, 2013 r. – 27%, 2015 r. – 24%). Co ciekawe Polska dąży do tego, by po 2030 roku liczba palaczy zmniejszyła się do około 5%. Badania pokazują także, że w nałóg palenia częściej wpadają mężczyźni niż kobiety. Większość palaczy przyznaje, że zaczęła nałogowo (codziennie) palić tytoń w wieku 15-19 lat – 59% palaczy. Jak pokazują wyniki ze wszystkich dotychczasowych edycji badania, ogólnie rzecz biorąc, mężczyźni zaczynają palić wcześniej niż kobiety. Palący tytoń mężczyźni częściej niż kobiety wpadli w nałóg jeszcze przed 20-tym rokiem życia.

Zbadaliśmy postawę respondentów, co do palenia papierosów i zapytaliśmy ich na początek o własne doświadczenia odnośnie palenia.

Do palenia tytoniu przyznało się aż 56,7% ankietowanych mieszkańców, co przewyższa wynik ogólnopolski. 43,3% deklaruje, że nigdy nie sięgnęło po papierosa.

Idąc dalej, palących papierosy zapytaliśmy ile dziennie ich wypalają.

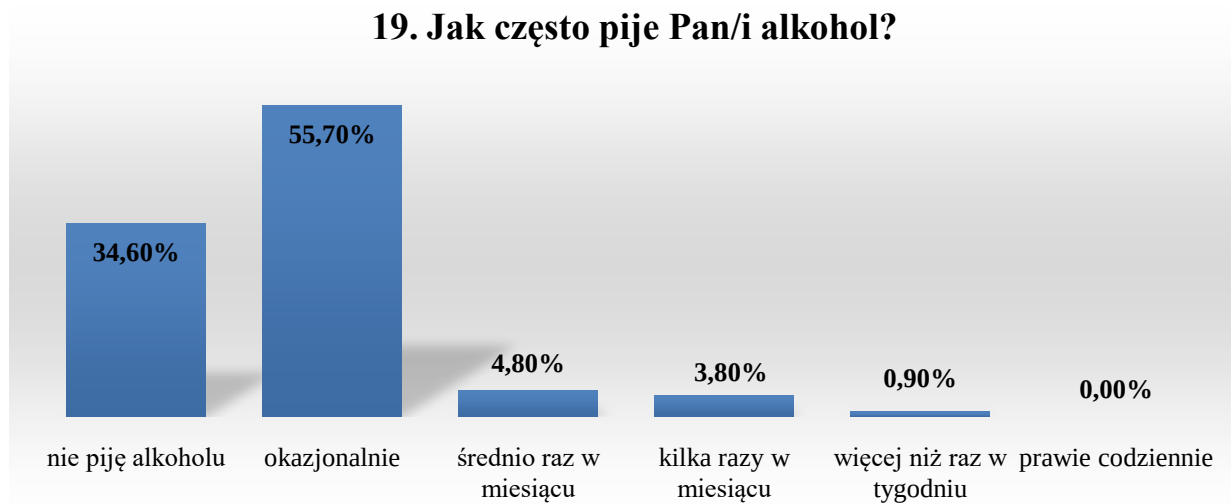

Mieszkańcy Gminy Stupsk biorący udział w badaniu wskazują, że do 5 papierosów dziennie pali – 52,9% ankietowanych, 6 – 15 papierosów dziennie – 6,7%, 16 – 20 papierosów dziennie wypala 2,9% ankietowanych, a powyżej 20 papierosów dziennie wypala 1,9% badanych.

Zapytaliśmy również mieszkańców gminy Stupsk, czy piją alkohol. Pozytywnie odpowiedziało 46,2% badanych. 30,8% odpowiedziało, że alkoholu nie pije.

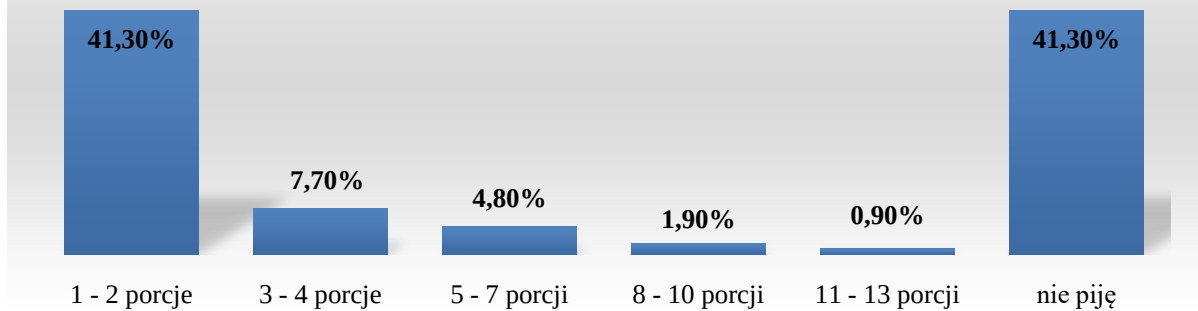

Kolejne pytania dotyczyły częstotliwości alkoholu przez nich spożywanego.

Abstynencję deklaruje – 34,6% ankietowanych. Okazjonalnie alkohol spożywa 55,7% badanych. Więcej niż raz w tygodniu po alkohol sięga – 0,9%, a kilka razy w miesiącu 3,8% mieszkańców gminy Stupsk. Średnio raz w miesiącu pije 4,8% ankietowanych,

20. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu dnia, w którym Pan/i pije?

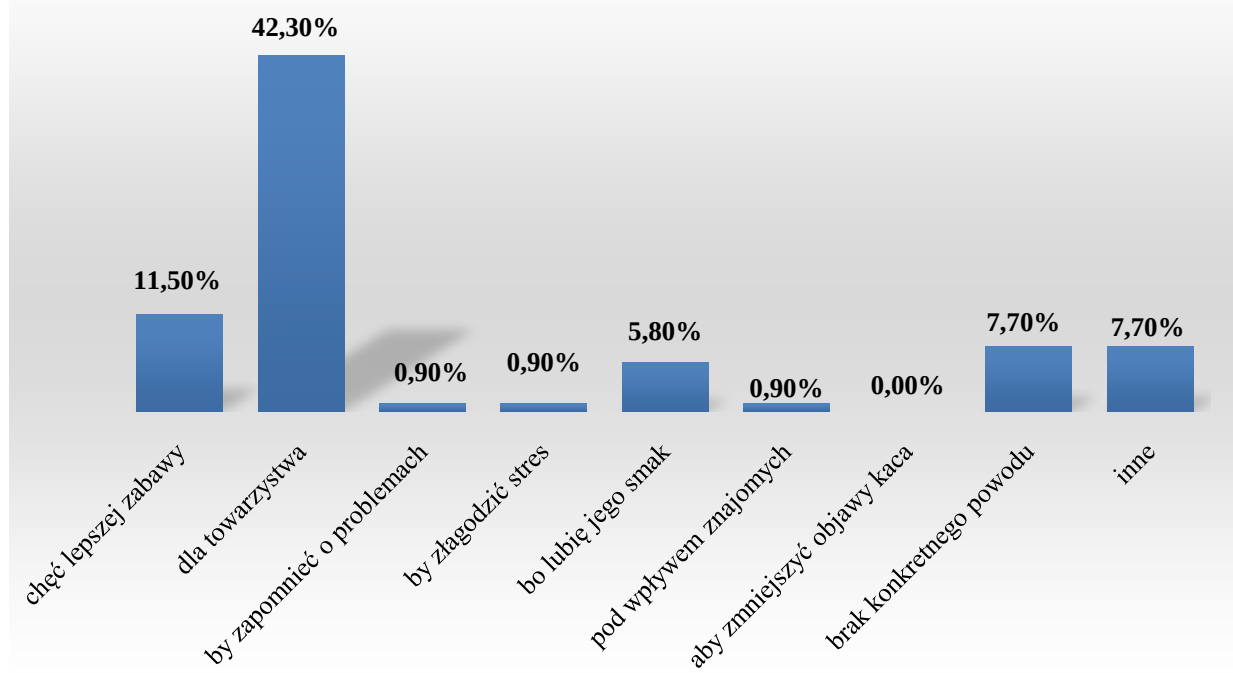

Średnio, w ciągu dnia, gdy respondenci sięgając po alkohol wypijają 1 - 2 porcje – 41,3%, 3 – 4 porcje wypija 7,7% badanych, 4,8% wypija średnio 5 – 7 porcji, a 1,9% od 8 – 10 porcji alkoholu. **11 – 13 porcji w ciągu dnia wypija 0,9% badanych.**

Zapytaliśmy respondentów o ich poglądy na temat przyczyn sięgania przez ludzi po alkohol.

Badani uważają, że ludzie sięgają po alkohol przede wszystkim dla towarzystwa – 42,3% oraz dla lepszej zabawy – 11,5%. 7,7% sięga po alkohol bez konkretnego powodu oraz z powodów innych, niewymienione w pytaniu. 5,8% lubi jego smak. 0,9% wskazuje na chęć zapomnienia o problemach, aby złagodzić stres oraz pod wpływem znajomych.

21. Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

4.3.3 Narkotyki w środowisku lokalnym

Na problemy związane z narkotykami należy patrzeć szeroko, widzieć je w kontekście problemów powodowanych przez używanie innych substancji psychoaktywnych.

Zgodnie ze stanowiskiem Światowej Organizacji Zdrowia wszelkie substancje psychoaktywne niezależnie od tego, czy legalne, czy nielegalne są groźne, patrząc na rzecz z perspektywy zdrowia publicznego.

Współwystępowaniu używania różnych substancji legalnych i nielegalnych towarzyszy interakcja problemów z tym związanych. Nadmierne picie i narkotyki, jeżeli występują jednocześnie, wywołują w sumie więcej poważnych problemów. Często problem nadużywania substancji psychoaktywnych łączy się ze zjawiskiem przemocy, czy przestępczości. Może prowadzić do bezrobocia i pogorszenia sytuacji materialnej.

Obserwuje się też interakcyjny wpływ innych czynników, np. stylu życia, czy warunków życiowych. Osoby, które dotknął już problem alkoholowy lub stały się regularnymi użytkownikami narkotyków, doświadczają poważnych szkód zdrowotnych, podlegają też procesowi społecznej degradacji.

Dorośli mieszkańcy Gminy Stupsk zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytania związane z problemem narkotyków. Niestety nie traci on na aktualności i ciągle, także według naszych respondentów, jest poważnym problemem.

22. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek użyć narkotyku lub innego środka odurzającego?

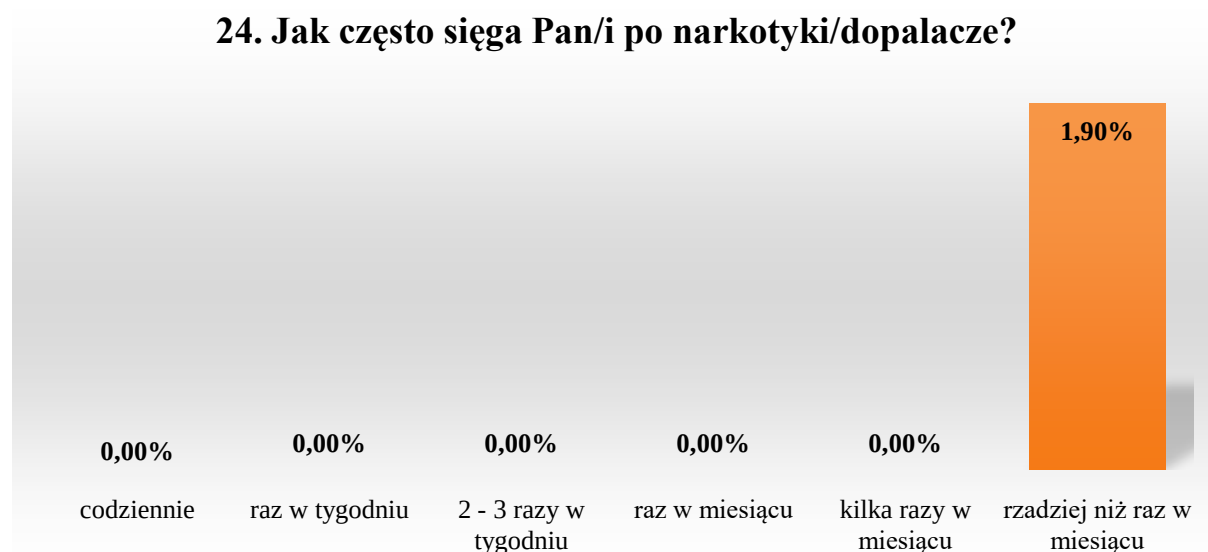

Zapytaliśmy ankietowanych, czy zdarzyło im się kiedykolwiek użyć narkotyku, czy też innego środka odurzającego. **3,8% badanych wskazało, że zdarzyło im się użyć narkotyku lub innego środka odurzającego**, a 96,2% nie używało żadnych substancji psychoaktywnych.

Osoby, które potwierdziły, że używały narkotyków poproszono również o wskazanie rodzaju substancji psychoaktywnej, której użyli. Na środki nasenne i alkohol z tabletkami wskazało 1,9% badanych, a na marihuanę i haszysz i grzyby halucynogenne – 0,9% respondentów.

Osoby, które deklarują, że zażywają narkotyki, zapytaliśmy o częstotliwość ich przyjmowania. 1,9% badanych robi to rzadziej niż raz w miesiącu.

4.3.4 Uzależnienia behawioralne wśród dorosłych mieszkańców Gminy Stupsk

Uzależnienia behawioralne to specyficzny rodzaj nałogu, który nie jest związany z zażywaniem substancji psychoaktywnych, czy spożywaniem określonych pokarmów.

W obecnych czasach przybierają one na sile i dotyczą coraz większej liczby osób. Uzależnienie od konkretnych zachowań, a nie substancji, może skutecznie utrudnić codzienne funkcjonowanie. Czynności wynikające z **uzależnień behawioralnych** wykonywane są kompulsywnie, a uzależniony nie jest w stanie samodzielnie zapanować nad potrzebą ich zrealizowania.

Określone zachowania przynoszą uzależnionemu ulgę i sprawiają, że pozornie czuje się on zaspokojony i szczęśliwy. Na czas wykonywania danej czynności znika złe samopoczucie, napięcie nerwowe, a pojawia się przyjemność.

Specyficznym rodzajem nałogu behawioralnego jest **alkoreksja**. Osoba dotknięta tym uzależnieniem rezygnuje z jedzenia na rzecz alkoholu, ponieważ ma on mniejszą kaloryczność i dzięki temu (wg uzależnionego) może pomóc w walce o szczupłą sylwetkę.

Uzależnienia związane z wykonywaniem danej czynności lub realizowaniem danych zachowań może mieć takie same przyczyny, co klasyczne nałogi. Mogą to być czynniki społeczne, kulturowe, rodzinne, a także genetyczne (uzależnienia behawioralne mogą być dziedziczone) lub neurobiologiczne.

Bardzo często uzależnienie behawioralne jest ucieczką przed problemami codziennymi, np.:

- dorastaniem w dysfunkcyjnej rodzinie,
- wypaleniem zawodowym,
- doświadczaniem przemocy fizycznej bądź psychicznej,
- stresem związanym z brakiem społecznej akceptacji.

Mechanizm ucieczki jest bardzo często rozpoznawaną przyczyną wystąpienia uzależnień behawioralnych. Uzależnienie może pojawić się także jako konsekwencja nadmiernej chęci bycia akceptowanym przez społeczność i strach przed "odstawaniem od grupy". Najczęściej taką przyczynę uzależnień rozpoznaje się u osób młodych, choć oczywiście może pojawiać się także u dorosłych.

Proces uzależnienia w przypadku czynności i zachowań jest bardzo podobny, jak w przypadku substancji psychoaktywnych. Na skutek kompulsywnego wykonywania konkretnych czynności dochodzi do zaburzenia równowagi między dwoma układami neuroprzekaźnikowymi:

- układem nagrody, który jest regulowany przez układ dopaminergiczny,
- układem kary, który stymuluje układ serotonergiczny.

W normalnych warunkach obydwa układy aktywizują się w równy sposób. Jeśli dochodzi do uzależnienia, układ nagrody zaczyna dominować nad układem kary (jego aktywność znacznie spada). Wykonana czynność jest więc rozpoznawana jako nagroda, gratyfikacja.

Uzależnienia behawioralne objawiają się w taki sam sposób, jak klasyczne nałogi - uzależnienie od alkoholu czy narkotyków. Osoba dotknięta zaburzeniem odczuwa bardzo silną potrzebę wykonania danej czynności, w przeciwnym razie jest nerwowa, rozdrażniona, może nawet odczuwać niepokój czy lęk.

Przedmiot uzależnienia behawioralnego sprawia, że osoba zaczyna stopniowo zaniedbywać codzienne czynności, relacje z bliskimi, czy obowiązki życia codziennego. Ponadto może odczuwać tzw. **objawy odstawienne**, kiedy przez długi czas nie będzie mogła zrealizować swojej nałogowej potrzeby. Nawet jeśli przedmiot uzależnienia wywołuje szkodliwe zachowania i jest przyczyną wyraźnych zaniedbań ze strony osoby, a sam uzależniony zdaje sobie z tego sprawę, nie jest w stanie przerwać danej czynności, dopóki nie odczuje pełnej przyjemności.

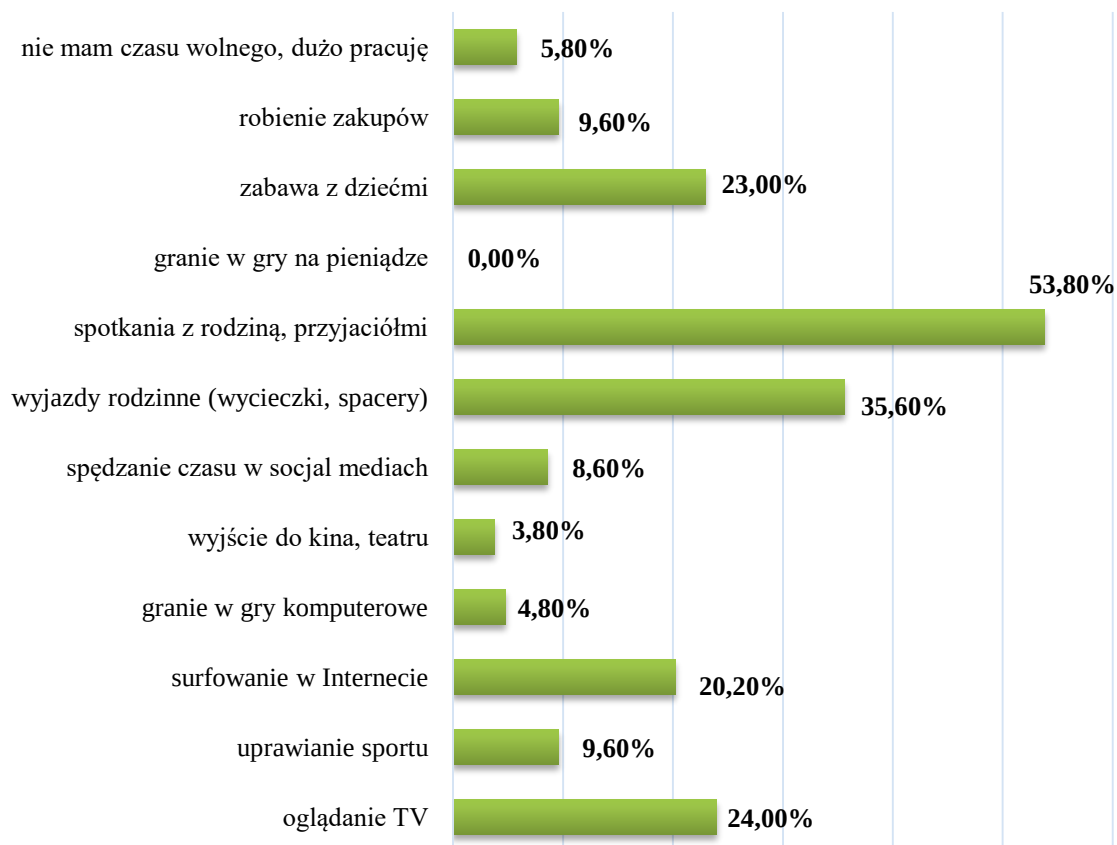
Uzależnienia behawioralne są chorobą i stopniowo wyniszczają życie osoby uzależnionej. Czynniki uzależniające może całkowicie uniemożliwić codzienne funkcjonowanie i zrujnować **życie rodzinne i towarzyskie**. Dlatego konieczna jest psychoterapia, która pomoże uzależnionemu zwalczyć silne pragnienie wykonywania danej czynności i wygrać z nałogiem.

Na terapię uzależnień osoba zgłasza się świadoma tego, że jej życie wymyka się powoli spod kontroli przez uzależniający czynnik. **Pełny powrót do zdrowia** jest możliwy tylko wtedy, kiedy osoba wykazuje bardzo duże zaangażowanie i chęć zmiany nawyków.

Celem terapii jest zatrzymanie określonych zachowań i nauka radzenia sobie z codziennością, bez sięgania po szkodliwe nałogi. Terapia uzależnień behawioralnych może trwać kilka miesięcy lub lat - zależy to od indywidualnych uwarunkowań każdego uzależnionego.

Dorostłych mieszkańców gminy Stupsk zapytaliśmy w jaki sposób najczęściej spędzają czas wolny.

25. W jaki sposób najczęściej spędza Pan/i swój czas wolny?

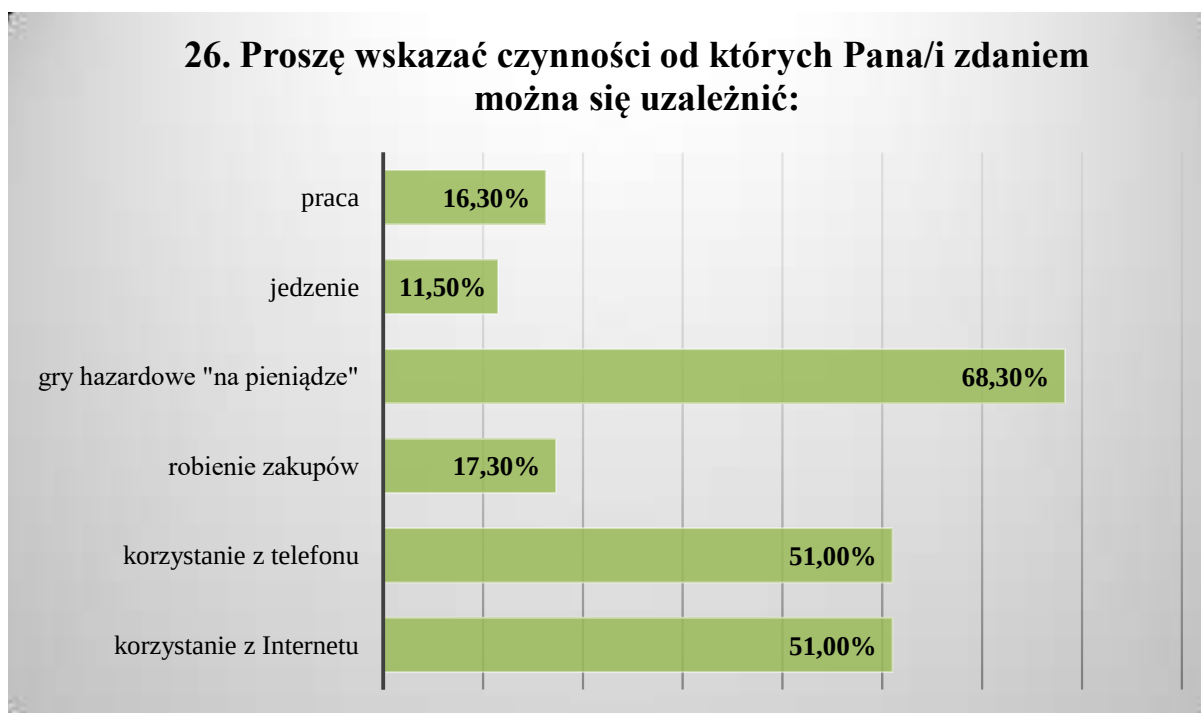
53,8% badanych wskazuje na spotkania z rodziną oraz przyjaciółmi, na kolejnych miejscach plasują się wyjazdy rodzinne (wycieczki, spacer),– 35,6% i zabawa z dziećmi 23,0%. Ponadto respondenci wskazują na oglądanie TV – 24,0% i 20,2% - surfowanie w Internecie. Na uprawianie sportu i robienie zakupów wskazuje 9,6% respondentów, a 8,6% czas wolny spędza w socjal mediach. 4,8% gra w gry na komputerze, a 3,8% wychodzi do kina, teatru

5,8% mieszkańców gminy Stupsk mówi o braku czasu wolnego z uwagi na fakt, że dużo pracuje.

Zapytaliśmy ankietowanych o czynności, od których według nich można się uzależnić.

Badani wskazali przede wszystkim na gry hazardowe „na pieniądze” (68,3%) oraz korzystanie z Internetu oraz z telefonu (51,0% badanych), na robienie zakupów (17,3%). Na

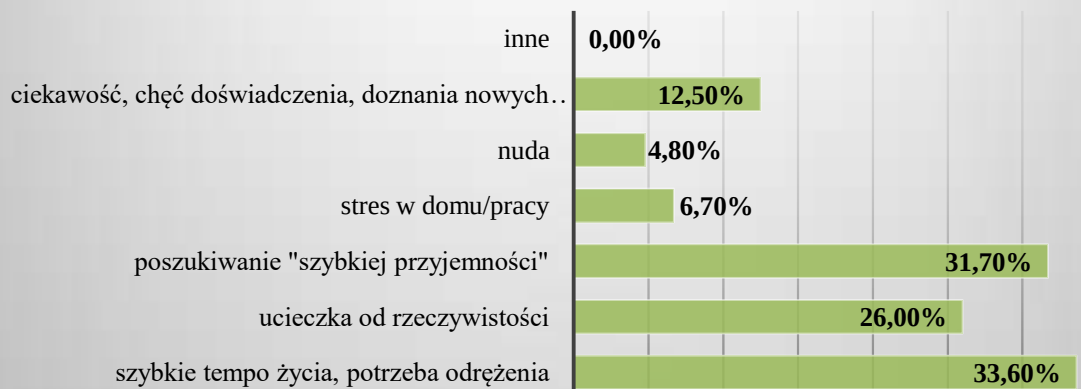
pracę wskazuje 16,3% mieszkańców gminy Stupsk biorący udział w badaniu, a 11,5% wspomina o jedzeniu.

Badani również wyrazili swoje zdanie dotyczące powodów dla których dorośli podejmują zachowania ryzykowne typu: hazard, nadmierne korzystanie z telefonu, Internetu, patologiczne wydawanie pieniędzy.

33,6% wskazało na szybkie tempo życia, potrzebę odprężenia, a 31,7% na poszukiwanie „szybkiej przyjemności i 26,0% ucieczkę od rzeczywistości. 12,5% mówi o ciekawości, chęć doświadczenia, doznania nowych wrażeń, a 6,7% wspomina o stresie w domu/pracy. Nuda jest powodem podejmowania zachowań ryzykownych dla 4,8% badanych.

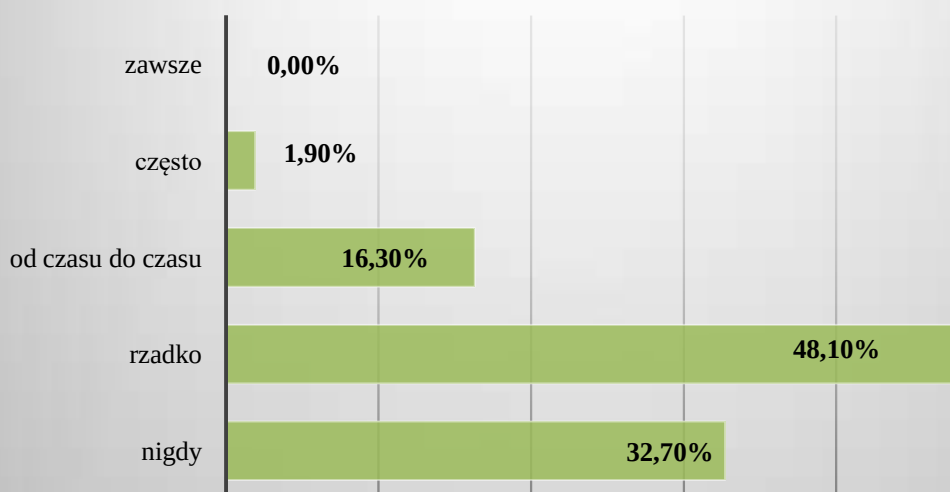
27. Jakie są Pana/i zdaniem powody dla których dorośli podejmują zachowania ryzykowne typu: hazard, nadmierne korzystanie z telefonu, Internetu, patologiczne wydawanie pieniędzy?

Dorosłych mieszkańców gminy Stupsk zapytaliśmy o to, jak często zdarza im się zaniedbywać obowiązki służbowe, aby spędzić więcej czasu w Internecie.

32,7% badanych nigdy się to nie zdarzyło. 48,1% wskazuje, że zdarza się im to rzadko, 16,3% mówi, że od czasu do czasu, a często zaniedbuje obowiązki służbowe 1,9% respondentów.

28. Jak często zdarza się Panu/i zaniedbywać obowiązki służbowe, aby spędzić więcej czasu w Internecie?

Zapytaliśmy mieszkańców gminy Stupsk również o to, jak często, w ciągu ostatnich 12 miesięcy grali w jakieś gry, loterie, gdzie można wygrać pieniądze.

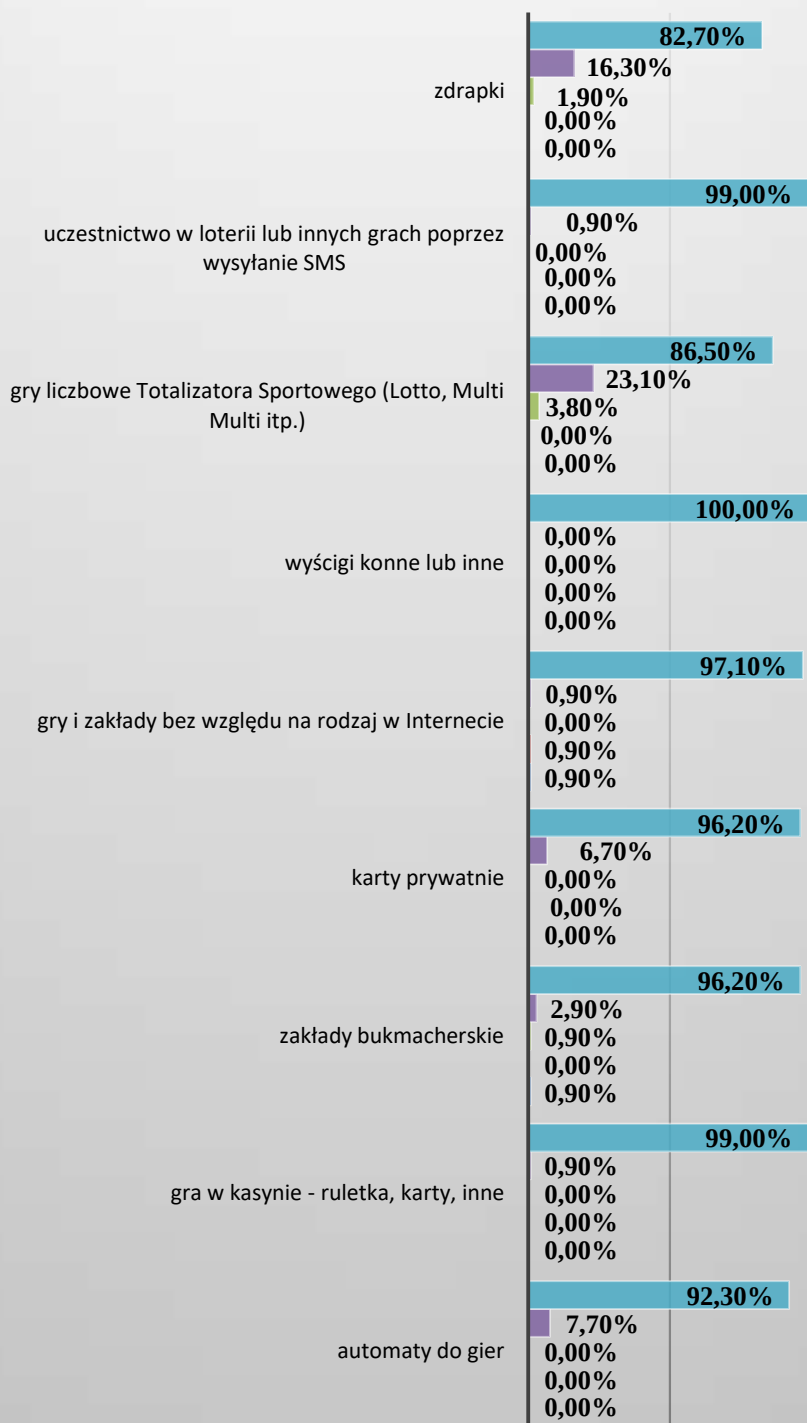
Hazard to wszystkie gry o pieniądze lub inne dobra, w których o wyniku decyduje los. Zatem uprawiamy hazard, jeśli w grze istnieje stawka oraz możliwość wygranej, ale przede wszystkim wtedy, gdy wynik gry nie zależy od naszych umiejętności, czy też wiedzy i nie mamy wpływu na niego, lecz decyduje o nim przypadek.

Osoba uzależniona od hazardu podporządkowuje całe swe dotychczasowe życie grze. Myśli wyłącznie o kolejnym rozdaniu kart, zakładach sportowych i skąd wziąć na to pieniądze. W związku z tym sprawy rodzinne i zawodowe przestają być istotne. Zapomina m.in. o obowiązkach domowych, potrzebach innych, co niszczy osobiste relacje – oparte coraz bardziej na kłamstwie i tym samym doprowadzając np. do rozwodu. Również służbowe i zawodowe powinności przestają mieć znaczenie, co często kończy się utratą pracy, a zatem źródła dochodów, z jakich większość była przeznaczana na grę. Aby zatem zdobyć niezbędne środki, nałogowy gracz bierze pożyczki, zaciąga długi itp. z myślą, że tego samego dnia odegra się, spłaci należności i coś jeszcze zostanie na kolejny zakład. Na tym etapie uzależnienie od hazardu może pchnąć na drogę niebędącą zgodną z prawem i zarazem niebezpieczną. Z powyższych działań wynikają kolejne skutki uzależnienia od hazardu. Aby zapomnieć o problemach finansowych oraz znów poczuć przyjemność, jakiej nie daje już kontakt z innymi, hazardzista zaczyna grać jeszcze więcej. Może to trwać nawet kilka dni z rzędu, podczas których podstawowe potrzeby fizjologiczne, takie jak: spanie i jedzenie nie dochodzą do głosu. Siłą napędową są bowiem kolejne rozdania kart, pieniądze rzucone na stół. „Głód gry” jest ważniejszy od tego naturalnego, ale jego efektem stają się zaburzenia odżywiania. Z kolei skrajne stany i emocje odczuwane podczas gry – od pobudzenia, szczęścia po rozpacz, zniechęcenie, lęk, połączone z brakiem snu, powtarzającymi się bólami głowy oraz przyjmowanymi używkami (alkoholem i narkotykami) prowadzą do stanów depresyjnych. W zaawansowanym stadium choroby hazardowej człowiek uzależniony może mieć myśli samobójcze oraz podejmować próby odebrania sobie życia.

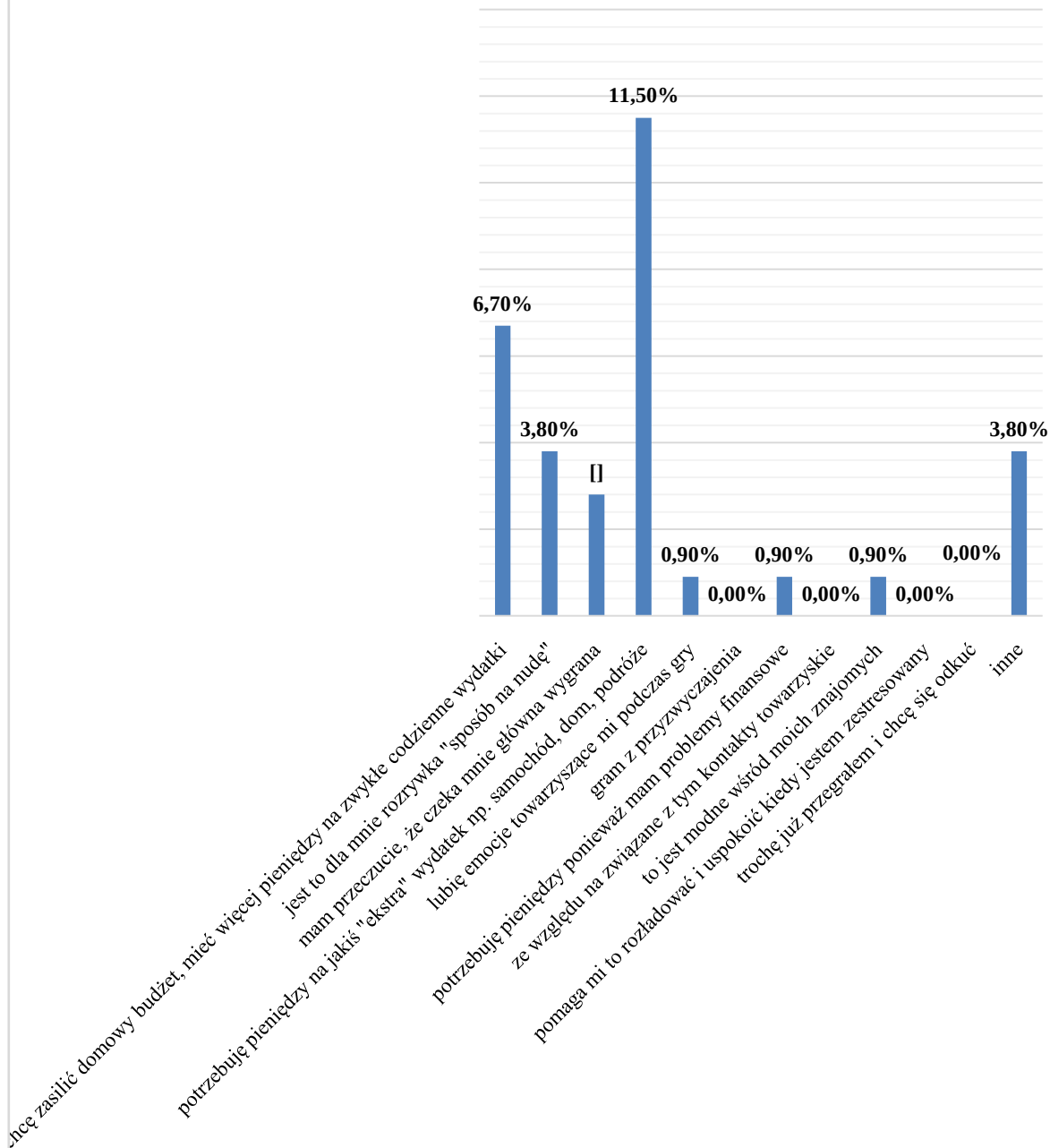
Codziennie 0,9% respondentów gra w zakłady bukmacherskie oraz w gry i zakłady bez względu na rodzaj w Internecie. 0,9% badanych wskazuje, że kilka razy w tygodniu gra w gry i zakłady bez względu na rodzaj w Internecie. 2 - 3 razy w miesiącu 3,8% gra w gry liczbowe Totalizatora Sportowego (Lotto, Multi Multi, itp), 1,9% w zdraпки, a 0,9% w zakłady bukmacherskie. Natomiast kilka razy w roku 23,1% gra w Totalizatora Sportowego (Lotto, Multi Multi, itp.), 16,3% w zdraпки, 7,7% na automatach do gier, 6,7% w karty prywatnie i 2,9% w zakłady bukmacherskie. 0,9% wskazuje na grę w kasynie – ruletka, karty i inne, gry i zakłady bez względu na rodzaj w Internecie oraz uczestniczy w loterii lub innych grach poprzez wysyłanie SMS.

29. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i jakieś gry, loterie gdzie można wygrać pieniądze?

■ nie grałem ani razu
 ■ kilka razy w ciągu roku
 ■ 2 - 3 razy w miesiącu
■ kilka razy w tygodniu
 ■ codziennie

30. Jeśli grywa Pan/i gry na pieniądze, proszę wskazać wszystkie istotne dla Pan/i powody

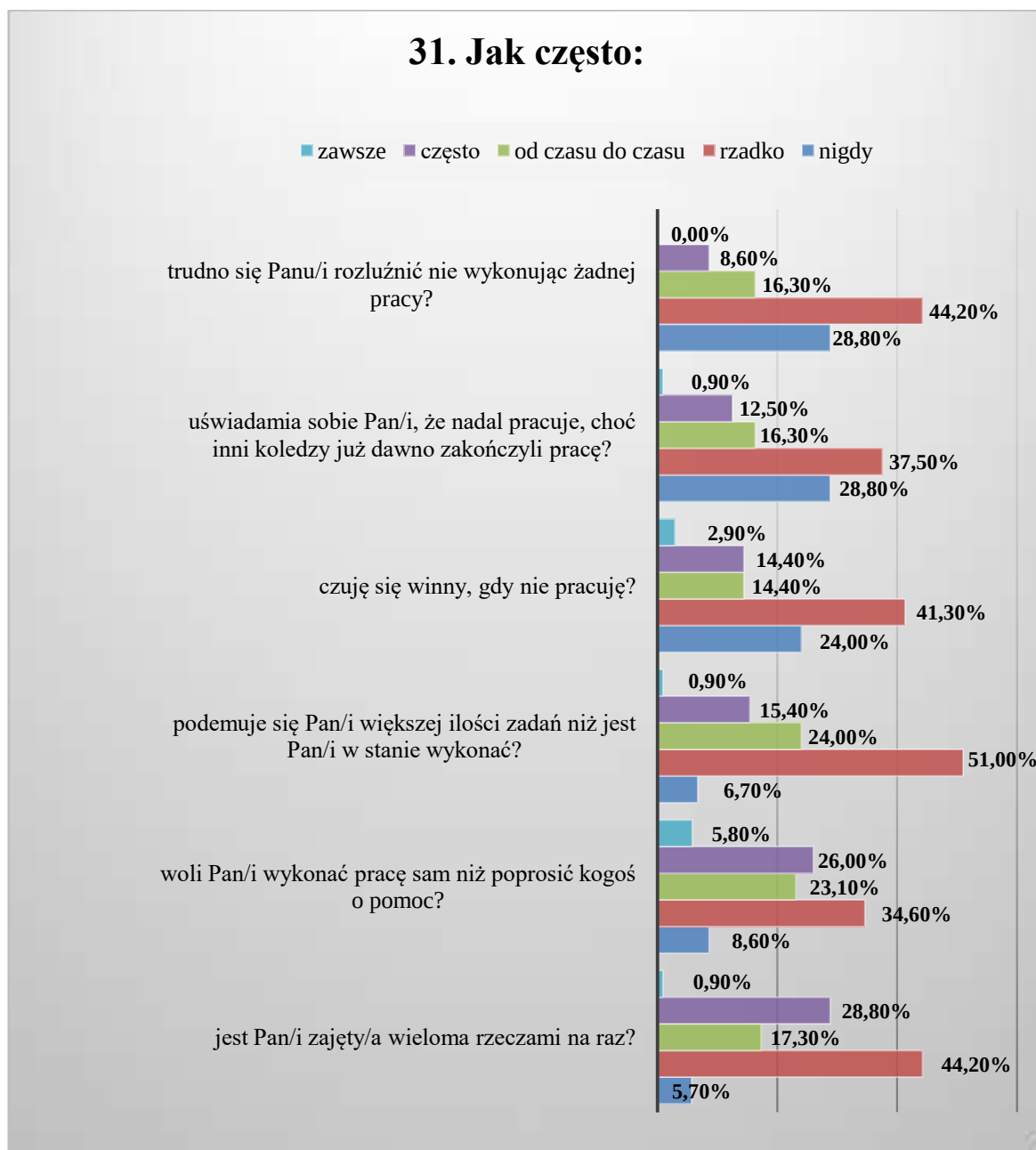

Zapytaliśmy również, dlaczego osoby, które grają to robią.

11,5% potrzebuje pieniędzy na jakiś „ekstra” wydatek np. samochód, dom, podróże, 6,7% badanych wskazuje na chęć zasilenia budżetu domowego, aby mieć więcej pieniędzy na zwykłe wydatki. Dla 3,8% respondentów jest to rozrywka „sposób na nudę”, a 2,8% ma przeczucie, że czeka ich główna wygrana. 0,9% lubi emocje towarzyszące grze, potrzebuje

pieniędzy ponieważ ma problemy finansowe oraz uważa, że jest to modne wśród ich znajomych. 3,8% wskazuje na inne powody.

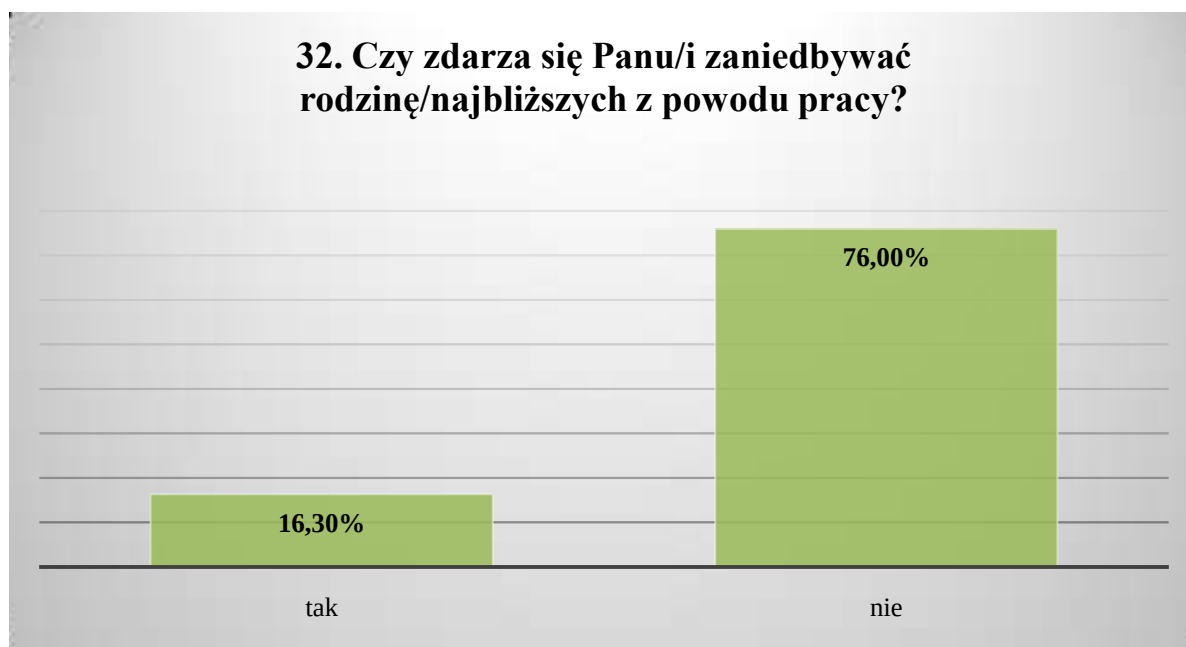
Zapytaliśmy respondentów o podejście przez nich do obowiązków służbowych – pracy.

28,8% badanych często jest zajęta wieloma rzeczami na raz oraz woli wykonywać pracę samemu niż prosić kogoś o pomoc – 26,0%. 15,4% mieszkańców gminy Stupsk często podejmuje się większej ilości zadań niż jest w stanie wykonać, 12,5% często uświadamia sobie, że nadal pracuje, chociaż inni koledzy już dawno zakończyli pracę, 14,4%

respondentów często czuje się winnym, gdy nie pracuje i ma trudności z rozluźnieniem nie wykonując żadnej pracy (8,6%).

Brak kontroli nad swoim życiem zawodowym może doprowadzić do rozwoju pracoholizmu, który staje się coraz większym problemem zdrowotnym w skali globalnej. Praca dla większości z nas stanowi ogromną wartość. Dzięki niej możemy realizować jedną z ważniejszych potrzeb człowieka – tę dotyczącą samorealizacji oraz poczucia własnej wartości. Osiągnięcia, sukcesy oraz nabyte nowe umiejętności niewątpliwie pozytywnie wpływają na nasze samopoczucie. Tak, jak w przypadku każdej działalności, tak i w tej zawodowej powinno się jednak pamiętać o zachowaniu równowagi pomiędzy pracą a życiem osobistym.

16,3% respondentom zdarza się zaniedbywać rodzinę, czy też najbliższych z powodu pracy. 76,0% badanych nie zdarza się to.

4.3.5 Przemoc

Poruszanie tematu przemocy w badaniach ankietowanych zawsze jest obarczone pewnym ryzykiem. Często osoby ankietowane widząc temat ankiety wycofują się, nie odpowiadają lub pomijają pewne pytania, bądź też wprost negują zasadność prowadzenia tego rodzaju badań. Jednak przemoc, zwłaszcza ta mająca miejsce w środowisku

domowym, jest na tyle ważna, że warto podejmować próby analizy zjawiska, by móc precyzować działania profilaktyczne.

Przypominając definicje przemocy, zgodnie z ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, przez przemoc domową należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- ✓ narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- ✓ naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- ✓ powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ✓ ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- ✓ istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;

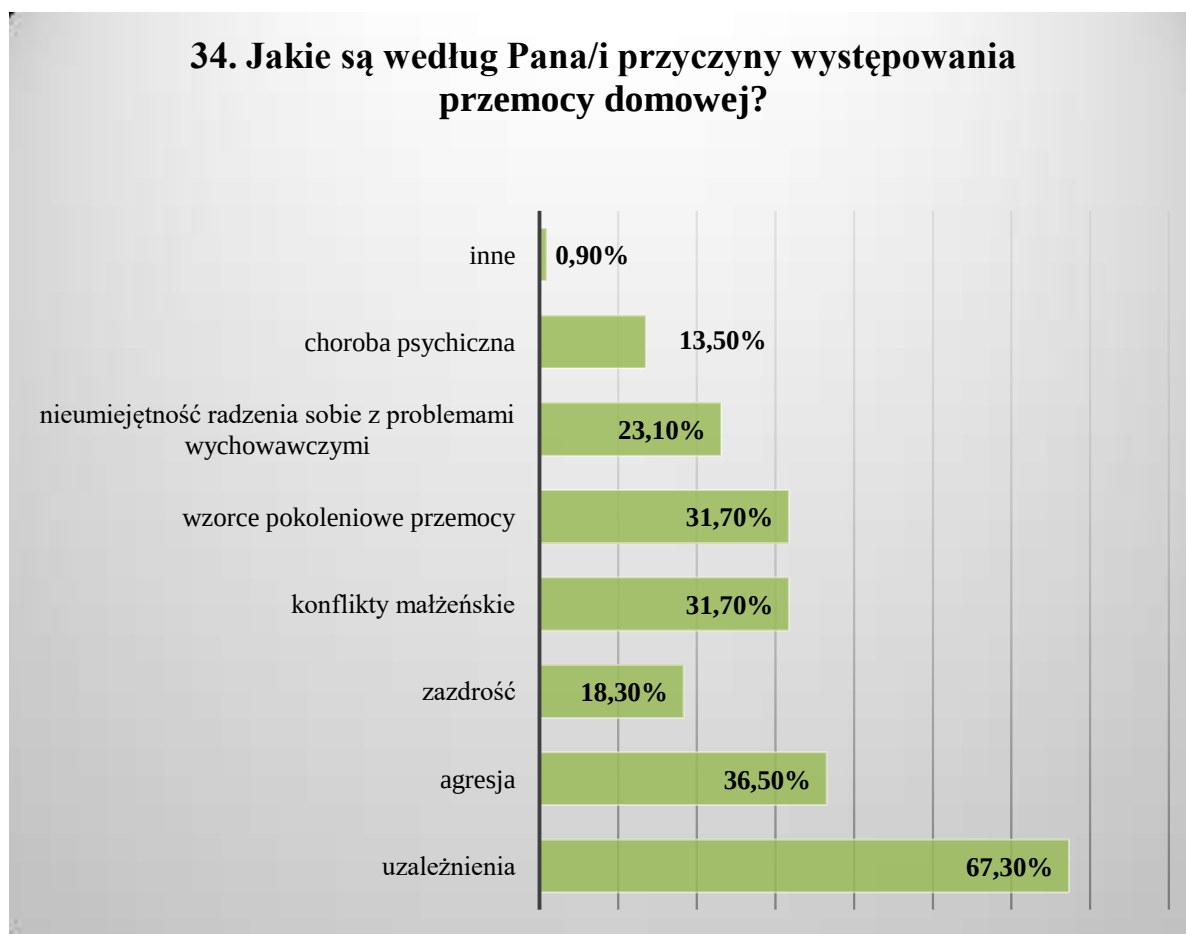
Zapytaliśmy mieszkańców gminy Stupsk, czy w ich najbliższym otoczeniu występuje przemoc domowa.

11,5% respondentów zna takie przypadki, a 17,3% słyszała o przypadkach stosowania przemocy domowej.

42,3% nie zna takich przypadków, a 27,9% o takowych nie słyszała.

Próbowaliśmy również ustalić, jakie są według badanych przyczyny stosowania przemocy domowej.

67,3% badanych jako z głównych przyczyn występowania przemocy domowej wskazuje na uzależnienia. 36,5% mówi o agresji, a 31,7% o konfliktach małżeńskich i wzorcach pokoleniowych przemocy. 23,1% dopatruje się przyczyn w nieumiejętności radzenia sobie z problemami wychowawczymi, a 18,3% w zazdrości. 13,5% mówi o chorobie psychicznej i 0,9% uważa, że mogą być inne przyczyny występowania przemocy domowej.

Jak już wspomniano, często osobom doznającym przemocy trudno jest o swojej sytuacji mówić. Zapytaliśmy dorosłych mieszkańców gminy Stupsk, czy kiedykolwiek doświadczyli przemocy ze strony najbliższych osób.

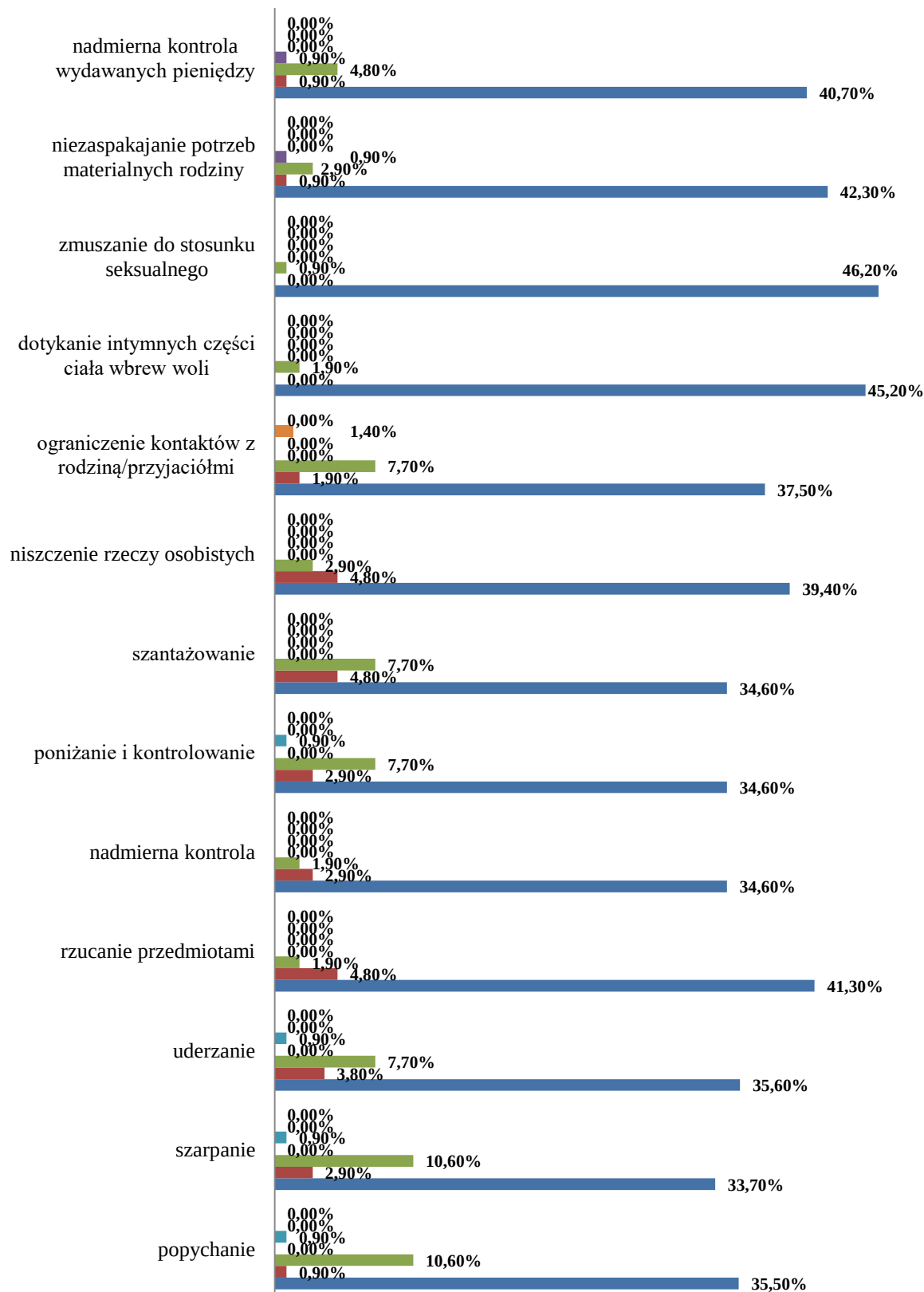
Niestety **przemocy ze strony najbliższych osób doświadczyło 13,5%** ankietowanych mieszkańców gminy. Biorąc pod uwagę to, że przemoc w naszym społeczeństwie ciągle jest tematem tabu i jest ukrywana „w czterech ścianach”, to uzyskany wyniki jest niepokojący.

Poproszono także ankietowanych o określenie konkretnych form przemocy, jakich doświadczyli bądź nadal doświadczenia oraz z jaką częstotliwością ma to miejsce. Wyniki przedstawiono na poniższym wykresie.

Jak wynika z uzyskanych danych większość wymienionych form przemocy ma zastosowanie kilka razy w życiu. Nie zmienia to jednak faktu, że są osoby, u których w środowisku rodzinnym doświadczają się stosowania wyzwisk, poniżania i wyśmiewania lub stosowania gróźb/szantażowania czy też innych form przemocy.

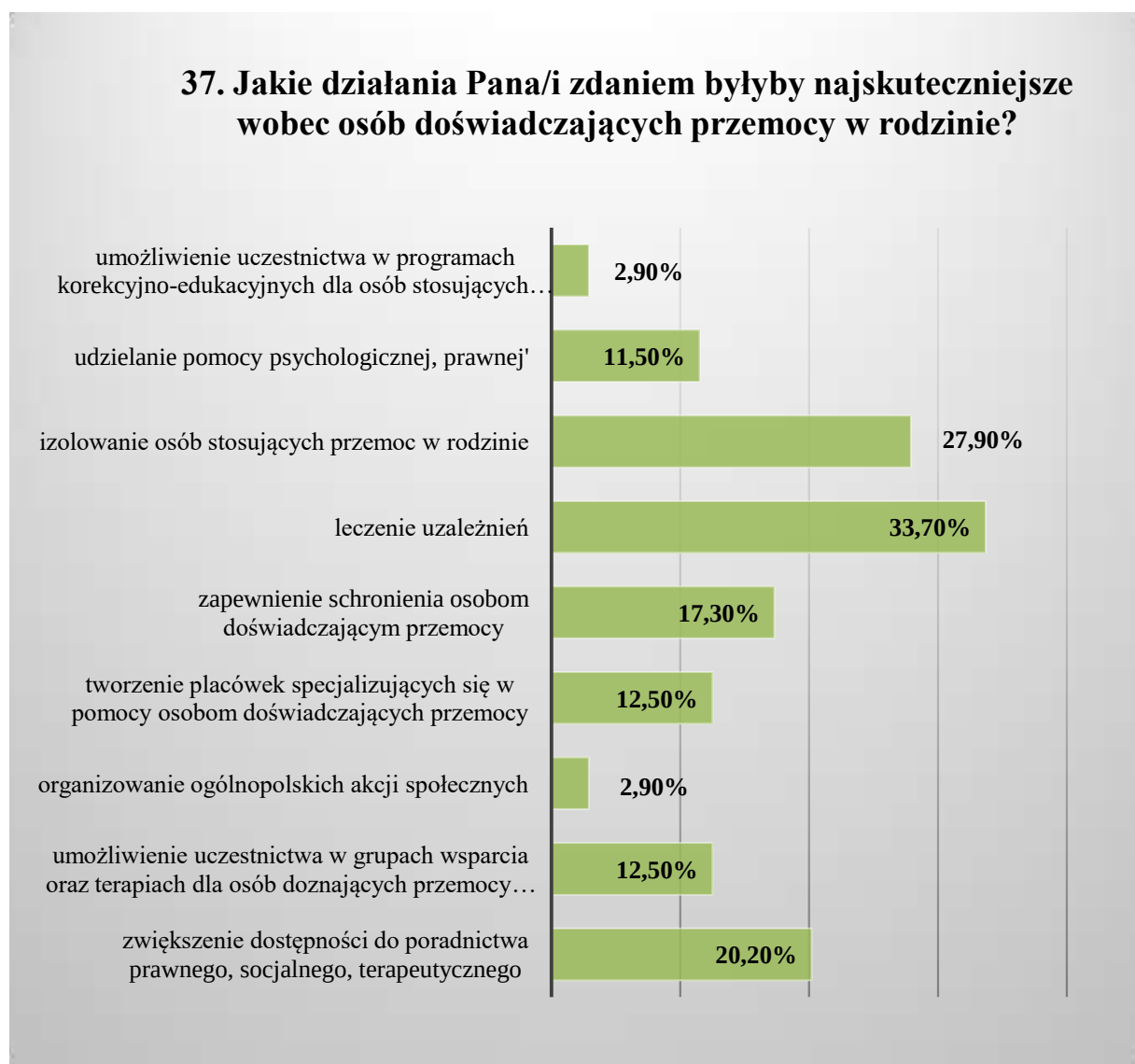
36. Jak często doświadczył/a Pan/i przemocy ze strony najbliższych osób?

■ codziennie ■ kilka razy w tygodniu ■ kilka razy w miesiącu ■ kilka razy w roku
■ kilka razy w życiu ■ raz ■ nigdy

Ważnym aspektem działań profilaktycznych prowadzonych w społecznościach lokalnych jest wskazywanie miejsc/osób, które w sytuacji kryzysowej będą w stanie właściwie natychmiastowo udzielić doraźnej pomocy. Bardzo istotne jest, aby zarówno młodzież, jak i osoby dorosłe znały takie miejsca, które znajdują się w najbliższej okolicy jak również wiedziały jakie działania prowadzi się na terenie gminy Stupsk, w celu pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej. Oczywiście wiedza to jedno, a chęć skorzystania z pomocy to drugie, niemniej jednak warto podejmować działania informacyjne dotyczące pomocy i wsparcia, jakie oferowane jest na terenie gminy.

Zapytaliśmy dorosłych respondentów o to, jakie działania ich zdaniem byłyby najskuteczniejsze wobec osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Badani mieszkańcy gminy Stupsk uważają, że najskuteczniejszymi działaniami byłyby leczenie uzależnień (32,7%), kolejno wspominają o izolowaniu osób stosujących przemoc w rodzinie (27,9%) jak również zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego,

terapeutycznego (20,2%). 17,3% respondentów wskazuje na zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy, 12,5% na tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia oraz terapiach dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. 11,5% twierdzi, że skuteczne byłoby udzielenie pomocy psychologicznej, prawnej, 2,9% wskazuje na organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych i umożliwienie uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.

5. WNIOSKI I REKOMENDACJE

W podsumowaniu badań przeprowadzonych na terenie gminy Stupsk można wyróżnić kilka głównych problemów jakie dotyczą społeczność lokalną. Problemy społeczne o których mowa poniżej, pojawiły się w wypowiedziach mieszkańców podczas prowadzonych badań w II kwartale 2023 roku na terenie gminy Stupsk.

Na podstawie otrzymanych wyników we wnioskach i rekomendacjach do dalszych działań zostaną podkreślone najważniejsze kwestie, wymagające szczególnej uwagi ze strony władz samorządowych.

Według mieszkańców Gminy Stupsk bardzo ważnymi problemami społecznymi są: **uzależnienia (alkohol, narkotyki, tzw. dopalacze) – 37,5%, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 23,1% i niepełnosprawność i długotrwała choroba – 20,2%.**

Negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży jakie dostrzegają mieszkańcy gminy to: wulgarność i agresję – 46,2%, uzależnienia od internetu, gier komputerowych i telefonu – 38,5% jak również zaniedbywanie wychowawcze – 27,9%.

Najbardziej zagrożonymi marginalizacją i wykluczeniem społecznym według respondentów są: osoby starsze i samotne – 32,7%, na osoby chore, niepełnosprawne i ich rodziny – 31,7% oraz osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie – 23,1%.

Problemami z jakimi borykają się osoby starsze to: niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego – 52,9%, z samotnością i izolacją społeczną – 37,5% oraz małą liczbą placówek wspierających osoby starsze – 20,2%.

Głównymi przyczynami występowania problemu uzależnień w gminie są: niezaradność życiowa – 51,9%, indywidualne skłonności do popadania w nałogi – 42,3% oraz konflikty rodzinne czy też rozpad rodziny – 26,0%.

Alkohol

Po dogłębnej analizie otrzymanych wyników badań przeprowadzonych wśród młodych mieszkańców gminy można wnioskować, że jednym z istotniejszych problemów nadal zdaje się być problem picia alkoholu – **26,9% uczniów deklaruje**, że inicjację alkoholową ma już za sobą. Odsetek ten jest niezadawalający, szczególnie, że to głównie młodzi ludzie szkół podstawowych złożyli taką deklarację.

Dla przypomnienia, młodzież biorąca udział w badaniu to uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych (wśród uczniów biorących udział w badaniu tylko jeden z nich miał ukończony 18 rok życia).

Jest to bardzo ważny problem społeczny, który powinien skutkować podjęciem działań z zakresu profilaktyki uzależnień, szczególnie od alkoholu wśród młodzieży szkolnej. Podejmować należy również systematyczne kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz prowadzić cykliczne **szkolenia dla właścicieli i sprzedawców napojów alkoholowych** m. in. w zakresie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Dorośli respondenci także zwracają uwagę na problem picia alkoholu. Okazjonalnie alkohol spożywa 55,7% badanych. Więcej niż raz w tygodniu po alkohol sięga – 0,9%, a kilka razy w miesiącu 3,8% mieszkańców gminy Stupsk. Średnio raz w miesiącu pije 4,8% ankietowanych.

Nasuwa to zatem potrzebę podejmowania działań edukacyjno-profilaktycznych dotyczących picia alkoholu na terenie gminy Stupsk. Działania te winny być kierowane zarówno do dzieci i młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców gminy Stupsk.

Pamiętać należy, że działania takowe można prowadzić poprzez bezpośrednie spotkania z wybranymi grupami dzieci, młodzieży i dorosłych jak również kampanie profilaktyczno-edukacyjne z wykorzystaniem mediów, w tym mediów społecznościowych.

Narkotyki

Problem wśród mieszkańców gminy stanowią także inne substancje psychoaktywne. **3,8% dorosłych mieszkańców gminy Stupsk przyznaje się do zażywania narkotyków, a 1,9% mówi, że zażywa je rzadziej niż raz w miesiącu.**

Nasuwa się zatem potrzeba informowania ich o niebezpieczeństwach, jakie wiążą się z choćby jednorazowym zażywaniem narkotyków, zwłaszcza jeśli mowa o nadal „popularnych” wśród młodzieży dopalaczach.

Działania edukacyjne związane z zażywaniem środków psychoaktywnych winny obejmować różne grupy wiekowe, nie tylko i wyłącznie młodzież ale również dorosłych mieszkańców gminy Stupsk.

Uzależnienia behawioralne

Obok oddziaływań kierowanych do uczniów, w których oprócz działań profilaktycznych ukierunkowanych na uzależnienia od substancji psychoaktywnych, nie powinniśmy zapominać o uzależnieniach behawioralnych, a w szczególności o uzależnieniach od Internetu, czy też komputera. Jak wskazują przeprowadzone badania młodzież i w tym zakresie wykazuje zbyt nadmierne korzystanie z sieci. Młodzi ludzie wskazali w badaniach że: granie na komputerze, surfowanie po Internecie, to czynności, jakie wykonują w czasie wolnym, a w mediach społecznościowych spędzają czas po kilka godzin dziennie. Grając w gry 6 i więcej godzin w typowy dzień roboczy spędza 4,2% badanej młodzieży. W czasie wolnym 36,4% używa Internetu dla przyjemności, 27,9% gra w gry na komputerze lub konsoli.

Dorośli mieszkańcy gminy Stupsk również wiele swego czasu wolnego spędzają w Internecie (20,2%). 16,3% z nich przyznaje się do zaniedbywania obowiązków służbowych od czasu do czasu z powodu chęci spędzenia większej ilości czasu w Internecie.

Do zaniedbywania rodziny z powodu pracy przyznaje się 16,3% dorosłych respondentów.

Wśród młodzieży zaobserwować możemy brak zainteresowań, pasji i chęci dodatkowego rozwijania swoich umiejętności i talentów. Warto podczas prowadzonych działań profilaktycznych zwrócić uwagę również na takie zagadnienie jak spędzanie czasu wolnego, bo jak wiemy, „kiedy młodzież się nudzi” bardziej podatna jest na eksperymentowanie z substancjami psychoaktywnymi takimi jak papierosy, alkohol,

narkotyki i dopalacze, jak również korzysta nadmiernie z sieci, gra w gry komputerowe, czy też „swoje życie” przenosi się do świata wirtualnego.

Przemoc

Z badań wynika, że przemoc w rodzinie nie jest wśród mieszkańców zjawiskiem obcym czy też marginalnym. Problem można dostrzec już na podstawie wyników otrzymanych podczas badań młodszej części respondentów – 12,7% doświadczyło przemocy ze strony swojej rodziny.

Także duża część dorosłych przyznaje, że przemoc dotyczy również ich – **przemocy ze strony najbliższych osób doświadczyło 13,5%** ankietowanych mieszkańców gminy.

Zjawiska więc nie można bagatelizować i niezbędna jest właściwa pomoc przede wszystkim osobom pokrzywdzonym, jak również sprawcom, dostęp do informacji, gdzie o taką pomoc mogą się zwrócić w swoim środowisku lokalnym.

Aktualnie w społeczeństwie najczęściej mówi się o karaniu sprawców, a często osoby te także potrzebują pomocy i nie można o tym zapominać. Warto podkreślić kompleksowość pomocy ze strony instytucji i konieczność objęcia opieką wszystkich uczestników tzw. aktu przemocy. Należy także stanowczo podkreślać, zwłaszcza młodzieży, że przemoc stosowana przez osoby najbliższe nie jest czymś „normalnym”, co dzieje się w każdym domu, ponieważ takie przekonanie powoduje wzrost zjawiska, akceptacja przemocy, daje większą pewność działań sprawcy.

Grupa rówieśnicza ma dla młodych ludzi ogromne znaczenie – z jednej strony są osoby, które kolegów/ koleżanki wskazują jako tych, do których zwróciliby się o pomoc w przypadku doświadczenia względem siebie przemocy, z drugiej natomiast 30,5% badanych, a więc duża grupa badanych uczniów padło ofiarą przemocy ze strony swoich kolegów czy koleżanek. Dlatego bardzo ważne jest prowadzenie działań profilaktycznych, które będą opierać się nie tylko na przekazywaniu rzetelnej wiedzy na temat przemocy rówieśniczej, ale także będą wspomagać rozwój umiejętności interpersonalnych takich, jak komunikacja interpersonalna, umiejętność radzenia sobie z emocjami, asertywność, czy poczucie własnej wartości oraz pokażą młodemu człowiekowi, jak właściwie może on funkcjonować w grupie.

Niezwykle istotnym zdaje się być także informowanie dorosłych mieszkańców o formach pomocy osobom dotkniętym przemocą, ponieważ sami mieszkańcy twierdzą, że 11,5% badanych zna przypadki występowania przemocy domowej, a 17,3% słyszała o takich na terenie gminy Stupsk, w których dochodzi do przemocy.

Profilaktyką należy zatem objąć całą społeczność lokalną.

Podsumowując, w prowadzeniu działań profilaktycznych na terenie gminy Stupsk tak samo istotne wydają się być strategie oparte na przekazywaniu rzetelnej, adekwatnej do odbiorców wiedzy, a także te oparte na rozwoju umiejętności psychospołecznych. Nie należy zapominać, że tymi odbiorcami nie mogą być tylko dzieci i młodzież, ale także istnieje silna potrzeba angażowania rodziców, nauczycieli, pedagogów i innych dorosłych mieszkańców.

Główne kierunki dalszych działań profilaktycznych w gminie powinny polegać na:

1. Planowanie cyklicznych działań profilaktycznych mających na celu zmianę postawy dzieci i młodzieży oraz jej regularne utrwalanie, jak również zastępowanie zachowań destruktywnych - konstruktywnymi oraz wspieranie uczniów w zdobywaniu wiedzy nie tylko na temat zagrożeń podejmowanych przez nich zachowań, ale także pomoc w gromadzeniu wiedzy na temat alternatywnych postaw:
 - a. wsparcie rozwoju praktycznych umiejętności uczniów w zakresie rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem, asertywnością, konstruktywnym wyrażaniem emocji i potrzeb, przyjmowania perspektywy innych oraz empatii;
 - b. wspieranie uczniów w rozwijaniu ich pasji, zainteresowań oraz w kształtowaniu w nich postaw ukierunkowanych na twórczość, kreatywność i motywację odkrywania nowych rzeczy; o wzmacnianie w uczniach poczucia przynależności, skuteczności i sprawczości;
 - c. kreowanie pozytywnej atmosfery współpracy, umożliwiającej im samodzielne podejmowanie decyzji, branie za nich odpowiedzialności.
2. Planowanie szkoleń profilaktycznych dla grona pedagogicznego oraz rodziców:
 - a. zwrócenie uwagi nauczycieli i opiekunów na specyficzne potrzeby uczniów, które wiążą się ze specyfiką ich rozwoju psychospołecznego;
3. Nasilone oddziaływania do rodziców w celu przekonania ich o szkodliwości nadmiernie liberalnego traktowania spożywania alkoholu przez ich dzieci,
4. Zapewnienie dostępu do profesjonalnej pomocy dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych:
 - a. współpraca pomiędzy podmiotami działającymi w sferze uzależnień (GKRPA) i biorącymi udział w procedurze „Niebieskiej Karty”.

- b. podnoszenie kwalifikacji przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego i GKRPA
 - c. wskazanie mieszkańcom punktów konsultacyjnych, które mogą zorganizować kompleksową pomoc psychologiczną, terapeutyczną oraz socjalną dla dzieci i dorosłych.
- 5. Szkolenia dla sprzedawców, właścicieli placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych z zakresu prawnych regulacji dotyczących sprzedaży alkoholu małoletnim, a także umiejętności odmawiania sprzedaży napojów alkoholowych,
- 6. Kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
- 7. Prowadzenie kampanii informacyjno–edukacyjnych dla mieszkańców gminy Stupsk, mających na celu poszerzenie ich wiedzy dotyczących miejsc, gdzie można uzyskać pomoc w sytuacji, gdy osoba mierzy się z problemem uzależnienia od substancji psychoaktywnych, czy też uzależnienia od czynności:
 - a. rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy.
- 8. Rozpowszechnianie informacji m.in. poprzez media społecznościowe, o miejscach, gdzie można skorzystać z pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej, terapeutycznej i prawnej.
- 9. Organizowanie lokalnych działań profilaktycznych (festyny rodzinne itp.) na rzecz środowiska lokalnego.